

שַׁעַר הַקְּדוּמֹת
הַכּוֹנֵנוֹת רֹחַ הַקֹּדֶשׁ הַגְּלוּלִים
אֲמַרְי דְּשִׁבִי
לְ"נֹעַם אֲמַרְי
מִסּוּסָא

שַׁעַר הַכּוֹנֵנוֹת

הרב מאיר מירון מעולם שליט"א

קֶרְבֵן שְׁתֵי הַלֶּחֶם

לַחֶמֶם שֶׁל בְּנֵי עֲלִיָּה

חג מתן תורה תשפ"ד

מוקדש להצלחת בנימין בן מרי ואוראל בת חגית
לעילוי נשמת הרצל בן חנה ויניב בן שרה ז"ל
ולרפואת שרה בת סלימה (סימה)

למטרת הפצה או קבלת החוברת או תיקונים לשגיאות,

אפשר להודיע בטלפון:

077-3393746

חירו תתאָה וְחירו עֲלָאָה

לאחר שעיינו קצת בחוברת של פסח בנושא "השגה וידיעה" ובהקשרם למצוות הקשורות לחמץ והמצה בפסח¹, עלינו להבין מהי העלייה הגדולה שאנו מגיעים אליה בשבועות, הנקראת "חירו עילאה", שלפי לשון האר"י וקצת מהמפרשים² היא העלייה הגדולה ביותר שאנו רואים בפועל בכל השנה, ואותה מכנה הזוהר חדש בסוד שער החמישים עולם החירות שנתנה את שטר החירות לעם ישראל³.

כדי להבין זאת עלינו לנסות להבין מהו הקשר שבין החמץ שקודם הפסח, למצה שבפסח, ולחמץ שלאחר הפסח, ובעיקר ללחם העליון "שתי הלחם" שמגיע בשבועות הנקרא נהמא עלאה. כלומר עלינו להבין את כללות העלייה שמתחילה בחמץ של שנה א' ומסתיימת בשיאה, בקורבן החמץ של שנה ב', ובזה אנו מוצאים לנו ד' שלבים כללים:

(א) עליית החמץ לפני הפסח.

(ב) המצה שבפסח.

(ג) הלחם החדש בעומר.

(ד) בירור ותיקון הלחם העליון בשבועות.

¹ במצוות עשה של "ביעור החמץ" ו"אכילת המצה", ולא של "אי אכילת החמץ" ו"לא ימצא" ו"לא יראה" (וכן גם בתערובת).

² כתבתי קצת מהמפרשים, שהרי ידוע שדעת ר' התו"ח (די"ד) שכל פרוצופי היום טוב שבפר' הזמנים הם בישוס"ת הכולל "מפורש יוצא שאלו המוחין דפסח ושבועות דגדלות שני הם מחג"ת דתבונה בערך הכולל, א"כ כל הימים טובים שוים בתיקונם אפילו בשבועות" עש"ב, וכוונתו בפר' החג"ת בערך הכולל כלומר ישוס"ת. אך אכמ"ל.

³ תיקוני זהר חדש ספרא תנינא: דְעַד לָא הָוּה לִוּן אוּרִיתָא לָא הָוּה שְׁטַר חִירו. בְּגִין דְּאוּרִיתָא אִיהִי שְׁטַר חִירו לְבְנֵי נִשְׂא, מֵיִצְר הָרַע וּמְמַלְאָךְ הַמְּוֹת וּמְכַל מְקַטְרְגֵי דְעֵלְמָא. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלְּחֹת. וְדָא אִמָּא עֲלָאָה שְׁנַת הַחֲמִישִׁים, דְּמַתְּמוֹן אוּרִיתָא דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעֵיתָא אֶתְקַרֵי חִירו, דְּמַתְּמוֹן אֶתְיְהִיב לְגַבֵי יוֹנָה קְדִישָׁא דְאִיהִי שְׂכִינְתָא, דְּמַסְטְרָא אֶתְקַרֵיאוּ יִשְׂרָאֵל יוֹנָה.

וכדי להבין את סוד העלייה במדרגות החירות שבביטול החמץ לפני הפסח, ובאפשרות אכילתו לאחר הפסח ואף להביא ממנו קורבן שתי הלחם, עלינו נחזור לזוהר תצוה (ח"ב דקפ"ג ע"ב) לחלק שלא עמדנו עליו קודם⁴.

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, וְקִדְשֵׁתָם היא בחינת המשכת טיפת החכמה⁵ שממנה נמשכת התורה, בבחי' נובלות חכמה של מעלה תורה⁶. וזה סוד קורבן דשתי הלחם העשוי מ**חֶטֶה** שהיא טיפת החסדים בבחי' ה**כ"ב** **אוֹתוֹת** הנמשכת מאבא⁷ כידוע לשם הולדת המוחין לז"א הנקרא תורה **אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה** שהיא אימא שהיא בבחינת העולם הבא שבו יש חירות מאחיזת הקליפות ו**קִרְאָתָם דְּרוּר** בסוד הציפור שדרה בביתם של בני אדם ולא חוששת **בְּאֶרֶץ** והיא הנשמה שיורדת לגוף ולא חוששת מהקליפות שסובבות ואחוזות בעולם החומר, משום שאין החומר אדון עליה כלל.

⁴ הכוונה בקטע מדברי הזוהר שאיתו סיימנו את החוברת של פסח **"חמץ ומצה, השגה וידיעה"**.

⁵ כי ידוע שחכמה נקראת קדש. כפי שכתב בש' הכוונות חזרת העמידה ד"ג: וזה סדר כונת הקדושה נקדישך כנגד החסד העולה עד חכמה דז"א הנק' קדש וזהו נקדישך ר"ל נעלה אותך אל מקום **"החכמה הנקרא קדש"**. והסיבה לכך, שהחכמה ממשיכה את טיפת המוחין שהם החיות לפרצוף כ"ש (שם, ערבית ליל שבת ד"ב) **"ונודע כי כל בחי' מוחין הם מצד החכמה הנק' קדש** וזהו אומרו אתה קדשת את יום השביעי". ודע שהחיות היא סוד הקודש, כמ"ש בע"ח ש"ו פ"ה: הא' נקרא **חיה** שהוא מקיף א' ונקרא נשמה לנשמה והוא מן החכמה בסוד **והחכמה תחיה את בעליה וכן חיי"ם גימטריא חכ"ם**. ע"ש, וכן בעוד הרבה מקומות.

⁶ שם, שער הכללים: וז"ס שארז"ל נובלות חכמה שלמעלה תורה... כי אור שנפל ונובלת מאור חכמה עליונה שהוא אבא ממנו נעשה התורה שהוא ז"א.

⁷ שם, ש"ה פ"ה: והנה בתחלה הזריע האב והוא **חכמה טפת חומר והוא האותיות**... כמ"ש בס"י שלש מים מרוח חקק וחצב בהן כ"ב אותיות... הרי כי **חומר האותיות מן מים שבחכמה יצאו**.

מֵהָכָא נִפְקָא חִירוּ לְכֵלָא כלומר מאימא שהיא הבינה שממנה יוצאות הגבורות הממותקות ע"י השפעת המיתוק מאבא, ולכן הן בעלות חירות מהקליפות, וּבְגִין דְּנִפְקָא מִצִּיּוֹת חִירוּ, אֹרְיִתָא דְּנִפְקָת מִצִּיּוֹת אֶקְרִי חִירוּ התורה יוצאת ומתגלה מאימא כוולד היוצא מבטן אימו, אך טיפת התורה היא מאבא כאמור לעיל, שהיא נהמא עילאה אסוותא בכלא, כלומר התורה היא רפואת הנשמות והעולמות מהקליפות, וזה נעשה בכמה בירורים שונים הנעשים בעומר ובשבועות, ועולים לאצילות ונבררים ונתקנים נמשכים בקרבן שתי הלחם בשבועות, כפי שנראה לקמן.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות לב) **חֲרוֹת עַל הַלְחֹת, אֶל תִּקְרִי חֲרוֹת, אֶלָּא חֲרוֹת⁸, וְדָא אֹרְיִתָא דְּאֶתְקְרִי חֲרוֹת** שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, שכל מי שעוסק בתורה הרי זה מתעלה⁹ **דְּהָא מָה דְּאֶפִּיק יוֹמָא דָּא עֲלָא** שהוא יום חג שבועות, **אֶקְרִי חִירוּ, וְאִיהוּ חִירוּ דְּכֵלָּא** משום שבכוח התורה לרדת עם לבוש מתוקן בסוד כ"ב אותיות, המבריא א החיצוניים, ולכפות את כוחה.

וגם נלע"ד להוסיף שמשום שאין אורה שהוא פנימי כבה לעולם אף מכוח העברות, שעליה נאמר (משלי פ"ו) **נֵר מְצֻנָה וְתוֹרָה אֹר.** היות והתורה היא מהמוחין הפנימיים בבחי' נח"י העליונים, והם ולבושם בעלי חירות גמורה, ואין הקלי' יכולים לפגוע בהם כי אורה הגדול מסלקם, אך הארת הנ"ר (נפש רוח) שהם פעולות המצוות, יכולים להיכבות מכוח העברות משום שבהם האחיזה גדולה יותר מפאת קורבתם לחיצוניים.¹⁰

⁸ עירובין נד ע"א.

⁹ הרמב"ם על מסכת אבות פ"ו מ"ב.

¹⁰ וראיתי לשמחתי שכיוונתי לדעת ר' הגר"א בביאורו על משלי פכ"ד פ"כ: מפני שהתורה היא אור והאור אין יכולין לכבותה כמו נר אבל המצות הם נר ולכן עבירה מכבה מצוה והמצוות הם בנפש ורוח ולכן נ"ר שלהם ידעך.

וְהָאֵי יוֹמָא אֵיְהוּ חִירוֹ עֲלָאָה, בְּגִין דְּאֵית חִירוֹ תַּתְּאָה שֶׁהִיא קִבְלַת אֹר הָאֲמוּנָה בַּפֶּסֶח
ע"י אכילת המצה שבאה מהישן, וְחִירוֹ עֲלָאָה שֶׁהוּא בִּבְחִי קִרְבֵּן הַחֲטָא שֶׁהוּא חֲמֵץ
הַנֶּאֱכָל מֵהַחֲדָשׁ, שֶׁהוּא בִּסּוּד אֹר הַתּוֹרָה הַמִּתְקֵן כָּל פְּגָם.

ה"א עֲלָאָה שֶׁבִּשְׁמ הו"ה שֶׁהִיא אֵימָא, הַמְאִירָה בְּזוּ"ן בְּיוֹם שְׁבוּעוֹת בִּבְחִינַת כְּתָר
שֶׁהוּא סוֹף הַתִּיקוֹן, ה"א תַּתְּאָה שֶׁבִּשְׁמ הו"ה שֶׁהִיא מַלְכוּת, בִּבְחִינַת הָאֲמוּנָה בִּלְב
הַקּוֹנִים בַּפֶּסֶח שֶׁהוּא תַּחֲלִילַת הַתִּיקוֹן. חִירוֹ עֲלָאָה אֹר הַתּוֹרָה הַנִּמְשָׁךְ מֵאֲבָא
הַמְּלוּבֵשׁ בְּאֵימָא וּמְאִיר לז"א, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. חִירוֹ תַּתְּאָה אֹר
הָאֲמוּנָה הַיּוֹצֵא מֵהַמַּלְכוּת לְנִתְיָנִיה שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת עִם יִשְׂרָאֵל שְׁמִטָּה וְיֻבֵּל פְּחָדָא
אֵינֻן...

... הַשְּׁתָּא אֵית לָן לְאַסְתְּפָלָא, בַּפֶּסֶח נִפְקֵי יִשְׂרָאֵל מִנְהֻמָּא דְּאֲתִקְרִי חֲמֵץ, כְּתִיב, (שְׁמוֹת
יג) וְלֹא יִרְאֶה לְךָ חֲמֵץ וְכָבֵר לְמַדְנֹו ר' הָאֵר"י שְׁשׁוֹרֵשׁ הַחֲמֵץ הַמְּחַזֵּק אֶת הַקְּלִיפּוֹת
וְהַיֵּצֵר הַרַע הוּא הַמוֹחִין דְּקִטְנוּת, לְכֵן בְּכוּחַ הָאֲמוּנָה שֶׁקֵּנוּ עִם יִשְׂרָאֵל בַּפֶּסֶח הֵם
הַחֲלוּ לְהַתְעַלּוֹת וּלְצַאֵת מֵהַקְּטָנוּת, וְכְתִיב (שְׁמוֹת יב) כִּי כָּל אוֹכֵל מִחֲמֵצָת (דף קפ"ג
ע"ב) מְאִי טַעְמָא. בְּגִין יִקְרָא דְּהֵוָא נְהֻמָּא דְּאֲתִקְרִי מִצָּה שֶׁהַמִּצָּה הִיא סוּד הַרְפוּאָה
לְחוּלֵי הָעִבְדוֹת שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם אֵת יִצְרָם, שֶׁהוּא שִׂיא הַקְּטָנוּת. לְכֵן אֲכִילַת הַמִּצָּה
בְּלִיל הַסֹּדֵר מְעִידָה עַל הַחִירוֹת מֵעִבְדוּת זֹו, וְזֶה תַּחֲלִילַת הַרְפוּאָה מֵהַחֲלוּלֵי. הַשְּׁתָּא
דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנְהֻמָּא עֲלָאָה יִתִּיר שֶׁהוּא קִבְלַת אֹר הַתּוֹרָה בְּשְׁבוּעוֹת לֹא יֵאוֹת הָנֹה
לְאַתְּבָטְלָא חֲמֵץ, וְלֹא אֲתַחֲזִיא כָּלֵל מִשּׁוּם שְׁתּוֹרָה לֹא מִבְּטַלַת אֶת הַחֲמֵץ אֵלָא
שׁוֹרְפַת אֶת סִיגִיו וּמִמְתַּקַּת אֶת גְּבוּרוֹתָיו.

וְנִלְע"ד שֶׁזֶה כּוּחַ הַגְּדוּל שֶׁל הַתּוֹרָה לְבַרֵּר מִתּוֹךְ שַׁעַר הַחֲמִישִׁים שֶׁל הַטּוֹמָאָה מִמֶּשׁ,
הַיּוֹת וְאוֹר הַתּוֹרָה בְּכוּחַ לְבַרֵּר מִשַּׁעַר הַחֲמִישִׁים שֶׁהִיא בִּסּוּד שַׁעַר הַחֲמִישִׁים
דְּטוֹמָאָה, בְּהַמְשַׁכָּה מֵאוֹר הָא"ס הַנִּמְשָׁךְ מֵאוֹר הַכְּתָר הָעֵלְיוֹן. וְלִכֵּן הִיא נִיתַנַּת לְנוּ
בְּיוֹם חֲמִישִׁים, שֶׁבְּכוּחוֹ לְכַפּוֹת אֶת עֵיקַר הַטּוֹמָאָה שֶׁהִיא כּוּחַ הַכְּפִירָה הַגְּדוּל,
הַמְּשַׁלָּה וּמוֹשַׁכַת אֶת דַּעְתּוֹ ל"חִירוֹת מְדוּמָה", וְלֵהוֹצִיא אֶת הָאָדָם ל"חִירוֹת אֲמִיתִית"

מהחירות המדומה הכולא את נפש האדם במצודת הגאווה של עצמו. וזה עיקר כוחו של חג השבועות, והבן.¹¹

וְאִמָּאֵי קִרְבָּנָא דָּא, חֲמֵץ הָוֵה, דְּכִתִּיב סֵלֶת תְּהֵיִינָה חֲמֵץ תְּאָפִינָה. וְתוּ, דְּהִשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֲתַבְּטַל יֶצֶר הָרָע, וְאוֹרֵיִיתָא דְּאֲתַקְרִי חִירוּ אֲשֶׁתִּכַּחַת מְשׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁהִיא סוּד הַנְּהַמָּא עֵילָאָה שָׁבוּ מִתְּגַלְגַּל הַחֲמֵץ הַמְתוֹקֵן, הִיא הַרְפוּאָה הַשְּׁלֵמָה לְכָל חוּלֵי שֶׁל עֲבֻדוֹת כָּל שֶׁהִיא, וְהִיא מִדְרַגַּת הַדְּבֻקוֹת וְהַבִּיטוּל הַשְּׁלֵם לְשֵׁם יְת' שֶׁהִיא הַחִירוֹת הָאֲמִיתִית.

מכאן אנו לומדים שבאכילת המצה בפסח אנו זוכים להשיג את אור האמונה הטהורה, והיא סוד כניסת היהודי בשערי מלכותו ית"ש ממש, וללא כניסה בשער זה אי אפשר לקבל את החירות של אור התורה, כי עדיין לא נכנסת לשערי מלכותו, ואין התורה מדברת אליך כלל. אך לאחר הכניסה **בשער האמונה** שהוא עיקר עמוק, שכל תורת הקבלה מיוסדת עליו¹², יכול היהודי לצעוד בדרכי התורה ולהכיר יותר

¹¹ מכאן נלמד שהיות ובכל יום במ"ט ימי העומר, נמשכים המוחין בהתאם לכוח האחיזה של הקליפות (כפי שנלמד בעומק לקמן). לכן בתכלית התיקון הוא כנגד שער הנ' הזה דווקא, והבן. וסוד זה אפשר להבין גם מדברי אור החיים הקדוש, שמות פ"ג פ"ח: ותדע שעם ה' השיגו בבחינת כללותם הכלול במשה שנתייחס בשם עמו השגת מ"ט שערי בינה, וטעם שלא השיג שער החמשים, הוא לצד שאין המושג אלא בהשתדלות המשיג, ולצד שישראל לא נכנסו בני שערי טומאה לברר אותו לא השיגו בחינת הקודש שכנגדו, והבטיחנו כי לעתיד לבא ישפיע בנו אל עליון תורת חיים שבשער החמשים, והשגתה היא באמצעות הגליות, ובפרט בגלות האחרון אנו משיגים הדבר. וטעם שנסתכנו ישראל במצרים בבירור שער הנ', לצד שלא היו בני תורה, מה שאין כן דורות האחרונים באמצעות תורתם ישיגו ליכנס לשער הנ', ולהוציא בלעו מפיו, ואז ספו תמו בחינת הטומאה ומעתה כל שהיה ה' מוציא ישראל קודם זמן כל שהוא היו ממעטים בבירור, והיו מתמעטים במושג, ולזה הוציאים בנקודה האחרונה של מ"ט וקודם שנכנסו לשער הנ', והוא אומרם ז"ל (מכילתא בא) וגאלם מיד ה'.

¹² כי באמת כל עניין הג"ר הם כוחות האמונה, שבכוחה נמשכים המוחין ממנו יתברך, כי ידיעה אמיתית באור אין סוף יש רק לו יתברך, ולכן התחיל ר' הרמ"ק את ספרו הגדול "אלימה" ת"א פ"א בלשון אמונה דווקא, "יסוד האמונה ועמוד העבודה הוא לידע ש...", וחשוב לעיין שם, כי יש שם יסודות חשובים בעניין האמונה לכניסה לעולם הקבלה.

ויותר את פעולות המלך עצמו. לכן בליל הסדר, צריך להגיע לתכלית הפשיטות בדבקות בו ית' ללא מחשבה וחקירה כלל. וככל שהאדם יתנהג ויחשוב לדבוק בו ית' בשמחה ובדבקות פשוטה בתכלית, יזכה להיכנס לשער ולראות ולקבל את מלכותו השולטת בעולם, ומשם יוכל לעלות ולשמש כמשכן וכיסא למלך, וזה אף ללא כוונות וייחודים כלל אלא רק בפשיטות ותמימות בתכלית, היות ועיקר העבודה כאן הוא בבחינת האמונה הפשוטה בתכלית.

בהיכנסו לשער האמונה הנ"ל בקיומו את מצוות הפסח בשלימות, יעשה הוא עצמו **מצה** שמורה העולה על שולחן המלך, ובזה ישמש כחלק במלכותו האין-סופית ממש. וזה סוד החירות שקבלנו בפסח הנקרא "**זמן חירותנו**" שהוא החירות מהקליפות ומיצר הרע המפיל את האדם בתחבולותיו.

והזוהר ממשיך ואומר: **אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאן וְלְהֵלָא אֲתַחֲזִי לֹון חִמְץ, וַיִּכְלֹון לִיה, דְּהָא לָא יְכִיל לְנִזְקָא לֹון. וְכָל שְׁכָן דְּבִיּוּמָא דְּשְׁבוּעוֹת** שאז מאיר אור הכתר, שהוא תכלית החירות. בבחינת עליית הפרצופים לבחינת "הרצון המתקרב" בדבקותו ב"רצון המשפיע", ובגילוי רצון הנמשך מבעל הרצון, אין שם מעקב ואין מונע, והכל בשמחה עצומה, **אֲזִדְמֵן נְהֵמָא עֵלְאָה** שהוא אור התורה הנמשך מהחוורתא שבגולגולתא דא"א, ובו מלוּבשת בחינת הארת עתיק ובו אור אין סוף ממש, **דְּאִיהוּ אֲסוֹתָא בְּכֵלָא**.

ככוח קניית האמונה הפשוטה שבאכילת המצה שהיא עצם כניסת היהודי בשערי מלכותו ית', עולה היהודי מעלה אחר מעלה בספירת העומר (כפי שנעיין בזה בהמשך בס"ד) עד שמגיע לסוד הכתר העליון שמשם נמשך אור התורה שגילוי עברכנו בספירת התפארת¹³. כלומר לאחר שהכין היהודי מקום למלכותו ית' בתוך

¹³ שער הגלגולים הקדמה מ: שם בספר הזוהר בפרשת תצוה דף קפ"ג ע"א שורה י"א, וז"ל, **וְכָל שְׁכָן דְּבִיּוּמָא דְּשְׁבוּעוֹת, אֲזִדְמֵן נְהֵמָא עֵלְאָה, דְּאִיהוּ אֲסוֹתָא בְּכֵלָא** וכו'. זה מובן, כי לחם מצה דפסח היא **מלכות**. אבל לחם דשבועות, היה **חמץ**, והוא כנגד נהמא עילאה, **תפארת**, תורה שבכתב, אסותא דכלא, כמש"ה ולכל בשרו מרפא.

נשמתו בליל הסדר, יכול הוא להכניס את הדוד העליון שהוא הת"ת המאיר בשבועות, ובכך עולה היהודי מאמונה פשוטה ללא כל שכל והשגה, לתכלית ההשגה ממש, (כפי שנראה לקמן), שהיא אור התורה המעלה את האדם למעלות עצומות בסוד הלחם המתוקן, ומרפא את נשמתו בבחינת "נְהַמָּא עֵלְאָה, דְּאִיהוּ אֶסְוֹתָא בְּכֻלָּא" המאירה לנשמה באור המתוק לנפש, ומוציאה אותו בכוחה ממש מעבדות לחירות לאור באור החיים העליונים¹⁴.

ונעיין כעת קצת יותר בד' שלבי העלייה לחירות העליונה שציינו לעיל.

¹⁴ זהר ח"ג דקע"ו ע"א: רבי יצחק אָמֵר, כָּל מִי שִׁישְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה, יֵשׁ לוֹ חֲרוּת מֵהַפֶּל, חֲרוּת מִמִּיתָה כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ, מִשּׁוּם שֶׁחֲרוּת שׁוֹרָה עָלָיו וְאֶחָזָה בּוֹ. אֵלּוּ יִשְׁרְאֵל מִתְעַטְרִים בְּתוֹרָה, יִבְצְלוּ מֵהַפֶּל, וְלֹא יִמְצְאוּ בְּגָלוּת. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב "חֲרוּת עַל הַלְחֹת", אֵל תִּקְרִי חֲרוּת אֶלָּא חֲרוּת. וְחֲרוּת זֶה נִמְצְאת בְּתוֹרָה.

בודקין את החמץ לאור הנ"ר

שלב א'- עליית הבירורים מלפני הפסח

תחילה עלינו לשאול למה כתבו חז"ל "בודקין את החמץ" ולא כתבו "בודקין את הבית מחמץ", ולמה דווקא לאור הנ"ר שהרי הוא בעל הארה קטנה במיוחד?

תחילה נוסיף ונאמר שלמרות שבחוברת דפסח דברנו על בחינת ביעור החמץ שלפני הפסח, שהוא כנגד בחינת הלבוש המסואב דיצר רע שמכינים הזו"ן דקלי לעוסק במצווה, צריך לדעת שיש גם בחינה נוספת של קליפה שצריך לברר בכל עלייה והיא בחי' מדרגה תחתונה הנקראת קליפה בערך לעליון ממנה, והיא בבחינת בירורי פנימיות התחתון העולה לבחינת החיצוניות דעליון. על כן טרם עלייתה היא צריכה בירור לקראת עלייתה למקומה החדש, שהרי שם יש חיצוניים חדשים שיכולים לינוק ממנה. וזה סוד מצוות ביעור החמץ טרם הפסח, שהוא עצם הבירור הנעשה לפני הפסח, לשם עליית הבירורים החדשים העולים לקנות את הקומה של פרצוף השנה.

אך היות ובעלייתם הם יתחילו במדרגות התחתונות של תיקון פרצוף השנה שהן "עיבור" בפסח ו"ניקה" בעומר, צריך לברר לפני כן -עד כמה שאפשר- טרם שיחמיצו בעלייתם לקומתם החדשה, מפחד היניקה של החיצוניים השייכים למדרגה זו¹⁵.

¹⁵ וזה כוונת הרב בשער הכוונות (פסח דרוש ה) שהביעור טרם חג הפסח הוא מפחד היניקה מהחיצוניים השייכים למדרגת ימי הפסח, שכתב: ולהיות כי בימי הפסח הוא זמן היניקה של ז"א כנז"ל אינו נגדל עד חג השבועות לכן נצטוינו שלא יראה בפסח לא חמץ ולא שאור כדי שלא יינקו החיצוניים מן החו"ג של הקטנות דז"א וצריך לבער אותם מקודם הפסח כדי שלא יתאחזו בהם החיצוניים. ע"כ.
[גם יש בחינת קלי' נוספת שהיא בירורי המדרגה העליונה עצמה שמזדככם ונעשים נה"י חדשים למדרגה העליונה עצמה ממש, ואכמ"ל].

כדי שנבין את עומק העניין נקדים ביאור קצר בעיקר חשוב מעיקרי תורת הקבלה, והוא עניין הערכין.

צריך לדעת כל קדושה במדרגה תחתונה היא בבחינת טומאה בערך לעליון ממנה¹⁶, ולפיכך אפילו שלימות של מדרגה תחתונה כלומר בסוף קניית הנח"י הכוללים שבה, עדיין היא בבחינת נ"ר בלבד בערך לעליונה ממנה, ולכן כל עצמותה היא עדיין בבחינת נ"ר בלבד בערכה.

הסיבה לכך היא משום שערך הזו"ן הוא לעולם ו"ק המורכב ממ"ה וב"ן דחיצוניות העולם העליון ממנו, אך מתפרט ל"ס שהם עסמ"ב פרטיים שבו, והמ"ה והב"ן שבו שהם הנ"ר שבו מתקנים בחיצוניותם את הפר' הבא הנקרא ו"ק בערכו, וכך בכל הפרצופים מראש א"ק עד לעולם העשיה. כלומר, עמידת כל פרצוף בסוד הזו"ן, הוא כך הן בפרטות הפרצופים של אותו עולם והן בכללות העולם כאחד¹⁷. הווי-אומר כל פרצוף, כשלעצמו, מחמשת הפרצופים הפרטיים שבכל עולם, הוא בבחינת זו"ן בערך הפרצוף שמעליו המשפיע בו. וכן על דרך זה, בפרטי פרצופיו,

¹⁶ תורת חכם דף קנ ע"א: ונראה שגם באצילות דשבת ויו"ט יש שם בחי' קליפה אלא שבערך העולמות התחתונים אינו נקרא טומאה אלא דין קדוש כמ"ש מורי הרב ז"ל, וכמ"ש בשער ט"ל שער פרצופי זו"ן פ"ב וז"ל וזהו הטעם שצריך להגביה הידיים בנטילה עד ראשו ממש, ובפרט אם הוא בשבת כי אז צריך להרחיק הקליפות בתכלית הריחוק עכ"ל, והטעם כי אותו הדין הקדוש שיש באצילות בערך האצילות נקרא קליפה.

וכן בדף עח ע"ב: ולא עוד אלא לבי אומר לי שכל פרצוף התחתון נקרא בחי' הקלי' בערך העליון שהרי מהסיגים של העליון נתקן התחתון כנודע וטהרה בבריאה היא טומאה בערך אצילות והרב ז"ל הסתיר הענין שהוא כמו זר שכתב שהקלי' עומדים בין אור מקיף דיושר לאור פנימי דיושר של כל פרצוף אבל האמת שכל התחתונים נקראים קלי' בערך העליונים מהם ונקראים שעומדים אחוריהם למקיף ופניהם לא"פ דיושר שהוא הפרצוף התחתון מהם.

¹⁷ כדברי רבנו המהר"ח בע"ח ש"ג פ"ג, וז"ל: אמנם בבחינת הכלל יהיה כל הה' פרצופים של שבאותו עולם **נקרא** זו"ן אל עולם שלמעלה ממנו ויהיו חסרי מוחין בבחי' הכלל כנ"ל, והבן זה היטב, עכ"ל.

בחינת עלייתם הפרטיים הם בסוד ז"ן והמוחין המיוחדים להם, הם בבחינת מ"ה וב"ן בלבד.

אותו הערך מתקיים גם כן בבחינת הכלל, הווי-אומר כללות אותו העולם על חמשת פרצופיו בערך העולם העליון המשפיע בו הוא כריק ממוחין ועומד רק בבחינת ו"ק כלפיו¹⁸, אך שלם במוחותיו כלפי העולם התחתון לו בסוד י"ס, הממשיך בו אורות וברכה¹⁹. וזאת משום שהיות וכללות העולם התחתון הוא בבחינת ז"ן כלפי כללות העולם העליון ממנו, כך גם בחינת חמשת פרצופיו הפרטיים הם ז"ן כלפי חמשת פרצופיו הפרטיים של העולם העליון ממנו מהווים את בחינת השלמת הג"ר ותיקונם של הפרצופים המקבילים להם בעולם התחתון. ואף אם עלה ותיקן את כללות כליו בבחינת י"ב הפרצופים שבו, כלל הי"ב הפרצופים הם בבחינת ו"ק בלבד ומ"ה וב"ן כלפי העליון ממנו שעלה גם כן, ופשוט²⁰.

¹⁸ הקדמת רחובות הנהר דף ג' סע"א וז"ל: הרי מבואר כי כל פרצופי כל העולמות הם ז"ן למה שלמעלה מהם ושכל חמשה פרצופים דכל עולם הם ז"ן שהם ו"ק לה' פרצופים של עולם שלמעלה מהם כל פרצוף לפרצוף שכנגדו בעולם העליון. עכ"ל.

¹⁹ שם, וז"ל: הרי נתבאר היטב מ"ש כי כל פרצופי העולמות הם נק' ז"ן שהם ו"ק, כל פרצוף **נקרא** בן, שהוא ז"ן בערך הפרצוף העליון שעליו **שנקרא** או"א בערכו וגם אותו הפרצוף העליון גם הוא **נקרא** ז"ן בערך הפרצוף שלמעלה ממנו וכן כולם. ואע"פ שהג"ר שלמים וכולים מ"ס הנה אותה הכללות אינו אלא בערך הפרצופים התחתונים מהם אמנם בערך הפרצופים העליונים מהם **כל אותו הכללות אינו רק פרטי הי"ס דו"ק**.

²⁰ תורת חכם קט ע"א: עוד אנו לומדים מדברי מורי הרב ז"ל כי מ"ש הרב ז"ל עולים ב"פ חג"ת ונעשים חב"ד שאין הדברים כפשוטן אלא שהב"פ עילאין דחג"ת הם בחי' עו"נ וא"א ונוק', כי לא יש בעולם כי אם ו"ק ואנו יש לנו שעו"נ וא"א ונוק' דכל פרצוף הם בחינת חב"ד של כל פרצוף לכך כתב הרב ז"ל שעולים ב"פ החג"ת ונעשים חב"ד, אבל האמת שאינם עולים שהב"פ דחג"ת הן הן החב"ד, ומפני שהם חב"ד דו"ק אומר שעולים ונעשים חב"ד, ונמצא שכל פרצוף תחתון הוא מ"ה וב"ן של העליון ממנו, והעליון הוא ע"ב ס"ג, וגם העליון הע"ב ס"ג שלו הם בחי' מ"ה וב"ן של העליון ממנו.

מכאן נשכיל ונבין, שגם לאחר עליית התחתון בכל המדרגות כולן, עדיין ישאר ערכו בערך הפרצוף העליון שמעליו בבחי' ו"ק בלבד בסוד הרוח דווקא, שהיא עיקר ערכו הכללי. שהרי שגם אחרי קבלת הפר' התחתון את כל הארת העצמות של הפרצוף העליון לו, ובכך עלה לקומת המשפיע ממש, עדיין העליון מהווה בחינה שלמה של י"ס רק כלפי התחתון, אך בפועל נמשך ונתקן רק בחי' הו"ק שלו כלפי הפרצוף העליון עצמו שהיה מתחילה רק ו"ק שהיא הנ"ר שלו בלבד.

ובזה יהיו מובנים לנו דברי חז"ל יותר, במה שהורו (פסחים פ"א מ"א) שבאור **לְאַרְבָּעָה עָשָׂר, בּוֹדֵקִין אֶת הַחֻמֶּץ לְאוֹר הַיָּר. והרי למה השתמשו חכמינו בלשון בודקין את החמץ, והרי אנו לא בודקין את החמץ שבבית אלא בודקין את הבית מחמץ, ולמה לנו לבדוק את... ולא בודקין מ...?**

[למרות שאפשר לתרץ שזה סתם קיצור לשוני, שבא לתאר שבאמת בודקים את הבית מחמץ, ולא את החמץ עצמו. עדיין אין דברי חז"ל נאמרו כפשוטם. כשם שראינו שאנו מברכים על נטילת ידים, והכוונה על המים שאנו נוטלים בנטלא ומוריקים ורוחצים בהם את הידיים²¹. אך בעומק העניין הנטילה של הידיים היא העלאת המוחין מהחג"ת לחב"ד והיא עניין בפני עצמו שנרמז במושג נטילה²².]

²¹ כפשוט דברי הרמב"ם פירוש המשניות - מסכת עירובין פ"א משנה י': ופטורין מרחיצת ידים הוא שהם יכולין לאכול בלא נטילת ידים קודם האכילה ואין מטריחין עליהם לבקש מים, אבל אחר האכילה ירחצו ידיהם בהכרח, לפי שהיא סכנה, מפני שהמלח שלהם מזיק לעינים... וזהו טעם נטילת ידים אחר האכילה וקראו אותם מים אחרונים. פרוש המאירי על מסכת חלה פרק א משנה ט: **וטעונוין רחיצת ידים ר"ל נטילת ידים** אף לפירות.

תורת הבית הבית הששי השער השני: ובהלכות נטילת ידים שחבר הוא ז"ל פירשה לנטילת ידים המכשירין לאכילה וכן ודאי נראה דאי לא לימא ואין רוחצין בו את הידים שאין נטילה **אלא על שם נטלא שצריך ליטול בכלי.**

²² בן איש חי הלכות שנה ראשונה פרשת תולדות: ותברך על נטילת ידים, תכף ומיד כאשר תרים ותזקיף ידיך, כדי שלא תהיה הגבהת ידיך לבטלה, כנזכר בזוהר הקדוש, שאסור

מזה נראה שאפשר לומר שהבדיקה של החמץ הוא בירור ותיקון הג'ר הקודמים, שהם פנימיות דתחתון של השנה שעברה, ומהם נבררים בירורים חדשים ועולים ונתקנים בפר' השנה החדשה. לעומת זאת הבירורים שנשארו ולא עלו נקראים סיגים וקליפה בערכם, כי קודש בתחתון נקראת קליפה בערך לעליון, כפי שראינו לעיל.

ולכן עלינו לבדוק את החמץ עצמו שהוא סוד בירור הג'ר דתחתון כאמור, ולכן אמרו ז"ל בודקין את החמץ ולא מחמץ, כלומר מבררים את הבחינה המובחרת ביותר שבכל הקומה של השנה הקודמת, ובירורה היא עלייתה מהחמץ בערכין שבה שהוא בבחינת הו"ק שבה, ולכן בודקים את החמץ דווקא.

ונלע"ד שזאת הסיבה שחז"ל ציינו לנו דווקא לאור הנ"ר, כלומר בכוח כללות הנרנח"י שקנה הפר' בכללות השנה הקודמת בכוח לימוד התורה ועשיית המצוות בדקדוק, עדיין בערך לקומתו שיקנה בשנה החדשה הוא רק בערך נ"ר בלבד. לכן בכוח עבודת היהודי שקנתה פנימיות נשמתו בשנה הקודמת הנקרא לאור הנ"ר, כלומר בכוח המוחין המובחרים ביותר, שנתבררו ונתקנו ונמשכו ע"י לימוד התורה והמצוות שעשה, מתבררים הבירורים החדשים הראויים לעלות ולהיות מדרגת החיצוניות דעליון.

כוח בירור זה נקרא "לא יראו פני ריקם" שהם המוחין הגדולים והמובחרים ביותר של אותה המדרגה שהוא עובד בה, והם נותנים לו את הכוח לעלות שוב עם בירורים חדשים עד לשורש העליון²³.

להגביה ידיו ברקנייא, ותהינה ידיך גבוהות וזקופות עד שתסיים הברכה, דלכך מברכים על נטילת ידים שהוא לשון התנשאות, כמו וינטלם וינשאם, ואין מברכין רחיצת ידים, ²³ שער מאמרי רשב"י פ' עקב: ואם זה השפע לא היה להם מתחיל לא יוכלו לחזור לשרש לקבל שפע להריק למטה כד"א ולא יראו פני ריקם. וזה הלשון המצוטט בנהר שלום ד"כ ע"ב: וכל זה השפע היורד למדות אלו לא להשפיע למטה אלא לתת להם כח לחזור לעלות אל שורשם העליון לקבל משם שפע וגם להשפיע למטה ואם לא יקבלו זה השפע תחילה אי אפשר להם לעלות כד"א ולא יראו פני ריקם.

היות וג"ר דפנימיות דתחתון היא תכלית ההשגה באור העליון שהגענו אליה עד כה בכוח התורה והמצוות²⁴, לכן בכוחה אנו מעלים ומפרידים את הברורים החדשים שעולים מאלו הישנים הנקראים עתה "חמץ" בערכם, או מכאלו שהם "חמץ" ממש, ומעלים אותם לבחינת מצה מבוררת שהיא קומת המלכות של המדרגה החדשה²⁵, ונ"ל שסוד הארה עליונה זו המבררת ומעלה נקראת לאור הנ"ר²⁶.

²⁴ נהר שלום דף לה ע"ב : ויכוין לברר מהכלים ואורות דרפ"ח דו"ק דזו"ן ולהעלותם עם נשמת הזו"ן שהם הצלם דמוחין היותר גדולים והמובחרים הנמצאים בהם בעת ההיא ולהעלותם ליסור"ת...

²⁵ שער הגלגולים הקדמה מ: כי לחם מצה דפסח, היא מלכות. אבל לחם דשבועות, היה חמץ, והוא כנגד נהמא עילאה, ת"ת, תורה שבכתב, אסותא דכלא,

²⁶ תיקוני זהר דף נא ע"א: ובגין דא אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ונדא אור הנר דאיהי אורייתא ופקודיא, דאתמר בהון (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור, נר בלבא, אור בעינין, דאיהו אור הנר.

תכלית מדרגת "הישן" בפסח

שלב ב'- עליית הביירוים לפר' העיבור

היות ובפסח אנו עולים למדרגת העיבור של השנה החדשה שהיא בחינת פר' עליון יותר, אז וודאי שהחמץ דאותה מדרגה "חזור וניעור" כמו שהארכנו בזה בחוברת "חמץ ומצה", ולכן יש בהכרח התגברות החיצוניים על המדרגה שאנו עולים לחיצוניותה. ואם תשאל מדוע והרי בפסח המוחין דזו"ן הסתלקו לבחינת עיבור בפנימיות אימא, ואם אנו עוסקים בפרצוף העיבור אז הוולד צריך להיות מוגן בפנימיות רחם אימו, ואם כן מהי הסכנה?

התשובה היא שמציאות העיבור בפסח הוא תיקון הפרצוף החיצון של הא"ק ואבי"ע דחסד של כללות השנה, וכל מציאות עיבור היא חיצונית בהכרח.

כלומר צריך לדעת, שכל הביירוים הפנימיים של המדרגה התחתונה עולים על חיצוניות המדרגה העליונה, וזה נקרא בכל מקום "עיבור". כלומר, בתיקון העיבור דכל פרצוף, הזדככו הכלים לקבלת אור המושכל העליון שבחיצוניות המדרגה שעליהם, וזה נקרא "שעלו" בירורי פרצוף הנה"י והלבישו "מבחוץ" על החג"ת בערכו. משום שהיות ואז מתפשט הארת חיצוניות החג"ת בהם - שהם כלים חיצוניים דחג"ת - וזה נקרא שפר' הז"א הוא בבחינת וולד בתוך הרחם דאימא. כלומר כאילו הוא בפנימיות הפרצוף העליון, אך לעולם הוא בחוץ! וכן על זה הדרך מחג"ת לחב"ד עד רום המעלות.

וצ"ל שזה הסיבה שבזמן פסח הייתה התגברות גדולה ביותר של החיצוניים, היות וכאן נעשה התיקון דפר' חיצון, והעומר הוא עלייה של מביירו הנה"י עצמם, כלומר מתיקון הפרצופים שנתקנו בפסח של השנה החדשה, ובנוסף גם נעשה בעומר בירור של תחילת פר' החג"ת הנקרא עיבור של הניקה, וזה נקרא סילוק מוחין בכל מקום כידוע לבני עליה.

וכעת נרחיב קצת יותר ליודעי הח"ן.

כידוע, לעולם עולים בירורי פנימיות דפר' תחתון לחיצוניות דפר' עליון ולא לפנימיותו, וכל שכן במציאות הנקראת העיבור.²⁷ לכן בכל מקום שכתב הרב שעולה התחתון בסוד עיבור ונכלל בפנימיות העליון, כמו בעליית הנה"י לפנימיות החג"ת והחג"ת לפנימיות החב"ד בעליית טיפת הגרון שרואים בזווג חיך וגרון, ששם צריך לומר שעליית הנה"י היא דווקא לחיצוניות החג"ת והחג"ת לחיצוניות החב"ד ולא לפנימיותם, וזה סוד העיבור בכל מקום.²⁸

מכאן ישכיל המעמיק, שבעליית שברי הכלים והרפ"ח שעלו בבחינת תלת גו תלת בקרקע דאצילות היה ממש סוד ארבעים יום של יצירת הוולד. ועומק הכוונה היא שהתבררו מהמלכים שנשארו באצילות - היות ואין הירידה לבי"ע כפשוטה אלא סודה הוא רק אי יכולתם של המלכים להתברר במלואם בכדי לקבל את המוחין דג"ר במלואם, ולכן סילוק המוחין מהם שהוא עצם בירור ועליית הבירורים מהחלקים שלא עלו, נקראים הו"ק שנשארו למטה מתים - וע"י בירורם וזיכוכם ו"בעלייתם" הלבישו על אור המוחין דג"ר שלהם, וזה היה בבירור של מ' יום בבחינת

²⁷ תו"ח דף קו ע"א: והנה כתב שז"א היה בבטן או"א בסוד העיבור, ונראה שאינו כן **שהעיבור של מעלה הוא שעולה התחתון ומלביש לעליון**... והנה נתבאר לעיל כי המוחין דז"א שבזמן העיבור היו תוך נה"י דתבונה דבחינת כלים חיצוניים שלה, והנה בהיותה מלובשת בתוכו עם המוחין שלו... **הרי שבעיבור לא היה ז"א בתוך התבונה אלא היא מתלבשת בתוכו.** ע"ש.

²⁸ שם, קד ע"ב: א"כ בכאן אחר שעלו הד' אה"ה התחתונים מתתא לעילא ונכללו בב' אה"ה העליונים דיודי"ן... א"כ הסדר הוא כן כי מ"ן ר"ל כי עלו פנימיות הב' אה"ה דההי"ן שבנה"י דבינה דא"א **והלבישו לחיצוניות** הב' אה"ה שבחג"ת דבינה שהם דאלפין, א"כ כבר יש בחג"ת דבינה דא"א ד' אה"ה דההי"ן ודאלפין, ואח"כ עלו פנימיות האה"ה דאלפין הכלולים גם מאה"ה דההי"ן **והלבישו לחיצוניות** ב' האה"ה דיודי"ן, ועלו פנימיות ב' האה"ה דיודי"ן והם כלולים מהב' אה"ה דאלפין ודההי"ן **והלבישו ליה"ו דב"ן דהיינו לחיצוניותו** בהיותו כלול מהב' יה"ו האחרים דיודי"ן ודאלפין על דרך שפירשנו בבחינת השמות דאה"ה.

סליק עלה ברעותא למברי עלמא, והלבשתם על חיצוניות האורות שלהם, נקרא שעלו לעיבור מבי"ע לאצילות²⁹.

יוצא שכל ההמשכות וכל העליות שוות בצורתן, וכל תהליכי הגדילה הרוחניים שווים.³⁰ לכן כל ההבדלים המופיעים בדברי הרב, אינם אלא הבדלים באיכות

²⁹ תו"ח דף קו ע"א: והנה כתב שז"א היה בבטן או"א בסוד העיבור, ונראה שאינו כן **שהעיבור של מעלה הוא שעולה התחתון ומלביש לעליון**, כמ"ש במבוא שערים ש"ב ח"ב פ"ג וז"ל ונלע"ד פירוש דברים אלו כי השלשה עליונות שבז"א הם שורשי הז"ת שלו, ולכן בהיותם חסרי המוחין מיתו ובעת התיקון החזירם אל שורשיהם שהם השלשה עליונות שלו בסוד העיבור ויצאו שלמים עמהם ונתקיימו עכ"ל, **הרי כי מה שעלו והלבישו לג"ר שלהם זהו נקרא עיבור** כי אי אפשר שיעלו בירורים דז"א וילבישו לא"א למעלה מאו"א... ומש"ל כי **הז"א אינו בתוך התבונה כי אם מבחוץ**, כ"כ ג"כ במבוא שערים ש"ה ח"א פט"ז וז"ל בכללות שהז"א בעיבור לוקח מוחין פנימיים דאו"א והכל הוא על סדר שהוא במוחין דגדלות ע"ש היטב, כי משם יתבאר לך גם אלו כי איני יכול לכפול הדברים בכל מקום ומקום עכ"ל, ובמוחין דגדלות נכנסים נהי דאו"א בז"א ואם הוא בעיבור ממש איך יכנסו נה"י דאו"א בתוכו, ועיין ג"כ בשער י' שער התיקון [פ"א] כי גם שם נראה כן כי בחינת המוחין שהם תלת גו תלת נקראים עיבור, וז"ל וכמו שהז' אורות היו בבחינת עיבור דתלת כלילן בתלת גם הכלים שעלו מן הבריאה היו באופן זה תלת גו נצח וחסד במקום נצח דאצילות ולא עלו בפעם אחד רק בשיעור ארבעים יום דיצירת הולד, **הרי כי מה שעומדים שם בנה"י דאצילות תלת גו תלת זהו נקרא עיבור**. ונראה כי מ"ש **כי מוחין דקטנות הם כמו של גדלות ר"ל שהם מוחין שלמים גמורים, אלא שמוחין דעיבור נקרא כן** כמ"ש מורי הרב ז"ל לענין מוחין דעשיה. ע"ש.

³⁰ שם, קיז ע"ב: כתב בשער י"ז שער ז"א פ"א וז"ל כי בעיבור ויניקה אינו לוקח ז"א המוחין מאימא שאינו עולה רק עלייה מבחוץ, אבל בגדלות נכנסים נה"י דאימא בתוך פנימיות ז"א ממש בסוד מוחין, והקשה מורי הרב ז"ל והלא כתב בכל מקום ובפרט בש"ך שער המוחין פ"ה ופ"ו ופ"ז כי בעיבור נכנסו בז"א מוחין דקט' מלובשים תוך נה"י דחיצו' דישסו"ת שהוא פרצוף דעיבור שלהם הנקרא נפש וביניקה מפרצוף דיניקה שלהם וכו' עכ"ל. וכתב שם בפ"ה שבזווג דעיבור נמשכה הטיפה מחיצוניות נה"י דמלכיות דישסו"ת ובכל זווג וזווג היתה אותה טיפה מתרבה ומתוספת ונכנסת, באופן שבהשתלם ימי העיבור נגמרו כל הי"ס בחינת מלכיות דישסו"ת ליכנס בז"א ע"כ, **הרי שתכף בשעת הזווג דעיבור נכנסו המוחין**

הקדושה, שהיא השגת אור החיים הנקרא המשכת המוחין לפי מידת זכותם של הברורים העולים, וזה כל ההבדל שבין מדרגות פסח עומר ועצרת כלומר שבועות.

מכאן נשכיל ונבין שאף הזיווג ליצירת הוולד נעשה באותו האופן, היות ושם נקרא מקום עיבורו לאחר מכן. אלא כל ההבדל יהיה שבזמן הזיווג ימשכו מוחין תחתונים ביותר לברורים הפנימיים דפר' תחתון, בסוד טיפות קטנות שהם אור המלכות דאותה בחינה שאליה עולה המדרגה התחתונה, אך פשוט שגם הם יהיו בסוד נשמה המלוּבשת בנה"י דישסו"ת הנקראים טיפות חומריות, ובהם טיפות צורניות הנקראות צלמי המוחין, ובכלל יהיה בהם כל צורת הכל צמ"א.

מכאן תשכיל ותלמד, שכל עניין שלבי הגדילה, שהם שבירה, מיתה, העלאת רפ"ח, המשכת הכל צמ"א בזיווג, עיבור, יניקה, וגדלויות א', ב', ג', בין באחור בין בפנים, הוא רק בהעצמת הנשמה להלבשת הנרנח"י שהוא אור החיים האלוקיים הנמשכים בפנימיות המדרגה ממש, וזה נעשה תמיד, בכל שלב, בעיקר ע"י ברור וזיכוך כלי החב"ד שהם כוחות השכל להשגת אורו ית'.

ונחזור לגוף המאמר.

לכן היות וכללות מדרגת השנה הקודמת שבה קנינו גדלות של נרנח"י שלם, עולה לחיצוניות המדרגה העליונה ממנה, נקראת כללות המדרגה של השנה שעברה בערך של עיבור בלבד, וכל עלייתה כעת היא למדרגת המלכות של השנה החדשה, כלומר קניית מדרגת האמונה שבלב לקומה הנשמית החדשה אצלנו ובכל ספירה ופרצוף דכל עולם.

שהם הנה"י דמלכיות דישסו"ת בז"א ולא שהיה ז"א ממש בעיבור תוך אימא, אלא שכך נקראים מוחין אלו מוחין דעיבור, אלא נראה שכונת הרב ז"ל כמ"ש במבוא שערים ש"ה ח"א פי"ג, והנה אלו המוחין דעיבור ויניקה להיותם אלה"ם בחינת דינין שהם מן החיצו' דז"א ומן החיצו' דתבונה אינם נקראים מוחין, זולת המוחין דגדלות שהם הויו"ת ורחמים גמורים עכ"ל, זה שכתב הרב שהוא עלייה מבחוץ שאינם נקראים מוחין אלא נקרא עלייה מבחוץ.

מכאן נבין למה המצה בפסח היא דווקא מהקמח הישן, כי עיבור מבטא את עליית הברורים מהבחינה קודמת שהם ב"ע בערכה כי הוא עליה א' מערך קודם. ואילו העומר ושבועות הוא קרבן מהחדש, אלא שקורבן העומר הוא השעורה החדשה שערכו הוא מאכל בהמ"ה (גי' ב"ן),³¹ היות והיא ממהרת לבקר יותר משאר התבואות,³² ומצד שני היא ממהרת להחמיץ³³ בסוד שם ב"ן שאמנם יצא תחילה, אך מיהר להישבר ולמות.

לעומת זאת קרבן שתי הלחם העשוי מחטה (גי' כ"ב) החדשה, היא שלימות תיקון הכלים בבחינת הכ"ב אותיות התורה המכילים את אור האמונה הגדול שבנשמת היהודי בכלים מתוקנים בבחינת קומת אדם, שהרי חטה היא מאכל אדם.³⁴ וזה מעבר מתיקון בירורי הישן שהוא המצה בליל פסח, שהיא בחינת תיקון בירורי הישן והעלאתם לעיבור, וזה לאחר שריפת החמץ שהם הסיגים של הישן. ומשם מעבר לבחינת המצה של החדש שהם בחינת ו"ק של החדש בבחינת שעורה, שמברכת ראשונה (ונרחיב בהמשך המאמר) שהם אורות גדולים מאד של המדרגה החדשה

³¹ כדברי רש"י על הסוטה (במדבר פ"ה פס' טו): **שעורים** - ולא חטים (סוטה יב), היא עשתה מעשה בהמה וקרבנה מאכל בהמה.

³² החינוך מצוה שג: וביום י"ו בניסן היינו מקריבין בזמן הבית קרבן העומר מתבואה חדשה מן השעורים, כי היא התבואה המבכרת יותר מן החטים, והיא מתרת כל התבואות.
³³ מגן אברהם על או"ח סימן תנג: דמעט רוק אין מחמיץ חטה קשה (טור וב"ח) ולכן אפילו

אין ס' נגדן שרי בדיעבד ואפשר דדוקא חטה, אבל **שעורה ממהרת להחמיץ**.
³⁴ שער הכוונות שבועות ד"א: ענין ב' הלחם שהיו מקריבים ביום חג השבועות, יובן במש"ל בענין השעורים שהיו מקריבים בלילה הא' בספ"י העומר ושם ביארנו כי אז לא נתנו בנקבה רק הה' גבו' מנצפ"ך שהם אותיות כפולות ואם תכפלם ב"פ יהיה מספרם תק"ס ועשר' אותיות שבהם הם תק"ע ועם ה' אותיות השורשיות הרי הם תקע"ה כמנין שער"ה.
אבל עתה ביום חג השבועות יום החמישים לספ"י העומר אז מזדווגים זו"ן ונותן בה **טפת מ"ד** שהם ה' חסדים וכנגדם היו מקריבים שתי הלחם מן החטים כי חטה היא בגי' כ"ב והם סוד כ"ב אותיות דאלפא ביתא שהם כלולים בטיפת הה' חסדים שמהם נוצר הולד כנודע, כי ה' אותיות מנצפ"ך היתירות על כ"ב אותיות האלפא ביתא שהם בח' הה"ג וכבר נכנסו בליל א' של העומר בסוד מנחת שעורים לטעם הנז'.

ממש, אך ללא שלמות תיקון הכלים, ושלמות התיקון של החדש הוא החטה שאינו עולה על גבי המזבח כי הוא תיקון החמץ ממש נהמא עילאה שהוא אסותא בכלא.

כלומר, היות והפסח הוא בחינת עיבור א', לכן חלק חשוב ממציאותו הוא גם בערך לתיקון של הבירורים דמלכים שעלו מבי"ע בערכו, שהיא בחינת השנה הקודמת בערכו³⁵. ולכן היות והעומר שהוא חג"ת הוא עליה מבירורי הנה"י עצמו, או מהנה"י דחג"ת, זה כבר נקרא בירורים בתחום החדש. והמוחין דחב"ד דשבועות כל שכן, היות והוא עיבור עליון וחדש לגמרי שמעל החג"ת, ולכן בהכרח הם צריכים להיות מהחדש, אך המצה של פסח למרות שהיא כבר שייכת לפרצוף השנה החדשה, היא חייבת להיות גם מהבירורים החדשים העולים מהישן.

יוצא שסדר התיקון הוא:

- מעבר מהחמץ של הישן למצה של הישן - וזה ע"י ביעור החמץ ואכילת המצה.
- מעבר מהמצה של הישן למצה³⁶ של החדש - וזה בכוח קרבן העומר ביום א' לעומר בבחי' אור פנימי, המגיע לשיאו בבחי' אור המקיף שבו בשביעי של פסח.
- מעבר מהמצה של החדש דשעורה לחמץ המתוקן של החדש דחטה - וזה המדרגה העליונה שבכתר בשבועות.

³⁵ אף שישנם גם בירורים חדשים השייכים לו דווקא.

³⁶ אף שהעומר נקרב קמח, עדיין אכילתו היא בימי הפסח שהלחם הוא מצה.

היום ששה ימים... שהוא "יום טוב של העומר"³⁷

שלב ג'- עליה לקומת היניקה הנקראת "חדש"

גם צריך לדעת שעליית הפר' בעומר לקומת היניקה הוא עלייה של קומה שלמה, ולא סתם חזרת מוחין לאחר סילוקם, כי סילוק מוחין הוא לא כפשוטו³⁸. שאם נאחז שכל ימי העומר הם רק חזרת חלק מהמוחין שהסתלקו לאחר יום טוב דפסח כפשוטו, תיקרא מדרגת היום טוב דפסח גדולה ועצומה מכלל ימי העומר יחד. מזה גם נהיה מחויבים לומר שבימי העומר חוזר הז"א שוב לפר' העיבור כמו טרם הפסח שהוא תלת בתלת, היות וכלל המוחין דפסח הסתלקו ממנו³⁹. אך היות וכתוב בדברי הרב שבימים אלו דפסח (שהם בחינת העומר) פר' הז"א הוא בבחינת יניקה⁴⁰, נצטרך לומר שנשארת בו הארה מבחינת היניקה שהיא יתרון על מצב הז"א שהיה

³⁷ ג' הנושאים הבאים מבוססים בעיקר על ידיעת הכוונות, ולכן המעיין הלא בקי יכול לעבור לנושא "חירות שמעל הטבע".

³⁸ ודע שבזה יש לפעמים חוסר הבנה בדעת ר' הרש"ש והתו"ח לגבי סילוק מוחין, שחושבים שלפיהם אין דבר כזה סילוק מוחין לעולם כגון בעומר, והרי בזה הם שוללים כתבים רבים מדברי הרב הכוללים גם את הצמצום והצינון והנסירה ועוד. אלא כוונתם ז"ל שביאור הסילוק הוא לא כפשוטו אך לא שהוא אינו, ובאמת גם לפיהם יש סילוק מוחין וחזרתם בעומר, שהוא סילוק ועליית הביירוים הפנימיים לשם קבלת מוחין עליונים יותר בעומר. לכן פשוט שיש גם ביירוים, כי בכוחם נמשכים מוחין עליונים יותר, ואין שום סתירה לדברי הרב בדבריהם.

³⁹ כפי שכתב הרב בשער הכוונות דרושי הפסח ד"ח: הנה נתבאר לעיל כי גדלו' הזה הז"א היה לפי שעה בליל ראשון של פסח כדי שיוכלו ישראל ליגאל ואחר יום ראשון של פסח מסתלקי' כל המוחין הנז' וחוזר לקדמותו לבחי' ג' כלילן בג' וזהו הטעם שאין אומרים הלל גמור אלא ביום ראשון של פסח בלבד. ואח"כ מליל שני ואילך אנו חוזרים להמשיך המוחין הנז' שנכנסו בליל פסח ונסתלקו ועתה חוזרים לכנס כפי סדר המדרג' כל מדרג' ביום שלה ע"י מצות ספי' העומר בנ' יום שבין פסח לעצרת.

⁴⁰ שם ד"ה: ולהיות כי בימי הפסח הוא זמן היניקה של ז"א כנז"ל אינו נגדל עד חג השבועות. ע"כ. ועיין בהערה שאחרי הבאה.

טרם העומר, שאז האורות דיניקה היו בו דוממים⁴¹. אך עדיין פשוט שזה עדיין אינו בהשוואה כלל למוחין האדירים שקבל ב"ו"ט דפסח שעלה הז"א עד גדלות ב' דאו"א.

אך כאשר אנו מסבירים שבעומר עולים הזו"ן לפר' החג"ת הנקרא פנים ופנימיות ובחינת יניקה בערך של פר' הנה"י דליל פסח הנקרא אחר וחיצוניות בערכו⁴², ונקרא בחינת עיבור⁴³, ובזה כל רגע ורגע בימי העומר יהיה עלייה עצומה בערך להמשכת המוחין של יו"ט דפסח. ששיאה יהיה דווקא ביום ו' וז' לעומר⁴⁴, שאז

⁴¹ כפי שכתב בהגהות הלשם תטו: הנה נשאר בו רושם גדול מהאורות דליל א' של פסח. ועי"ז הנה מאיר בו המוחין דיניקה ג"כ... ואמנם הם אינם מאירים בו ממש אלא רק הארתם לבד, ולכן אמר כאן שהוא רק בחינת ג' כלילן בג'. וזהו שאמרנו לעיל... שכוונת הקטנות דימי הפסח וספה"ע צריך להיות על הקטנות דיניקה דווקא, והוא כדי להתגלה אותם בו, בכל עיקרם שיהיו מאירים בו ג"כ תמיד בכל אורם בשלימות לעולם. משא"כ בגלות מצרים היו גם הם נעלמים בו והיו דוממין.

⁴² ע"ח ש"ל פ"א: גם תבין כי פרצוף האמצעי אף כי נקרא אחר בערך הג' הפנימי מכולם אמנם לפעמים נקרא פנימי בערך החיצון שבכולם. ובזה תבין מה שנתבאר אצלנו כי בעת מיתת המלכים של ז"א היה בו אחר ופנים והוא לסבת היות בו תמיד נה"י חג"ת ו"ק שהם פרצוף החיצון ואמצעי כנ"ל ואז החיצון נקרא אחר ואמצעי פנימי בערך החיצון והבן זה. ⁴³ תו"ח לט ע"ב: וכפי סברת מורי הרב ז"ל שלא יש סילוק מוחין לעולם, א"כ לא נסתלקו מז"א המוחין דגדלות ראשון ושני דפסח, אלא שכתב בספר הכוונות ישן שאותם המוחין היו בפרצופי הנה"י דז"א ושל העומר בחג"ת ושל חג השבועות בחב"ד, א"כ נה"י וחג"ת נק' מוחין דעיבור ויניקה.

⁴⁴ ואפשר שבאמת יום ו' גדול מיום ז', היות ונכנס רושם לגולגולתא שהיא הכתר, לעומת האור שנכנס למוחין ממש ביום ז', היות וביום ו' לעומר כתב הרב גולגולת ולא ביום ז'. ולכן מצד ההשגה, באמת האור של יום ז' גדול יותר כי נכנסו האורות למוחין ממש, אך היות ונכנס הרושם לכתר, זה נקרא שורש וזו המשכה כוללת ועליונה יותר אך נעלמת להשגה. ומצד זה נראה שסברה יותר נכונה, מאשר אם נאמר שנכנס הארת נפש ביום ו' בבחינת מלכות, כי נאמר בו גולגולת וזה מעיד על מקום גבוה יותר מיום ז' שהם המוחין עצמם (שער הכוונות - פסח ד"ח) "כי בליל הא' נכנס תוך הגולגולת דז"א ומניח בו קצת רושם ובליל הב' נכנס הוא עצמו כנ"ל והם סוד ליל ששי וליל ז", ע"כ.

נשלם שורש מוח החכמה דעומר במלואו, כלומר במוחין הגדולים של הג"ר דג"ר דגדלות ב' דמוח החכמה הנקרא עתיק דכורא, וכמו בכל תיקון, פר' עתיק הוא שורש כלל המוחין דעומר, והוא עיקר הטורח של תיקון פרצוף העומר, כמו בכל בפרצוף⁴⁵.

ומזה נבין שת"ק מוח החכמה בגדלות ב' דאבא, היא עצם האור העליון והמיוחד ביותר בעומר, ובזה שביעי של פסח צריך להיקרות **יום טוב של העומר** דווקא, כי הוא גדול ועצום מכל הנעשה ביום טוב של פסח עצמו, ובחינת הבירורים שבו הם עצומים וטמירים לעומת השגת האמונה שקנו עם ישראל בצאתם ממצרים, שערכם הוא חיצוניות ו"ק בערך לעלייה פנימית זו הנקראת ג"ר בערכם, כי נה"י הם ז"ן בערך לחג"ת הנקראים או"א. אך היות ואין הוא נעשה בשלימות בכל הספירות והפרצופים דז"א כמו שנמשך ביו"ט א' דפסח שלכן אז אנו אומרים הלל גמור, לכן לא נעשה ביום ז' דפסח זיווג כולל ושלם אלא חלקי ופרטי בערך לאור עצום זה, ונ"ל שלחסרון זה אין אנו אומרים הלל גמור, והזיווג ידחה לסוף העומר.

וצריך לדעת כלל: שבכל מקום שנאמר המושג "רושם" שנשאר במקום עליון הוא לעולם שורש, אך אם נאמר שנמשך למקום תחתון הוא מלכות. וכאן נאמר ביום ו' גולגולתא, אך עדיין צריך עיון.

⁴⁵ הקדמת רחובות הנהר ד"ט ע"ב: באופן כי עיקר כל הטורח הוא לתקן מוח החכמה לאט לאט בפרטות ואחר שנתקנו הדכר ונוק' שבו אז אח"כ ממנו מתפשטים הארת כל המוחין בכללות לדכר ונוק' דמוח בינה ודחו"ג ונתקנים גם הם כפי שיעור מה שנתקן בדכר ונוק' דחכמה והוא כמו סדר תיקון ד' עולמות אבי"ע איך נתקנו ונחתמו זה מזה כך סדר תיקון אלו הד' מוחין ואח"כ נשאר בהם חלקי המוחין הראויים להם ושארית המוחין מתפשטים בחב"ד עצמם של הפרצוף ההוא ונתקנים גם הם ע"ד הנז"ל ואח"כ נשאר בהם חלקי בחי המוחין הראוי להם ושארית המוחין מתפשטים בז"ת הנק' זו"ן ונתקנים גם הם ע"ד הנז"ל.

הנפת העמר הוא האור הפנימי דיום טוב של העומר

צריך להבין את הקשר בין האור הפנימי של העומר אשר נכנס ע"י הנפת קרבן השיבולים שעל המזבח בט"ז ניסן, לבין האור הגדול הנכנס בימים ו' וז' דעומר שהוא אחרי יום א', או בכלל בסוף המ"ט ימים שנגמר להיכנס המקיף בשלמותו.

צריך לדעת שהבחינה שנתקנת ומקבלת את המוחין בא' לעומר נקראת חכמה דחכמה, וביום ב' בינה דחכמה, וביום ג' דעת דחכמה... וביום ז' מלכות דחכמה. אך אין זה אומר כלל שיום ז' שנכנס בו גדלות ב' דאבא במלואו גדול מיום א' לעומר, שהרי האור הפנימי של קרבן העומר שייך דווקא ליום א', ולמה שיהיה קטן מימיו ו' וז'.

גם צריך לדעת שכל המשכת מוחין שבכל יום, בכל ספירה הפרטית שבאורך של פרצופי העובי היא בשלמות, ויש בכל אחת צ' ול"מ, והמשכה מע"ב וס"ג דא"ק לכלל העולמות השייכות לה, ולכן כל בחינה פרטית דכל יום היא בעלת קומה שלמה של א"ק ואבי"ע שלם.⁴⁶ ולכן יום א' שהוא א"ק ואבי"ע דחכמה דחכמה הוא פנימי לב' שהוא בינה דחכמה והיא פנימית לא"ק ואבי"ע דדעת דחכמה דיום ג', ולכן חכמה דחכמה דיום א' הוא קרוב יותר לקו מיום ב' במדרגה אחת ומיום ג' בב' מדרגות ומא"ק ואבי"ע דיום ז' בו' מדרגות, ולכן לא יתכן שיום א' לא יהיה שורש ועליון לכולם, וגדול מכולם לאין קץ ושיעור.

והתשובה לזה היא נפלאה מאד, שבאמת יום א' שהוא בחינת חכמה דחכמה (עתיק דעתיק) הוא הפנימי והעליון יותר בכלל תיקוני העומר, ובו בעצמו נעשה עצם היום טוב דשביעי של פסח. היות וכל אור שמתחדש לאחריו הוא נשפע בו תחילה ורק

⁴⁶ תורת חכם דס"א ע"ב: וכ"כ עוד כי כל ספירה מי"ס דבינה הכולל דז"א או דחכמה הכוללת דז"א כל ספירה מאותם הי"ס הפרטיות כלולה מי' פרצופים גדולים שלמים מלבישים זה לזה בשוה כל פר' כולל מוחין דקט' וגדלות... וכל ספירה אפילו אלו הפרטיות יש בהם בכל אחד א"ק ואבי"ע, לכך אינו תמיהא אם ממשיך הגבורה מוחין דגדלות שני לתפארת דחכמה וכ"ש שממשיך לו גדלות וקט' ראשון.

חיצוניות ממנו עובר ליום הבא בסוד דחיה, ומהיום השני נדחית החיצוניות שלו ליום שאחריו, וכן על זה הדרך⁴⁷. באופן שיום האחרון לעומר יהיה הקטן ביותר מכלל הימים, וכמובן שיהיה בעל א"ק ואבי"ע חיצון מכולם.

בזה גם נבין למה בחינות הקליפות של הימים המאוחרים דעומר הם יותר חזקות שאנו צריכים לשהות זמן רב יותר בכדי לבטל אחיזתם, כי הם יותר חיצונים ולכן צריכים עיקוב גדול של זמן כדי לשברם לטוחנם ולבררם⁴⁸.

⁴⁷ שם: וכן יש לומר בענין המוחין שבמ"א כתב מורי הרב ז"ל **שבלילה הב' נמשך לחכמה** דז"א הגדלות דאימא **ונדחה הגדלות דיש"ס לבינה** דז"א... מעתה אנו מבינים הענין **שבלילה שני של העומר לוקח החכמה דחכמה של כל הז' מוחין עליונים** והיא **ממשכת מחיצוניותה** שהוא בחי' ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן שזה נקרא גדלות דתבונה לבינה דחכמה **כי כן הוא הסדר כי כשלוקח העליון החיצו' של העליון ממנו נותן חיצוניותו לתחתון ממנו** והחיצו' נקרא ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן בערך הפנימיות הנקרא מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן, **וזהו נקרא דחיית המוחין**, נמצא שהוא בחינת גדלות דיש"ס מפני שהוא נמשך מחיצו' גדלות דיש"ס דלילה ראשון ונקרא ג"כ גדלות דתבונה מפני שהוא מן החיצו' שהוא ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, לכך מורי הרב ז"ל כתב בסידור שנדחה הגדלות דיש"ס בלילה השני לבינה דחכמה, ובהקדמה כתב שלוקח בינה גדלות דתבונה והכל אחד כפי האמור. ובלילה השלישי נמשך חיצו' בינה דחכמה לדעת דחכמה וזה הבינה דחכמה יש בה או"א וישסו"ת בערך הדעת שנקרא ז"א בערכו, וממשיך לו מוחין דקט' שני דאו"א וכ"ש דגדלות דישסו"ת, **וכל זה ע"י שלקחה חכמה דחכמה בליל ג' מוחין יותר עליונים ונדחה החיצו' שלה לבינה והחיצו' דבינה לדעת**, וכן **בליל ו' לוקח החכמה דחכמה מוחין גדולים בכמות ובאיכות** עד שלוקח הגבורה שהוא בחינת קט' ראשון דאו"א דליל ה' לוקח עתה מוחין גדולים הערך ומזדווגים וממשיך לתפארת דחכמה עד גדלות שני דאבא **כי בכל לילה נדחה החיצו' של כל אחד וניתן לתחתון ממנו**.

⁴⁸ נהר שלום דף לב ע"א: לכאורה נראה שאין לכוין כלל בשום כונה חוץ מכוונת המשכת המוחין שבסדר העומר ותו לא מפני פחד הקלי' שלא יתאחזו כנודע (ע"ו ע"א) כמ"ש האר"י ז"ל כי אחר עבר יום א' דפסח ונסתלקו המוחין חזרו החיצונים להתאחז אבל לא אחיזה גמורה כבתחילה כי כבר נתבטלה אחיזתם הגדולה וחזרו להתאחז בדמים ההם **ואז נכנסין המוחין כסדר המדריגות וכפי סדר כניסתם כן הוא סדר ביטול אחיזתם לאט לאט בהמשך**

כדי להבין את הדברים עלינו להיכנס קצת לעומקם של דברים, אך מפאת עומק העניין, מי שיקשה עליו העיון של החלק הבא, יכול לדלג לחלק שלאחריו, ועדיין לא יפסיד ממהלך העניינים.

ימי ספירת העומר שהוא ענין שבעת ימי נקיים ואז נטהרת מטומאתה ונגמרת להיטהר בחג השבועות... **באופן כי יש עת זמן קצוב לכל מדה כמה תשהה בלי מוחין וכפי ערך האחיזה שיש בה כך ערך ביטולה**, ואחר שהמאציל העליון העריך ערכים אלו וסדר המשכת המוחין כפי מה שנראה בעיניו יתברך, **שעי"כ נוכל לבטל אחיזת הקלי ע"י סדר זה לא פחות ולא יותר ובלאו הכי אי אפשר לבטלם.**

גדלות ב' דאו"א לחכמה דחב"ד חגת"מ

יש לנו קושיה אדירה על המשכת המוחין דעומר, שאת התשובה לה אנו פוגשים רק בדברי התו"ח ואילו שאר המפרשים ענו על מקצת הקושיה והסבירו את המשכת המוחין לפיהם, אך ללא התייחסות שלמה לשלמות הקושיה.

הקושייה היא שלפי דברי הרב בש' הכוונות אנו מתקנים למשל בשבוע א' חב"ד חגת"ם דחכמה וגם חכמה דחב"ד חגת"ם, ושתי התשובות טובות, אך השלימות של התשובה ניתנה לר' הרש"ש שביום א ממשיכים גדלות א' דיש"ס לחכמה דחכמה דחב"ד חגת"ם וביום ב' לבינה דחכמה דחב"ד חגת"ם וביום ז' עצמות דגדלות ב' דאבא למלכות דחכמה דחב"ד חגת"מ.

והרי בלשון זו החסכונית של ר' הרש"ש עולות כמה קושיות:

(א) יוצא שביום א' ממשיכים לחכמה דחכמה רק גדלות ב' דיש"ס ותו לא מידי, אז היות וכל הפרצוף צריך לעלות בשלמות בשבועות מתי נמשיך לחכמה דחכמה את שאר המוחין הגדולים והקטנים שהוא לא קיבל.

(ב) יום ז' שהוא מל' דחכמה דחב"ד חגת"מ מקבל מוחין גדולים יותר מחכמה דחכמה דיום א', ואיך זה יתכן שהמלכות דחכמה תקבל מעלה כל כך גדולה יותר מהחכמה דחכמה שהיא עליונה לה.

(ג) יום ג' שייך לפר' כולל דחכמה דז"א הנתקן ע"י או"א עי' ואילו יום א' וב' הם בבינה הכוללת דז"א הנתקנת ע"י ישו"ת, אם כן מתי יתוקן החכמה והבינה דחכמה דפר' כולל דחכמה במוחין שלו, ואילו הדעת דחכמה דפר' דינה מתי תתוקן. כלומר בסוף השבוע יתוקנו **בבינה הכוללת** רק חו"ב וגבורה דחכמה שלה בלבד, ובחכמה הכוללת דעת וחסד ותו"מ שלה בלבד, ומתי יתוקנו שאר הבחינות? כדי לענות של קושיה גדולה זו השתמש ר' התו"ח בשישה כלי נשק שונים טרם נכנס לתירוץ הקושיה.

והן:

א) שמועה א' - **שכתב** הרש"ש, שכל יום דוחה את מה שקיבל אתמול והיות הוא מקבל ממוחין חדשים, כלומר אחרי שקיבל ביום א' החכמה דחכמה מוחין דגדלות א' דיש"ס, מקבל הוא עצמו החכמה דחכמה ביום ב' מוחין חדשים והוא דוחה את הגדלות דיש"ס לבינה דחכמה.⁴⁹

ב) שמועה ב' - **שכתב** הרש"ש, שביום ב' נכנסת לבינה דחכמה המוחין דתבונה דגדלות א',⁵⁰ וזה היפך הכתוב משמועה דאות א'⁵¹.

ג) שמועה ג' - **ששמע** מרבו הרש"ש, שמוחין דע"ב דיש"ס דיום א' דנמשך לחכמה דחכמה הם כך רק בערכין, אך האמת היא שהם מוחין שלמים דאו"א דעסמ"ב. והם בערך של או"א בערך לכלים דיום ב' (נראה שדווקא לבינה דחכמה) הנקראים זו"ן בערכו.⁵²

⁴⁹ תורת חכם דס"א ע"ב: וכן יש לומר בענין המוחין שבמ"א כתב מורי הרב ז"ל שבלילה הב' נמשך לחכמה דז"א הגדלות דאימא ונדחה הגדלות דיש"ס לבינה דז"א.
⁵⁰ שם: ובמקום אחר (נה"ש החדש דף ל"ו ע"ג) כתב בליל שני גדלות דתבונה לבינה דחכמה דכל אחד משבעה ספירות חב"ד חגת"ם דז"א, וכן על דרך זה בכל לילה עכ"ל.
⁵¹ חשוב לשים לב שהסתירה היא לגבי יום ב' אך לא לגבי יום א', שנמשך לחכמה דחכמה גד' א' דיש"ס.

⁵² שם: אלא נלע"ד ע"פ מה ששמעתי ממנו כי המוחין דיש"ס דליל א' של העומר הם מוחין שלמים דאו"א דעסמ"ב והם בערך או"א עילאין בערך המוחין דגדלות דתבונה דליל ב', א"כ הכלים יהיו של החכמה הזו הכלים המוזכרים בדברי הרב ז"ל כיון שהוא פרצוף שלם אלא שבערך הכולל נקראים בשם ע"ב.

ד) שמועה ד'- **שכתב** הרש"ש, כל המשכה היא לכל הט' בחינות דכל ספירה פרטית ולא רק לחב"ד חגת"ם. וזה **המשכה פרטית שלמה** בכל יום,⁵³ כלומר א"ק ואבי"ע שלם בכל ספירה פרטית בכל יום⁵⁴.

ה) שמועה ה'- **ששמע** מרבו, שפר' עתיק הנתקן במשך שבוע א', הוא בעל עסמ"ב שלמים עם לבושים והכלים, ומזה נלמד **שכללות ההמשכה בשבוע** הוא קומה שלמה לגמרי בעלת עסמ"ב שלמים עם ט' נקודות⁵⁵.

ו) שמועה ו'- **שהקטנות הם עסמ"ב כמו הגדלות**, רק שנקרא אלקים בערכו. עד כאן מלשון התו"ח.⁵⁶

ומעכשיו נוסיף קצת משלנו:

ז) שמועה ז'- שבכל יום נבררים בירורים שונים באיכות ובכמות לפי מידת אחיזת הקליפות של אותה בחינה⁵⁷.

⁵³ שם: וקרוב לזה כתב וז"ל בליל ה' יכוין להמשיך חח"ן בג"ה דת"י דנה"י וחג"ת וחב"ד דמ"ה דמ"ה ודב"ן דמ"ה דפרצו' החכמות דפר' חג"ת ונה"י דחב"ד דפר' החב"ד דז"פ חב"ד חגת"ם מוחין דפנימיות וחיצו' דישסו"ת עם המוחין דאלדי"ם דידוי"ן, וכ"כ עוד כי כל ספירה מ"ס דבינה הכולל דז"א או דחכמה הכוללת דז"א **כל ספירה מאותם הי"ס הפרטיות כלולה מ' פרצופים גדולים שלמים מלבישים זה לזה בשוה כל פר' כולל מוחין דקט' וגדלות.**

⁵⁴ שם: **וכל ספירה אפילו אלו הפרטיות יש בהם בכל אחד א"ק ואבי"ע.**

⁵⁵ שם: וכן מצאתי כתוב אצלי ששמעתי ממנו כי בכוס ראשון דפסח יכוין להמשיך עסמ"ב עם לבושיהם והכלים, כי כוס זה בעתיק דכורא דוגמת ברכה א' של העמידה ממש (מאיר-נ"ל שכוונתו כמו התיקון של השבוע הראשון שהוא עתיק).

⁵⁶ שם: וכן **המוחין דקט' הם עסמ"ב כמו הגדלות ממש** אלא שבערך הגדלות נקרא אלה"ם כמש"ל משם הרב ז"ל.

⁵⁷ נהר שלום דל"ב ע"א: כמ"ש הרב ז"ל כי כפי סדר המשכת המוחין כך סדר ביטול אחיזתם... וחזרו להתאחז בדמים ההם ואז נכנסין המוחין כסדר המדריגות **וכפי סדר כניסתם כך הוא סדר ביטול אחיזתם** לאט לאט בהמשך ימי ספירת העומר שהוא ענין שבעת ימי נקיים... הרי כי סיבת המשך זמן הכנסת המוחין במ"ט ימים ולא ביום א' כשאר ימות השנה הוא מפני רוב אחיזת החיצונים בו וכדי לבטל אותה האחיזה לגמרי הוצרך מ"ט

ועכשיו נעבור לתירוץ:

בכל יום נכנס אור חדש דווקא למוח חכמה דחכמה, ובו מתחילים הבירורים להתקן בכמות ובאיכות, ולפיו יקבלו כוח של התיקון כל מי שיבוא אחריו, וזה בכל יום מימי העומר, אף לבחינות הפרטיות של השבועות האחרונים דפר' החג"ת.

קבלת המוחין הגדולים למוח החכמה דחכמה, ממשיכה אור עצום וחדש לפנימיותה, ומכוחו היא ממשיכה את חיצוניותה שקבלה אתמול לבינה דחכמה המלבישה עליה בקומה שלמה של א"ק ואבי"ע שלם בעובי.

יוצא שבינה דחכמה מקבלת בחינה אחת הנערכת כב' בחינות שונות. מצד אחד אנו אומרים שהיא אכן מקבלת בדחיה את חיצוניות המוחין דיום א' שנקראים גדלות דיש"ס (כשמועה א) ובזה נקרא שבינה דחכמה קבלה את אור היש"ס דווקא. אך היות והיא מקבלת את חיצוניות דווקא שהיא בחינת ב"ן בערך לפנימיותו הנק'

ימים... אחר עבור יום א' חזר הדבר לטבעו לבטל אחיזתם ע"י המשכת המוחין כשאר ימות השנה ולא ע"י נס ואף זה לאט לאט לא בפעם א' כשאר ימות השנה, כי עדיין אי בנו כח לבטלה בפעם א' רק לבטל אחיזתם בכל יום ממדה א' ע"י שנמשיך בה המוחין הראויים לאותה המדה ואף גם זה שלא כסדר המשכת המוחין בשאר ימות השנה דהיינו קטנות וגדלות שאילו נמשך הקטנות תחילה היו מתאחזים בו ח"ו לכן גם המשכת המוחין היו שלא כסדר וגם שאין כל מוח מתפשט בכל הקו שלו רק באותה המדה לבד באופן כי יש עת וזמן קצוב לכל מדה כמה תשהה בלי מוחין וכפי ערך האחיזה שיש בה כך ערך ביטולה ואחר שהמאציל העליון העריך ערכים אלו וסדר המשכת המוחין כפי מה שנראה בעיניו יתברך שעיי"כ נוכל לבטל אחיזת הקלי' ע"י סדר זה לא פחות ולא יותר ובלאו הכי אי אפשר לבטלם... ואחר עבור יום א' חזרו הקליפות להתאחז אבל לא אחיזה גמורה וחזרו המוחין להמשך ע"י מצות ספירת העומר לאט לאט מדריגה אחר מדריגה וכפי סדר כניסתם כך הוא סדר ביטול אחיזתם ע"י מ"ט ימים שנשלם ביטול אחיזתם לגמרי.

שם דף לה ע"א: שאם היו נמשכים להם אותם המוחין שהם המוחין הנמשכים להם בחג השבועות היתה אחיזת החיצונים מתבטלת מהם לגמרי אפילו אחר עבור יום א' דפסח ולא היתה מתקיימת מצות ספירת העומר ולא מצות חג השבועות ואי זה רצון המאציל כי אם לבטל אחיזתם לאט לאט ע"י מצות ספירת העומר.

מ"ה, ולכן יכולים החיצוניות דמוחין די"ש"ס דיום א' הנק' מ"ה בערך לתבונה הנק' ב"ן בערכו, להיקרא גד' א' דתבונה (שמועה ב') בערך לפנימיות שהוא יש"ס.

ובאמת תירוץ זה של התו"ח הוא טוב רק לערך שבין יום א' לב', אך הוא כבר לא עוזר לשאר הימים. שהרי חיצוניות דבינה דחכמה היה צריך להמשיך לדעת דחכמה דיום ג' קטנות דתבונה ולא קטנות דאימא שהם יותר גדולים, וכל שכן שביום ו' היה צריך להמשיך מחיצו' דיום ה' (גבורה דחכמה) הקט' הנמוכה ביותר דיסו"ת, ולא גדלות ב' דאבא, ולכן תירוץ זה הוא נקודתי בלבד ואינו שלם לשאר הבחינות.

לכן חייבים אנו להוסיף ולומר את התירוץ הבא:

נראה שבסופו של דבר, התירוץ השלם הוא לפי מידת הבירור השייך לכמות ואיכות של כל יום הנקבע לפי מידת אחיזת הקלי' דאותו יום. ובאמת בכל יום נמשכים לא"ק ואבי"ע דחכמה דחכמה הפנימיים מוחין שלמים דעסמ"ב, וזה לאו"א הכוללים (גם את ישו"ת) שבו. אך עדיין יקראו הבירורים שיעלו ויתקנו באיכות ובכמות במידה כזו שבערך או אחרת שבשבוע (השייכת לאותו היום) כגדלות או קטנות דאו"א או דיסו"ת, וזה בערך לשלמות התיקון שיהיה בסוף השבוע, שאז המוחין יהיו שונים הן בכמות והן באיכות לגמרי.

יוצא מכלל דברינו, שבכל יום נמשך אור חדש דווקא לא"ק ואבי"ע דמוח חכמה דחכמה, שבו מתחילים הבירורים להתקן בכמות ובאיכות לפי קביעת רצונו יתברך המותאם לרמת אחיזת הקלי' של אותו היום. ולפי דרגת תיקונו הוא ימשיך את הכוח הראוי לכל מי שיבוא אחריו (הא"ק ואבי"ע המלביש עליו בעובי) לפי אופי המוחין שנמשכו בו.⁵⁸ וזה יהיה בכל יום ויום ובכל מדרגה ומדרגה פרטית בעובי בשלימות הן באו"א והן ישו"ת שבהן.

⁵⁸ שם: שבלילה שני של העומר לוקח החכמה דחכמה של כל הז' מוחין עליונים והיא ממשכת מחיצוניותה שהוא בחי' ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן שזה נקרא גדלות דתבונה לבינה דחכמה כי כן הוא הסדר כי כשלוקח העליון החיצו' של העליון ממנו נותן חיצוניותו

למשל ביום ו' אכן יודחו חיצוניות המוחין של דא"ק ואבי"ע דגבורה דחכמה של יום ה' לא"ק ואבי"ע דת"ת דחכמה דיום ו' המלביש עליה, אך היות ועוצמת הבירור של יום ו' שתתחיל בחכמה דחכמה, תהיה כה רבה ועצומה בכמות ובאיכות, שהוא ימשיך מוחין מבוררים לבינה דחכמה בעוצמה אדירה כפי שהוא קיבל, ומכוחם היא תתעלה בתוכה לכנגד חיצוניות החכמה⁵⁹. כלומר, למרות שערך המוחין שהיא תקבל, יהיה בערכו רק בסוג החיצוניות של המדרגה שהוא קיבל אתמול, אך עדיין היא תקנה אותה בשלימות ממש עד דגדלות דאבא שבה ממש, היות והכוח שינתן בה הוא יהיה שלם יותר וגדול יותר.⁶⁰

זאת אומרת כל מדרגה יכולה לעלות רק כנגד המדרגה הפנימית לה בעובי, אך מידת עלייתה נקבעת לפי איכות וכמות הבירורים השייכים לאותו יום, וזה לכל אחד ואחד מהספירות הפרטיות דא"ק ואבי"ע המלבישים זה על זה, הנמשכים מהחכמה דחכמה עד לאותה הבחינה שמגיעים אליה באותו היום. ולפי המדרגה האחרונה הזו נקבעים הבירורים מלכתחילה לכולם. כלומר, למרות שמציאות התיקון של כל מדרגה הוא בהכרח לעלות ולהלביש על החיצוניות דאתמול, עדיין מידת הבירור

לתחתון ממנו והחיצו' נקרא ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן בערך הפנימיות הנקרא מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן, וזהו נקרא דחיית המוחין... ובלילה השלישי נמשך חיצו' בינה דחכמה לדעת דחכמה וזה הבינה דחכמה יש בה או"א וישו"ת בערך הדעת שנקרא ז"א בערכו, וממשיך לו מוחין דקט' שני דאו"א וכ"ש דגדלות דישו"ת, וכ"ז ע"י שלקחה חכמה דחכמה בליל ג' מוחין יותר עליונים ונדחה החיצו' שלה לבינה והחיצו' דבינה לדעת. (וכן עיין בהערה הבאה).⁵⁹ שם: וכן בליל ו' לוקח החכמה דחכמה מוחין גדולים בכמות ובאיכות עד שלוקח הגבורה שהוא בחינת קט' ראשון דאו"א דליל ה' לוקח עתה מוחין גדולים הערך ומזדווגים וממשיך לתפארת דחכמה עד גדלות שני דאבא כי בכל לילה נדחה החיצו' של כל אחד וניתן לתחתון ממנו.

⁶⁰ שם: וכן בליל ו' לוקח החכמה דחכמה מוחין גדולים בכמות ובאיכות עד שלוקח הגבורה שהוא בחינת קט' ראשון דאו"א דליל ה' לוקח עתה מוחין גדולים הערך ומזדווגים וממשיך לתפארת דחכמה עד גדלות שני דאבא כי בכל לילה נדחה החיצו' של כל אחד וניתן לתחתון ממנו, וכל ספירה אפילו אלו הפרטיות יש בהם בכל אחד א"ק ואבי"ע, לכך אינו תמיהא אם ממשיך הגבורה מוחין דגדלות שני לתפארת דחכמה וכ"ש שממשיך לו גדלות וקט' ראשון.

שתעשה בו, ועוצמת המשכת המוחין שתעלה אותו, תהיה במעלה גדולה או קטנה לפי מידת הביירוים הנקבעים לפי כוח האחיזה של הקליפות.

לכן ביום ה' שבו מידת הביורור היא קטנה יותר באיכות ובכמות משאר הימים, עדיין עולה המדרגה לחיצוניות העליון מממנה בכל הבחינות, אך היא לא תקנה את מקומה באותה הכמות והאיכות כמו העליות שיהיה לה בימים ו' ז', וכמובן כך לכולן.

סיכום:

- בכל יום אופן קבלת המוחין היא זהה כלומר קטנות וגדלות לאו"א וישסו"ת.
- ובכל יום מתקדמים הפרצופים לתיקונם בעובי, בסדר מסודר (הן בבינה והן בחכמה הכוללים) מחכמה לבינה ומבינה לדעת ומדעת לחסד וכ"ו.
- ובכל יום נקבע מידת השפעת המוחין לכולם לפי ערך הביירוים השייכים לאותה הבחינה החדשה של אותו יום דווקא, היות ושם הסתיימה האחיזה בזמן זה.
- בכל יום המידה הקובעת את איכות וכמות הביירוים שעולים מכולם היא החיצונית ביותר בעובי, ולכן תקבל את ההשפעה אחרי כולם כסדר עמידתם בעובי.

יוצא למסקנה:

שכניסת השפע ועליית הפרצופים היא מסודרת וקבועה בסדר יורד מיום א' שהוא העליון מכולם עד לתחתון וחיצון מכולם שהוא יום 49 ובו האחיזה הגדולה ביותר, ונ"ל שכנראה מעצם היותו הא"ק ואבי"ע החיצון מכולם. אך הגדרת ערך המוחין כקטנות או כגדלות דחכמה או דבינה, היא הבחינה היחידה שמוגדרת ונקבעת לפי ערכין של כלל הביירוים דאותו שבוע או של ערך של כלל הספירה.

ונחזור למהלך המאמר.

לכן היות והאור הגדול של פסח היה **נְהָמָא דְמֵהִימְנוּתָא** שהוא עיקר קניית מידת האמונה לעם ישראל, אך עדיין הוא בבחינת אילן ללא פרי. לכן בתקופת היניקה דעומר שהיא המשך הביורור של הדמים של העיבור א' דפסח תתרום מעלת האמונה בו יתברך לידי מציאות חיה בלב ישראל ממש, וזוהי תכלית גדלות מידת האמונה שהיא לידת הפרי של האמונה הנקרא בטחון, ולידת הפרי היא תכלית העץ⁶¹. ובזה היא אף עליונה מעצם האמונה שקבלנו ביציאתנו ממצרים שהיא הייתה הבסיס למציאות הבטחון שהגענו אליו בים סוף⁶².

ולפי האמור לעיל שעיקר גדולתו של העומר שייך לבחינת החכמה דחכמה הנתקן ביום א' לעומר והוא נגדל ומשתלם בכניסת המוחין דגדלות ב' דאבא בימים ו' וז', והוא השלמת המוחין דיום א' שבו נעשה קורבן העומר ממש, וזהו שלמות המוחין דעומר ושיא קבלת המוחין לכל ימי העומר, כי כל השבוע נכנס האור העצום של החכמה שבטורח תיקונו נתקנים כולם וסופו הוא שיא הגדלות⁶³. לכן ביום זה

⁶¹ ספר האמונה והבטחון לרמב"ן: האמונה והבטחון הם שני עניינים שהאחד צריך לחברו ואין חברו צריך לו, שהאמונה קודמת לביטחון ומתקיימת בלב המאמין אע"פ שאין הבטחון עמה ואינה צריכה לו בקיומה ולפיכך אינה מורה עליו. אבל הבטחון הוא מורה עליה שאי אפשר לו להיות קודם לה ולא להתקיים בלעדיה. וכל הבוטח יקרא מאמין אך לא כל המאמין יקרא בוטח, כי האמונה כמו האילן והבטחון כמו הפרי. והפרי לאות על האילן או על עשב שגדל את הפרי ההוא ואין האילן או העשב לאות על הפרי, כי יש אילנות שאינם עושים פרי וכן עשבים הרבה, אבל אין פרי בלא אילן או עשב.

⁶² ובזה מובנים יותר דברי המגיד בהגדה שעל הים נעשו ניסים ונפלאות עצומים יותר מעצם יציאת מצרים, במצרים אמרו החרטומים אֵל פְּרֵעָה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר, וַיֵּרָא וַיִּשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיֵּרְאוּ הָעַם אֶת יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בְּיַהוָה וּבַמָּשָׁה עָבְדוּ. ע"כ. כי יָד הוּא שורש הַאֶצְבַּע כמו שהחג"ת הוא שורש לנה"י. ⁶³ ועתה צריך ליתן טעם למה כל השבוע א' נק' חול המועד ויום טוב, כיון שאחר יום א' נסתלקו כל המוחין כנ"ל וגם ענין יום ז' של פסח שהוא יו"ט גמור. אבל הענין הוא כי להיות שכבר כל המוחין נכנסו לבילל פסח הא' ובהכרח הוא כי שם הניחו רשימו שלהם וקצת

עלתה מציאות האמונה שהחלה במצה של הדגן של שנה שעברה, ומציאות חדשה של אמונה במצה העשויה משעורים שהיא קרבן העומר המתיר את החדש והוא הקומה החדשה הראשונה של השנה החדשה, וזה פעילות של מדרגת האמונה לשנה זו בגילוי עצום, שהוא גילוי דעת דאמונה בעולם המעשה התחתון, כלומר גילוי של אור הדעת שהכל בידי שמים, והכל נעשה בעולם הגשמי הזה כמו ידי וזה סוד חציית ים סוף בשביעי של פסח, שהוא שלימות מדרגת העומר.

ההארה היא ובשבוע הא' חוזר מוח החכמ' להיכנס לגמרי והנה מוח זה גדול מכולם כי כולם נרשמי' ונכללים בו בסוד כולם בחכמ' עשית והוא עיקר כולם ולכן השבוע הא' היא מכלל חג המצות אבל עכ"ז אינה רק קדוש' חול המועד קלה בלבד כיון שלא נגמר מוח החכמה לכנס לגמרי עד יום ו' של שבוע א' כי אז נשלם לכנס אפי' גדלו' ב' דאבא דמוח החכמה כנ"ל והנה יום ו' לעומר הוא ביום ז' של פסח ולכן הוא יו"ט גמור ואע"פ שלא נכנס רק הרשימו מספיק לפי שכבר נשלם מוח החכמה ולכן ליל ז' של פסח הותר זווג התחתון כי כיון שנכנס מוח החכמה כבר יש בחינת הזווג כי הוא עיקר כל המוחין אבל יום ז' לעומר שהוא יום ח' של פסח נקרא אסרו חג לפי שאז נכנס עצמות גדלות ב' דאבא דמוח החכמה, אבל אינו יו"ט ממש כיון שכבר הרשימו נכנס בליל ז' של פסח ואין נק' יו"ט אלא על שם חידוש הנעשה מחדש, אבל זה אינו חידוש כי כבר נכנס הרשימו ליל שלפניו. ע"כ.

ובאמת אם נאמר שבאמת ביום ו' נכנס כל מוח החכמה אך הפר' לא היה מבורר מספיק, אלא בכדי לקבל רק ו"ק הנק' רושם מוח אבא, ולכן הוצרכו ב' ימים בכדי להכיל את כל המוח ממש, אז זה ברור יותר למה הוא באמת יום טוב, אפילו שעיקר המוח נכנס בז' לעומר, וזה כסברה הא' של ספר השמן ששון בדרושי ספירת העומר ד"ב: ועוד מ"ש ומניח בו קצת רושם ובליל ב' נכנס הוא בעצמו מה ר"ל רושם זה אם הוא דנכנסים המו' בליל ו' ואח"כ תיכף מסתלקים ובעת הסתלקות מניחים רושם המו' בתוך כלים דז"א ואח"כ בליל ז' נכנסים הם עצמם בעצם ואינם מסתלקים עוד, ע"כ.

רק שקצת קשה, שהרי נראה מהסידור שביום ז' הם מוחין חדשים ממש, ולכן הוא מוסיף שם סברה ב': או דילמא פרושו הוא דבליל ו' נמשך הארת המו' בגולגולת דוקא וזה נקרא רושם ואח"כ בליל ז' נמשך עצמותם בגולגולת ובכל י"ס דחב"ד חגת"ם וזה נראה יותר נכון, עכ"ל.

חירות שמעל הטבע

תכלית קניית האמונה נעשתה בלא ספק בחציית ים סוף שאז האמונה נקנתה בבחינת טבע פעיל ממש, וזה נעשה כמובן בנשמתו של נשיא שבט יהודה נחשון בן עמינדב ע"ה, ונתבונן קצת על מדרגת הידיעה והביטחון שהוא קנה באותו המעמד.

תחילה נציין שמעלת יום שביעי של פסח הוא עליון ביותר, היות ואז מתחיל להמשך בזו"ן מדרגת גדלות ב' דאבא בבחינת מוח החכמה, שהוא למעשה שלמות קניית החכמה באורה הגדול ביותר, ובו נמצאים ומושרשים כלל המוחין והבחינות של הפר' התחתונים לה שיהיו אחר כך במשך ימי העומר, כפי שכתב הרב בש' הכוונות (דרוש ח' דפסח) **"ובשבוע הא' חוזר מוח החכמה להיכנס לגמרי, והנה מוח זה גדול מכולם כי כולם נרשמים ונכללים בו בסוד כולם בחכמה עשית והוא עיקר כולם."**⁶⁴

כמו שציינו לעיל, דעת ר' התו"ח שכל האורות הנמשכים בספירת העומר הם חדשים ועליונים יותר, פשוט שאור החכמה הנ"ל שהוא בבחינת תיקון פר' עתיק של פר' העומר, הנמשך בשבוע א' של העומר הוא עליון ביותר מאור החכמה שנמשך ביום טוב של פסח, והוא מגיע לשיאו ביום ו' וז' דעומר שאז נכנס עיקר האור דאבא שהוא אור החכמה ממש.

⁶⁴ ונראה שלזה כיוון ר' הרש"ש בסוף ההקדמה שכתב (ד"ט ע"ד): וכן מוח החכמה הנק' אבא דכל פרצוף הוא הנתקן תחילה ואליו נמשכים כל צלמי המוחין דחו"ב וחו"ג ואחר שנתקנים דכר ונוק' שבו אח"כ מתפשטים הארת כל המוחין לדכר ונוק' דמוח הבינה הנקרא אימא... באופן כי עיקר כל הטורח הוא לתקן מוח החכמה לאט לאט בפרטות ואחר שנתקנו הדכר ונוק' שבו אז אח"כ ממנו מתפשטים הארת כל המוחין בכללות לדכר ונוק' דמוח בינה ודחו"ג ונתקנים גם הם כפי שיעור מה שנתקן בדכר ונוק' דחכמה... וכמבואר כ"ז בס' הכוונות בכוונות ד' כריעות וד' זקיפות בסוף דרוש כונת שים שלום ע"ש ובסוף פ"א משער מוחין דצלם ע"ש.

ולזה נראה שרמז הרב שם באומרו " ענין הצטרפות ב' לילות ליל ו' וליל ז' לגדלות ב' דאבא הטעם הוא כי עיקר ליל פסח היתה בעיקר ד' כוסות שבהם נרמזו ד' מוחין דאימא, אבל גדלות ב' דאבא לא נכנסו רק דרך רמז קטן בענין המצה אחר שנכנסו כל שאר המוחין, ולכן הוצרך עתה ב' לילות כי בליל הא' נכנס תוך הגולגולת דז"א ומניח בו קצת רושם ובליל הב' נכנס הוא עצמו כנ"ל והם סוד ליל ששי וליל ז'" כלומר שאור החכמה הנכנס בפסח ברמז קטן, אינו שלם מול ערך אור החכמה שנכנס ונשלם לגמרי בימים ו' וז' לעומר ולכן נצרכו ב' ימים להמשכה עליונה זו.

וראיתי שיש שמתקשים במושג הרמז מה כוונתו שנמשך מוחין דאבא ברמז. לכן, צריך לשים לב שגם הד' מוחין דאימא שנמשכו בפסח נרמזו ברמז בסוד "כוס" ו"יין",⁶⁵ רק שאינו רמז קטן אלא גדול, ומזה נבין שיש "רמז קטן" ויש "רמז גדול" אך יוצא שכל המוחין דפסח הם רק רמז! כלומר המשכת המוחין בפסח היא בבחינת רמז, מסיבה שהפרצוף היה רק בחינת עיבור, שאז רק עולים הבריורים ליסוד דאימא, ואין בו פעילות עצמית כלל, ולכן כלל התיקון לא נעשה בהשגה ובפעולה מצד התחתונים, וזה נקרא רמז, כי הפר' הוא רק בעיבור ללא התפתחות והשגה כלל במעשי העליונים. לכן זה אומר שאין המשכת המוחין מצדנו בפסח בגילוי ממש כמו בעומר, אלא שהם נעשים מצד שמיא אך לנו יש רק את הרמז, ולכן אין ניכרים וחזקים כמו בעומר, שנמשכים ממש על ידינו. כי היניקה מגלה את

⁶⁵ וכן קצת נראה מדברי ר' הרש"ש שכתב בנהר שלום דל"ד ע"ד על דברי הרב שם עם קצת תוספת משלו: כנזכר בדרוש ח' דדרושי פסח שהוא דרוש ב' של העומר בתתו טעם למה הוצרכו ב' לילות ליל ו' וליל ז' דכל שבוע של העומר להמשיך מוחין דאבא משא"כ במוחין דאימא, ואמר כי עיקר ליל פסח הייתה ארבעה כוסות שע"י נמשכו מוחין דאימא כי כוס גימטריא אלהים שהוא באימא ויין גימטריא אכדט"ם שהוא באימא וכל עצמו של היין המשומר הוא באימא, אבל מוחין דאבא לא נרמזו רק דרך רמז קטן כי מצה גימטריא ע"ב ס"ג אבל אין הוכחה שהם המוחין דאבא ולפיכך הוצרכו שני לילות.

התקדמות התחתונים בגדילתם והשגתם ממש, ולכן המשכת אור החכמה בעומר נחשבת המשכה ממשית ולא ברמז בלבד⁶⁶.

למעשה בשביעי דפסח מתחיל להיכנס האור הגדול ביותר של העומר בכלל, שהוא פר' גדלות ב' דאבא דחח"ן דחב"ד דחב"ד חגת"מ, שהוא גדלות ב' דעתיק דפר' העומר כולו, ומאחר תיקונו ועד לסוף העומר יש התפשטות וירידה במדרגות הנמוכות יותר.

ונלע"ד לומר, שזה סוד קניית שכל האמונה בפועל ממש, עד שהפך את הנס לבחינת טבע. והרי כידוע שכאשר פרעה הקריב התחלקו עם ישראל לפלגים. פלג אחד רצה לחזור חזרה למצריים, פלג אחר עמד והתפלל, אך שבט יהודה ובעיקר בראשו נחשון בן עמינדב נכנסו במסירות נפש לים ללא מעצור וללא רבב של ספק. כוח זה הקנה לנשמת נחשון הבלד עצום בתפיסת המציאות הקיימת באותה השעה על כלל עם ישראל ממש, שהרי הם חזו בנס העצום שנבקע הים לשבילים והם נכנסו לתוכו הולכים בחרבה, אך נחשון בן עמינדב היה עד אותו הרגע בסכנת טביעה ממש, והגיעו מי הים עד נפש וכיסהו כולו ממש, ולכן במציאות שלו בתוך המים מכוסה כולו, ועדיין בכל עוזו וכוחו העצום הוא המשיך לרוץ בעודו תוך המים ממש, ללא מעצור או פחד, רק באמונה פשוטה שהים הוא לא מכשול וגבול כלל, אלא רק רצון השם בלבד.

לכן נבקע הים עבורו ממש⁶⁷. כלומר במקומו זה היה דרגת מציאות ממש, בכך שהוא חי את האמונה של בקיעת הים טרם שהוא נבקע, ולכן בקיעת הים לא הייתה

⁶⁶ גם מזה מובן למה בפסח אבא הוא רק ברמז קטן, כי בזמן העיבור הוא נותן רק טיפה ואימא עושה את כלל העיבור, ולכן הוסיף אחד מהחברים שבתקופת היניקה הפר' לא צריך רשימו מאימא היות והוא היה בה כל זמן העיבור, אך מאבא שהוא רחוק מאד ממציאות הוולד שברחם, הוא צריך לפני כן רושם בכדי שיוכל לאחר מכן להכיל את האור ממש, ולכן צריך ב' ימים.

⁶⁷ בבלי סוטה לז.: אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה אלא זה אומר אין אני יורד תחילה לים וזה אומר אין אני יורד תחילה לים, קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה שנאמר

נס עבורו כלל אלא הצלה טבעית ממות. כלומר, תודעת אמונתו הייתה מוחלטת שהי"ת יבקע את הים, ללא ספק כלל, ולכן בקיעת הים לא הייתה נס בעבורו, אלא הצלת חיים בדרך טבע, בערך למדרגת האמונה הפלאית שאליה הוא הגיע ממש.

לכן הפך השם יתברך את הטבע של המים לטבע חדש בעבורו⁶⁸, כלומר כשם שהוא קנה טבע חדש במדרגת אמונתו, כך קנה כל העולם את מדרגת הטבע שלו, אך בבחינתם זו הייתה מדרגת נס ולא טבע כלל.

וני"ל שהשגת האחדות שהייתה במסירות הנפש העצומה של נחשון, העלתה את שורשו לבחינת הרצון המתקרב הדבק ברוצה ממש, ובזה התגלו רחמי השם ובקעו את הים. כלומר, שעלו ריבוי גדול של בירורים בכמות ובאיכות בעוצמה גדולה, עד שעלו בחינת זו"ן שהיו בבחינת אחר וחיצוניות בימים אלו דעומר לבחינת פנימיות ממש, שהיא הביאה את אור הפנים והחזרתם פנים בפנים בייחוד שמעל הטבע. ובחינה זאת היא סוד **בעתיקא תליא מלתא**, שהוא גילוי הרחמים העליונים שברצונו

סבבוני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל ויהודה עוד רד עם אל ועליו מפרש בקבלה הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וגו' אל תשטפני שבולת מים ואל תבלעני מצולה וגו' באותה שעה היה משה מאריך בתפלה אמר לו הקדוש ברוך הוא ידידי טובעים בים ואתה מאריך בתפלה לפני אמר לפניו רבוננו של עולם ומה בידי לעשות אמר לו דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרם את מטך ונטה את ידך וגו' לפיכך זכה יהודה לעשות ממשלה בישראל שנאמר היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו מה טעם היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו משום דהים ראה ויננס.

⁶⁸ מכילתא פרשת בשלח פ"ד: וישם את הים לחרבה. עשאן כמן חרבה שנאמר ויבקעו המים. כל מים שבעולם נחרבו ומנין אתה אומר המים שבבורות ושבשיחין ושבמערות ושבכד ושבכוס ושבחבית ושבצלוחית מנין שנאמר ויבקעו המים והלא כבר נאמר וישם את הים לחרבה הא למדת שכל מים שבעולם נחרבו כל מים שבעולם נבקעו. ומנין אתה אומר אף המים העליונים שבשמים ושבחתוננים ושבתהומות נבקעו שנאמר (תהלים ע"ז) ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו אף ירגזו תהומות, ראוך מים אלו מים שעברו ישראל שנחרבו בדבר הקב"ה, שנאמר שם קי"ד הים ראה וינס, ראוך מים יחילו אלו העליונים, אף ירגזו תהומות אלו התחתונים.

יתברך. כלומר העלאת הביירוים של עם ישראל באותו מעמד הייתה בכוח שמעל טבעם הרגיל, עד שגרם לבחינה של היניקה והעיבור דזו"ן שהיו בסוד אחור באחור, לקבל השפעה חדשה מאיתו יתברך של גילוי רצונו להחזירם פנים בפנים למעלה מהמדרגה הראויה לזמן ההוא, ומכוח ייחודם נבקע הים⁶⁹.

מכאן נבין את עליונות האחור על מדרגת הפנים. שהתגלתה בעוצמת העלייה של נחשון בן עמינדב, שהייתה כל עלייתו בבחינת רצון לעשות רצונו, וזה עלייה בדרגת הדעת של האמונה, שבה הגיע למקום שאין הדעת יכולה להשכיל ולהבין אלא רק לדבוק בו יתברך בביטחון גמור, אך בחושך עצום בדרגת ההשגה. צריך לדעת שבחינת עליה זו ברצון שהיא מ"ן היא עליונה מאד והיא דביקות של הרצון התחתון המתקרב לרוצה ממש, ולכן בבחינה זו גבוהה היא מהמ"ד מאד, כי היא בכוח הרצון שמעל להבנה והשגה, אך מבחינת ההשגה היא אפסית לגמרי.

⁶⁹ תורת חכם, לט ע"ב: וכפי סברת מורי הרב ז"ל שלא יש סילוק מוחין לעולם, א"כ לא נתסלקו מז"א המוחין דגדלות ראשון ושני דפסח, אלא שכתב בספר הכוונות ישן שאותם המוחין היו בפרצופי הנה"י דז"א ושל העומר בחג"ת ושל חג השבועות בחב"ד, א"כ נה"י וחג"ת נק' מוחין דעיבור ויניקה, לכך לא נטהרה המל' עד ליל השבועות, ע"י הטבילה שנעשה הכתר שהם מוחין דכחב"ד הכוללים שהוא בחי' כלי הפנימי הכולל דזו"ן הדוחה אחיזת הקלי', כמ"ש הרב ז"ל ש"ל שער הפרצופים פ"א כי בהיות בז"א פר' החיצון והאמצעי עומדים זו"ן אב"א מפני פחד אחיזת הקלי' הנאחזים בהם, וכשלוך פר' הפנימי שהוא רחמים אז אין אחיזה לקלי' אפילו בפרצוף החיצון, ואז חוזרים זו"ן פב"פ... אבל עכשיו לענין קריעת ים סוף היה צריך זווג דפב"פ הוצרך שא"א יאיר בו וע"י יסתלקו אחיזת החיצו' והקלי' ויחזרו זו"ן פב"פ, וזאת הארת א"א ר"ל שעלו כל פרטי הפר' דנה"י וחג"ת הנז' ג' מדרגות שעלו הנה"י בחג"ת שהם בחי' או"א של הנה"י הנק' זו"ן בערכם, והחג"ת עלו לחב"ד שנקרא א"א בערכם וזהו מתחי' א"ק עד סוף העשיה דא"ק ואבי"ע דפרצופי נה"י חג"ת הנתקנים ביום א' דפסח וימי העומר, ועל ידי זה חזרו זו"ן פב"פ, אע"פ שעדיין לא בא הכלי הפנימי הכולל עד חג השבועות, זה היה מקצת תיקון שלא יתאחוזו הקלי' באחוריים דזו"ן ויחזרו פב"פ.

מכאן נבין למה ציווה ה' ית"ש את משה (שמות פי"ד פס' כו) "נְטִיה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם... וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיָּשֻׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקֶרֶךְ לְאִיתָנוּ" משום שבכוח האמונה שהגיעו אליה עם ישראל ובעיקר נחשון השתנה הטבע לגמרי, והיה חיוב לעשות מעשה "ניסי" נוסף לשנות אותו שוב כפי שהיה⁷⁰. והכל בכוח האמונה שבנשמתו, וזה דבקות באור החכמה האלוקית במעלה שאין כמוה ממש.

עיקר ההבדל בין מדרגת אמונה זו שקנה נחשון בים סוף למדרגת האמונה שבגאולת ליל א' דפסח, היא שהוא פעל בכוח האמונה ממש בביטחון גמור ובמסירות נפש בשם יתברך, ואין זו רק אמונה פסיבית בלב. אלא היא פעילות חיה של אמונה, שמכוחה התגלתה החכמה האמיתית בעולם, שההכרח תלוי ברצון וללא להיפך, ורק מחוכמתו נגזר הטבע וכל חוקיו, הכל לפי רצונו בהשגחתו לעם ישראל בלבד.

אמתותה של אמונה זו הייתה וודאית בליבו של נחשון ולכן היה מוכן לאבד את חייו ללא כל חשש, וזה הפעילות העליונה ביותר במדרגת **המצה**, שאינה נובעת מהשגה כלל, אלא להיפך, נחשון פעל רק מכוח האמונה שבלבבו, ובביטחון גמור, ללא הבנה או השגה כלל איך וכיצד נעשה הדבר הוא עלה במדרגות הדעת לדעת עליונה יותר, עדיין בהיותו בבחינת אחור ללא פנים כלל. כלומר היות והוא עלה וקנה את מדרגת האמונה הזו בליבו שהיא מדרגת הבטחון בחסדי השם. הוא קנה את מציאות הנס בטבע ממש, ולכן קנה אותה בבחינת ידיעה פשוטה, כילד העולה לחיק אביו ואימו ומרגיש בטוח בזרועותיהם.

זו מדרגת השגה של מציאות עליונה בשם יתברך שאינה נובעת מעלייה בדרכי הלימוד וההשגה הרגילים, אלא עלייה נשמתית בשורשים עליונים ביותר שבפנימיות הנשמה המאירים בדעת את אור אמת בפשיטות. לכן בחושיו ובמציאותו של נחשון באותו הרגע שנבקע הים, הוא קנה את המעמד כולו בדעת

⁷⁰ שם: וכשחזרו למקומם, כל מים שהיה בעולם חזרו, שנאמר **וישובו המים**, מלמד שכל מים שבעולם חזרו להם למקומם.

ממשית וחייה, ללא כל ניתוח והבנה או עיון כלל, וזו מדרגה עצומה בקניית הדעת העליון, שהיא נקנית מכוח הנשמה שלו ממש, ללא התערבות של גורם חיצון כלל. במילים אחרות קומת האחור שהיא בערך של יניקה עלתה לקומת החב"ד ללא ניתוח שכלי או עלייה הדרגתית שממנה נקנית הדעת ועולה לדעת גבוהה יותר, אלא זו קפיצה מכוח הדעת עצמה הנעשית בכוח האמונה בלבד, שהיא גילוי מידת הבטחון בו יתברך והיא מעלה עצומה שנעשית במדרגת האחור דווקא.

מדרגת פעילות מוחלטת של האמונה זו בפועל, המהווה את תכלית עליית האחור לבחינת בטחון גמור בה' יתברך בסוד זיווג חיק הנקרא זיווג דאחור, והיא הכנה לקניית אור התורה בשבועות ששם נתקנים בחינות הפנים בפנים בכלי הפנימי עצמו בקבע, והוא מהווה את בחינת השיבוח והגדלות העצמית של נשמות ישראל בדרך האמונה הנ"ל. המכין את המעבר של בחינת המצה בשיאה, לקניית החמץ המתוקן באור התורה.

מעלת מדרגת האחור⁷¹

מביאור הדברים לעיל נראית מובנת יותר הסיבה למה חציית ים סוף הייתה דווקא בו' לעומר ולא בז', שהרי בו' לעומר נכנס הרשימו שהוא בבחינת ו"ק דאבא הנקרא אחר מול אור העצמות המתגלה בז' לעומר הנקרא ג"ר דאבא בבחי' פנים⁷². לכן צריך לדעת שעליית הפר' בבחינת האחור אף עליונה לעיתים מהפנים, כי היא בבחינת **רצון המתקרב**, אך כפי שצינו לעיל השגתה קטנה מאד בערך לבחינת הפר' שמתרחק ומקבל את האור לפי תיקון כליו.

לכן נראה שיש להרחיב מעט בעומק העניין בכדי לקבל תשובה שלמה לסוד זווג שביעי של פסח הנעשה בפר' החכמה, ולשלמות התיקון דאחור שבעומר בכלל. בכך שנעיין קצת בעניין סוד זיווג האחור הנקרא מ"ן ומ"ד דמ"ן⁷³.

צריך לדעת שבתחילה הכיוון של כלל המדרגות הוא בבחינת מ"ן לקבל שפע מהא"ס, וכולן נקראות כלי ורוחא בערך העליון מהם, ואז יורד המ"ד למטה בסוד זיווג להולדה שבו אור החיה⁷⁴. כלומר כל מדרגה מתבררת ועולה תחילה בבחי' מ"ן דמ"ן הכללי, ומלבישה על חיצוניות העליונה ממנה שזה המ"ד דמ"ן הכללי. וכך זה נמשך עד להגעת המדרגה של הנאצל הב' שעולה במ"ן ומ"ד ומלביש על

⁷¹ העיון בחלק זה הוא דק, שמתאר עיקר חשוב מאד. אך אם יקשה על המעיין המתחיל, יעבור לנושא הבא.

⁷² שערי רחמים ח"ב שאלה רע"ג: שהרשימו נקרא ו"ק והעצמות נקרא ג"ר יעו"ש, ולכן הרשימו שהוא ו"ק שהוא סוד האחור כנודע, בבחינה אחת עדיף מהעצמות ולכן בליל ז' נקרא יום טוב... ע"ש.

⁷³ אם הקטע הבא הוא עמוק למעיין המתחיל, שידע שהוא יכול לעבור לזה שאחריו, כי מבחינת הרעיון הכללי הוא לא הפסיד.

⁷⁴ תו"ח ד"ז ע"א: שכשעולה העשיה של הרוחא שהוא הב"ן דעשיה ומלביש למ"ה דיצירה של הרוחא שזה נקרא עליית מ"ן אז המ"ה דיצירה בערך העשיה נקרא אח' ופנים דפנים, וכן כשעולה היצירה ומלביש לס"ג, הס"ג נקרא בערכו פנים וחיה וע"ב, וכן על דרך זה עד רום המעלות, וכשנמשך מן המאציל אח"כ מוחין לכלם נקרא מ"ד.

חיצוניות המדרגה של הנאצל הראשון. ואז גם הוא נברר ועולה בסוד המ"ן לקנות הארה מהא"ס ב"ה בבחינת מדרגה חדשה שלא הייתה בעולם, ועד עכשיו כל התיאור הוא עדיין מ"ן ומ"ד דמ"ן הכללי. ואז ממשיך הנאצל הא' את חיצוניותו לתחתון ממנו בסוד טיפת המ"ד, ונעשה מ"ן ומ"ד דמ"ד ממדרגה למדרגה עד תחתיות ארץ.⁷⁵

נמצאנו למדים שבב' השלבים היה מ"ן ומ"ד דזיווג, אלא שבעליית הברורים הפנימיים דמדרגה תחתונה ותיקונה בעצם הלבשתה על חיצוניות העליון נקרא תיקון שלם של כלי ורוחא בסוד המ"ן הכללי. היות והיא קנתה את הו"ק דג"ר שהוא נקרא האחור של העליון, וכל ו"ק בערך לג"ר נקרא "כלי" והאור שבו"ק נקרא רוח, לכן נקרא זיווג זה "כלי ורוחא". כלומר קבלת הטיפה של האחור דעליון, ולכן זיווג זה נקרא זיווג חיק דאבא ואימא המציינים את העלייה לעליון בקומת החיק שהוא ו"ק, או שנקרא לעיתים זיווג דאחור היות והוא חיצון להשגת העליון. וכל זה כמובן הוא רק נקרא כך, בערך הכולל של התולדה שתרג במ"ד הכללי הנקרא ג"ר או חיה.⁷⁶

לאחר שכל המדרגות הכינו את עצמן בעליית המ"ן ומ"ד דמ"ן לקבל את טיפת המ"ד הכללי, היא תקרא בירידתה בערך של ג"ר דג"ר בערכם, שהוא בערך למ"ן

⁷⁵ שם: כל עליון נקרא מ"ה החדש והברורים התחתונים ב"ן, וזה החיבור דמ"ה וב"ן הוא סוד הזווג וכשעולה הנאצל הראשון ומקבל מן הא"ס אז מוכרח שירד חיצו' העליון ויעשה פנימיות אל שלמטה ממנו... וזה נקרא מ"ד והתלבשות חיצו' העליון נקרא זיווג ונקרא טיפה שהעליון מ"ה החדש בערך התחתון.

⁷⁶ שם דנ"ח ע"א: ובפ"א כתב וז"ל ואפשר כי זהו מ"ש בדרוש של מ"ן שלכל ולד צריך ב' זווגים, ובזה יובן כי אי אפשר לעלות מ"ן שהם בחינת חיה של הולד עד שיכנס תחילה הרוחא שלה יען כי בתוכו באים נר"ן של הולד, נמצא כי בזווג של הלילה בחצות שהוא לעשות כלי נתקנים נר"ן של הולד ובזווג היום נתקן חיה של הולד. נמצא כי הנר"ן נקרא בחינת ו"ק וכלי בערך החיה, והם מעלים המ"ן של החיה שהוא בחינת אצילות וג"ר, וכמ"ש בשכ"ט שער הנסירה פ"ד וז"ל כי הכלי והרוחא להיותו מבחינת ו"ק נקרא רוחא גם נקרא כלי, ע"כ.

הכללי נקרא פנימיות דעליון הנקרא זיווג פנימי להולדה, כלומר להוליד ולהמשיך את חיצוניות האור שלהם לפנימיות התחתון. כל זה נקרא פנימיות וג"ר, למרות שבאמת בערך לעליון הוא גם כן השפעת חיצוניותו בלבד.

מכאן יוצא שעליית הבריורים למדרגה עליונה נקרא מ"ן ונתקן בבחינת כלי ורוחא, וירדת המוחין לכולם נקרא מ"ד שהוא שפע להוליד לזה הבא אחרי אותה המדרגה את חיצוניותו של העליון היות והוא קנה אור חדש מעליון שמעליו.

אך מכאן נראית קושיה עצומה, שהרי למדרגות התחתונות מהנאצל הראשון היה קבלת מוחין בבחינת מ"ן הכללי בהלבשת בחינת חיצוניות המדרגה שמעליה שהוא ה"ק דג"ר, ובנוסף גם טיפת מוחין בבחינת מ"ד הכללי מהמדרגה שמעליה לאחר שגם היא עלתה. אך לא מובן היכן הוא המ"ן והמ"ד הכוללים של הנאצל הראשון שנראה שאצלו זו אותה העלייה ממש, כלומר רק מ"ן כללי! שהרי כתב התו"ח לגבי הנאצל הא' "וכשעולה הנאצל הראשון ומקבל מן הא"ס אז מוכרח שירד חיצו העליון ויעשה פנימיות אל שלמטה ממנו", כלומר נראה שיש לו רק מ"ן ומ"ד דמ"ן?

נלע"ד שהתשובה היא שיש כאן את ב' השלבים הכוללים שהם ד', והם ברישא "וכשעולה הנאצל הראשון" והם מ"ן ומ"ד דמ"ן, ולאחר מכן בסיפא "ומקבל מן הא"ס" שהם המ"ן ומ"ד דמ"ד, ובשונה משאר הנמצאות שיש בין עליית המ"ן שלהם למ"ד הפסקה של הפר' העליונים שצרכים להשתלם, בנאצל הא' זה קורה באותו תהליך, אך גם בו נעשה ב' שלבים, והם:

(א) עלייה של ה"רצון המתקרב" לדבוק ברוצה העליון, וזה המ"ן הכולל. שמשתלם בזיווג כלי ורוחא. שעצם תיקון בירוריו כו"ק הוא נקרא כלי להארת הא"ס.
(ב) קבלת הארת האין סוף ב"ה לכלי הג"ר שנתקנו לו במדרגה החדשה, וזה המ"ד הכולל.

ועכשיו נפרט יותר את ב' הבחינות, וחשוב להתעמק בהם כי זה מהלך שורשי בהבנת תורת הקבלה.

הראשונה היא עצם עלייתו לחיצוניות דעליון, זוהי השגה חיצונית וסתומה הנעשית בעצם העלייה בבחינת **רצון** ללא כל ציור שכלי מוגדר, אלא בעיקר כוונה רצון חזק, וזה עלייה מג"ר דו"ק לו"ק דג"ר שהוא חיצוניות דעליון. עלייה זו היא קשה כי היא ללא כל הבנה כי עדיין לא נוצרו הכלים דו"ק לקבלת אוא"ס ולכן כל כוח העלייה הוא **"הרצון המתקרב"**⁷⁷ דווקא, שע"י התקרבותו הוא מגלה את **"הרוצה העליון"** המאיר בו חיות.

היות וזו פעולה רצונית של השתוקקות הנאצל א' לעלות ולדבוק בעצמותו הנעלמה, אז מתגלה בו גילוי הרוצה בדבקות עצומה, ונבררת קומת התחתון בבירורי הו"ק שבה ע"י רצונה לקנות בניין באותו המעמד. אך תיקון זה מגיע לשלמותו דווקא כאשר מפסיק התחתון את השתוקקותו העצומה בהשגת העליון, וזה בכדי להבין ולהשיג היכן הוא ומה מצבו העצמי.

עצירה זו והתבוננות פנימה במדרגת השגת עצמו, שהיא בחינת **שיבתו אל עצמו**, והיא גורמת ריחוק עצום מאותו מעמד נורא שהוא היה בו, שבו לא היה יכול כלל להשיג מאומה חוץ מרצונו העז לדבוק ולהשיג באור העליון.

לכן עצירה זו היא עצמה הריחוק וגם במקביל תהליך סיום תיקון הו"ק דעליון בתחתון שהוא שלימות כליו, ובוזה נתקנו בירורי הו"ק הנ"ל בחיצוניות המדרגה הזו הנקראים עיבור הראשון דאותה עליה, כי כל עיבור הוא חיצון כפי שהסברנו באריכות לעיל.

⁷⁷ הרצון המתקרב הוא רצון הרצונות סוד הנאצל הראשון שבו נשרשו כלל הספירות השורשיות מיציאתם מהמאציל, וע"י שאיבת החיות שיש במקום עליון זה, נדבק הנאצל הא' במאציל דבקות עצומה ומתגלה בו **הרוצה העליון שלא נפעל ברצון** המאיר לנאצלו דרכו. אלימה עין כל ת"א פ"ג: אלא רצה והמציאם ברצון הרצונות, והכוונה שיהיו שם מושרשות בסוד הרצון המתקרב. ע"כ. ויותר האריך שם בת"ב פ"ב ומפאת אריכות הדברים לא הבאתי לשונו עש"ב. ועיין בהערה הבאה.

היות וכל הדבקות הנ"ל היה בין הרצון המתקרב לגילוי רצון "הרוצה" המשפיע, נקראת תיקון מדרגה זו כתיקון הנעשה ע"י בחינת הרצון העליון גולגולתא דאריך אנפין, שכידוע הוא המתקן את בירורי הו"ק לפרצוף אחד בבחינת רשות היחיד דעיבור ראשון.

ולאחר מכן נעשה בה בחינת השפעת מוחין דעיבור ב', אחרי התרחקותה מהדבקות הנוראה שבא"ס, היא נעשית כלי לרושם שנשאר בה מחמת הדביקות, וזה נקרא ו"ק דג"ר, ואז אור הא"ס שהיה דבוק בה, נמשך ושוכן בכליה החדשים ממש. השפעה זו נעשית בכוח הריחוק הנ"ל דווקא⁷⁸, ונק' הג"ר דג"ר שהוא תיקון המוחין ע"י זיווג או"א שהם למעשה פחותים מקומת אור א"א⁷⁹.

יוצא שתיקון עיבור א' של בירורי כלי הו"ק, הגיע למקום עליון יותר שבבחינת הרצון העליון ממש, אך השגת התחתון היא חשוכה מאד בבחינת זיווג דאחור, ואילו המשכת המוחין עצמן שבבחינת ההשגה לאחר מכן, מהווים השגה עליונה יותר של פנים, והם נעשים בריחוק מקום מאותו מקום נורא שבדבקות הרצון.

עומק העניין הוא שהעלייה הראשונה היא עצם התעוררות הרצון של הנאצל הראשון הנקרא הרצון המתקרב, ובהתעוררות זו הוא נברר ומקבל את ניצוצי האור החדש, אך עדיין כלל השגת האור היא שורשית ונעלמת ואינה בחינת מציאות. אז ע"י ההרחק מהא"ס, נתקן הכלי של הג"ר לגמרי, היות ונשאר בו רשימו מן האור הנ"ל המכין אותו לאותה ההשפעה. היות והאור נמשך בריחוק ובהמעטה לכלי

⁷⁸ אלימה עין כל ת"ב פ"ט: אמנם הבחינה הזאת היא דבקות הכתר באין סוף ואין סוף בכתר, באותה הבחינה שהכתר מתקרב אל מאצילו עד שיתקרב הכתר אל העצמות כל מה שאפשר (מאיר- עד כאן בחי' א', שהיא עליית המ"ן של הנאצל הראשון), ואחר הרחקו יעשה אל העצמות כלי בענין שיהיה עצמות וכלים ואין סוף מתלבש בו לפעול (וזה בחי' ב' ירידת המ"ד של הא"ס במאציל הראשון).

⁷⁹ ודע שזה עומק כוונת הרב שאמר בע"ח שט"ז פ"ה: בהולדת ז"א היה ב' מיני זווגים ויש ביניהם הפרש גדול כי הזווג הא' שהוא כדי להמציא אותו מציאות ז"א אינו אלא ע"י א"א שמוכחו כל האצילות אך הזווג הב' הוא באו"א לעשות להם מוחין.

החכמה שבנאצל הראשון, מתגלה מציאות האור בבחינת החכמה מאין תמצא, וזה סוד המוחין שנשפעים לאחר שורשי המוחין שבכתר. כלומר היות והחכמה היא מחשבת המציאות, אז היא מוציאה את האור מהשורש לבחינת מחשבה וזה תחילת גילוי הדין שבה, כי הדין הוא שורש הציור לצורות שבחכמה. ואז נקרא שהיא נחשבת בשכלו של הנאצל הראשון, ונקרא שמתחיל לרדת המ"ד שהוא אור המושכל בחינת הציור המצויר בשכל.

פעילות **התקרבות הרצון** שהיא מ"ן ומ"ד דמ"ן, היא עוצמה גדולה של עלייה בבחינת ביטול ממש, ומצריכה סוד ד' מיתות בית דין, כי העלייה היא כעין התאיינות והתפרקות ומיתה של הנשמה בשורש, והיא סוד **גוון האוכס** שבכתר.

עלייה זו מתקנת את העולה לבחינת חומר המשתוקק לקבל צורה, וזה סוד המ"ן, ובדבקותו באור אין סוף שזה עיקר הזיווג, כבר נטבע בו הרושם של האור העליון ממנו בבחינת זיווג א' הנק' זיווג דקטנות הנעשה בכוח פר' אריך אנפין. אך בהתרחקו נמשך אליו אותו האור, רק בצורה ראויה ומתוקנת וזה בחי' **קבלת עצמות המוחין לכלים** שהיא מ"ן ומ"ד דמ"ד, שאז נקרא שהנאצל הראשון מקבל חיים, וזה סוף תהליך קליטת הזרע ממש שהוא קניית מדרגת העליון לגמרי⁸⁰, כי אז הוא מקבל את הארת החיים מהא"ס לפי יכולת השגתו בצורה מתוקנת.

ונלע"ד לומר שזה עניין ז' דעומר שהוא אסרו חג, כלומר השפעת האורות בשכל הנאצל ממש, והשפעתו מטה בבחינת מ"ד, שהרי השכל הוא כלי החוכמה הנשלם ביום ו' דעומר, ככלי עם רושם הנקרא מוחין דרוח (רוחא) כלומר מוחין דו"ק. וביום ז' הוא כבר יכול להמשיך ולהוליד את אור החיים לתחתונים ממנו, בבחינת והחכמה תחייה בעליה, שהוא המוחין דמ"ד של אור התולדה הנמשכת באסרו חג, שעניינו

⁸⁰ ונראה לי שזה סוד האסרו חג בשביעי דפסח, כפי שכתב הרב בש' הכוונות בהקדמה לדרושי חג הסוכות, שאסרו חג, הוא השלמת קליטת הזרע של היום טוב: ואמנם סוד האסרו חג שלאחר ח' חג עצרת הוא סוד קליטת הזרע כמבואר אצלינו. ע"כ. וכן שם בדרוש ט': "והענין הוא כי הוא יום ב' לקליטת זרע והתקשרותו שם ברחם האשה וזהו פ' אסרו חג כלומר איסורו והתקשרותו של הזוג הנעשה בח' חג עצרת".

הוא הורדת המ"ד למדרגה התחתונה לעומת המ"ן שעלה ביום טוב⁸¹, וכך זה יעשה בפנימיות השכל של כל מדרגה ומדרגה בפני עצמה.

לכן, בכדי שנשכיל קצת יותר במהות העלייה ל**נְהַמָּא עֲלָאָה דְאִיהוּ אֲסוּתָא בְּכֻלָּא**, עלינו להעמיק בסוד החירות של חג הפסח שבו אנו קונים את מציאות האמונה הפשוטה, ומשם לעלות לא' לעומר ששלימותו נקנית בשביעי של פסח כאמור לעיל, ומשם לחירות האמיתית והשלמה שהיא אור התורה בשבועות.

⁸¹ שער הכוונות - דרושי אסרו חג ד"א: לכן ביום שלאחר י"ט עושים אסרו חג שהוא בחי' המשכת אור קדושת יו"ט ממקום העליון אל מקום התחתון שירד בו עתה.

פסח - זמן חירותנו

אחד מהעיקרים היסודיים ביותר בתורנו הקדושה הוא החירות, והוא מתרחש באופן משמעותי ועיקרי בחג הפסח. שאנו מוצאים שעיקר זה מיוחד לפסח יותר מכל זמן אחר, ולכן חג הפסח נקרא "חג החירות", וכן בתפילה אנחנו אומרים "זמן חירותנו".

נשאלת השאלה מהו המושג הזה שנקרא חירות?

בנוסף, בהגדה כתוב לנו ש"אלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים", והדבר קשה, כי הרי פרעה וכל צאצאיו מתו מזמן יימח שם, וחז"ל יודעים זאת. אז מה הייתה כוונתם באמרו "אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים". לכן כדי להבין זאת עלינו להתבונן מהי קליפת "פרעה"?

צריך לדעת שתמיד יש את בחינת "פרעה", וצריך להבין מי זה פרעה. כי לדוגמא, היטלר יימח שמו וזכרו לא היה בבחינת "פרעה", אלא הוא היה בבחינת "המן", שהדבר המשותף לשניהם היה להשמיד את היהודים. לעומת זאת, פרעה לא רצה להרוג אותנו, להיפך. לפרעה לא היה שום עניין נגד היהודים, פרעה פשוט רצה עבדים גמורים חסרי דעת. כי פרעה הוא המלך של התולדות של הקטנות, ולכן יניקתו היא מאחורי הענף (אותיות פרעה) ששם נמצא הגרון סוד הראש של היניקה שהוא ראש הקטנות⁸².

צריך לשים לב, שכל הדו שיח שהיה בין משה רבינו לפרעה, היה רק בשביל לקבל "שלושה ימי חופש" לישראל, כדי שיוכלו לעבוד את השי"ת במדבר ולחזור. ואנו רואים, שפרעה היה מוכן לאבד את כל מצרים, בלבד שלא יהיה ליהודים את החופש

⁸² עץ חיים ש"ל ד"ו: אך בפרטות כל פרצוף ופרצוף שבו אינו משתנה מכמו שהיה וא"כ נמצא... מה שהיה מקום ראש היניקה הוא עתה תחת הגרון דכללות דגדלות, נמצא שהגרון הוא בחינת ראש היניקה מבחוץ ולכן יש סביבותיו שערות ויש לו גרון דגדלות בפנים.

הזה של השלושה ימים. זאת אומרת, פרעה חושב על העסק הכלכלי שלו בלבד, הוא רואה רק את התאוה השלטונית שלו בלבד.

הסיבה שמבחינה כלכלית הוא לא היה מוכן לשחרר את עם ישראל בשביל ג' ימי חופש, היא משום שעצם הבקשה לקבל חופש היא היפך התכלית של שלטון החושך שאותו הנהיג כלפי היהודים במצריים. כלומר פרעה היה מחליף את עיסוקם של עם ישראל כל פעם כדי לשבור את רוחם, ובכך להפוך את עבודתם לחסרי תכלית לגמרי, ובכך יהיו עבדים גמורים ללא דעת כלל לפרעה⁸³. ולכן בקשת הג' ימי חופש היא עצמה הייתה האיום הגדול על כל עבודת השעבוד שלו. וצריך לדעת שפרעה יש תמיד! ורק כאשר אדם יבין מהו הכוח של קליפת פרעה, הוא יבין כיצד יוצאים לחירות אמיתית.

בימינו, הכוח של פרעה הוא חזק מאד, והוא פועל בכל מיני דרכים השולטים על האדם בחיצוניות שלו. כלומר אלו כוחות חיצוניים שחושבים כיצד לשלוט על האדם, על ידי התאוות שלו, על ידי רדיפת הכבוד המדומה שלו, על ידי הסכלות שלו, על ידי הפחדות שעושים לו בתקשורת השקרית, ובעיקר רוב כוחו מתרכז איך לשעבד את האדם ע"י הכוח המדמה שלו. ובזה דעתו של האדם משועבדת להמון כוחות וגורמים חיצוניים של הקליפות, וכל דבר מפעיל אותו לפי צורכיהם האנוכיים, ואין דעתו מיושבת עליו כלל.

לכן היציאה לחירות היא מתחילה בכוח האמונה והשכל הבריא של האדם, וכמובן בסייעתא דשמיא של בורא עולם. ככל שהאדם מתחבר יותר לנשמה הפנימית שלו,

⁸³ מדרש תנחומא ויצא פ"ט: א"ר פנחס הכהן בר חמא היו במצרים משבעים ל' ולא היו משעבדין אלא בישראל, שנאמר וימררו את חייהם בעבודה קשה מהו ובכל עבודה בשדה, אלא לאחר שהיו עושין מלאכתן בטיט ובלבנים ובאין לנוח לערב לבתיהן בא המצרי ואומר לו צא לקט לי ירק מן הגנה, בקע לי את העץ הזה, מלא לי חבית זו מן המים, הוי ובכל עבודה בשדה מהו את כל עבודתם וגו' שהיו נותנין עבודת האיש על האשה ועבודת האשה על האיש אומר לאיש קום לוש ואפה אומר לאשה מלאי חבית זו בקעי העץ הזה לכי לגנה הביאי ירקות.

השכלית שלו, הוא מתחבר יותר ויותר לאור האלוקי המלוּבש בהם ובכך הוא מחובר לבורא עולם ממש, והוא ברחמיו מוציא אותו מהעבדות הזו לחירות, כי עיקר החירות היא בדעת.

אדם הנתון לפעילות ולהתפעלות מהגורמים החיצוניים שיש סביבו -ויש הרבה גורמים חיצונים סביבו- הכוח הזה עובד על דעתו בהמון מישורים. ואדם כזה, לעולם לא יכול לצאת מהמקום הצר הזה שלוחצים עליו מכל הכיוונים, שזה נקרא מצרים, כלומר החושך שנמשך מהמצר שבגרון. הדרך לצאת לחירות, זה להסתכל פנימה, למקום הפשוט שהנשמה נמצאת בו ללא התערבות חיצונית כלל⁸⁴. כאשר האדם נמצא במקום הפנימי הזה, הוא יכול לראות שיש הרבה הבלים ושטויות סביבו, וכך הוא יכול לבטלם ולעמוד מול שורש הבעיה ולסלקו ממנו כי מעט אור דוחה הרבה מן החושך. כשהקב"ה הוציא אותנו ממצרים הוא נתן לנו תורה וקדושה. הקדושה זה סוד החכמה, כי קודש זה חכמה. וכשאדם מתחבר לחכמה האמיתית, הוא מקבל את הכוחות מהחכמה האמיתית לפנימיות דעתו ממש, וכך הוא יכול לצאת מהמצרים שבו.

כאשר דעתו שלמה ומיושבת, והוא דבק באורו יתברך, שום דבר בעולם לא יכול לקחת לו את החירות. אבל, ברגע שהאדם לא מתחבר לחכמה הפנימית שבנשמתו, וסומך על החכמה של מישהו אחר, והאחר סומך על אחר וכולם סומכים על איזה מישהו שנקרא פרעה, אז כולם מושתתים תחת ידיו, ועל כל מתג שלוחף פרעה כולם זזים, כלומר לפי ההקשה שלו במקלדת, ב"תוכנת הדין הקשה" שבמחשב הקליפה המסתעף היום לכל עבר. זהו כוח הדין ההרסני ביותר שהיה מאז שנברא העולם שהרי היא ללא רחמים כלל, כי אלילו הוא שלטון הדומם, הנקרא תמנון הבינה מלאכותית המכיל מיליארדי זרועות של שליטה חשוכה לכל כיוון ועבר, וכולו נפש דוממת בלבד.

⁸⁴ סיוע גדול לכך הוא הטבילה במקווה, ללא כוונות ומחשבה כלל, כתינוק הבלוע ברחם אימא, הנשמר בדעתו מכל הכוחות החיצוניים הסובבים אותו. וכבר הארכנו בזה בעלון "המרכבה" ואכמ"ל.

לכן, התפקיד של כל אדם זה לקנות לעצמו את החירות הפשוטה, שזה נעשה על ידי כניסה פנימה, ההתחברות עם בורא עולם חי החיים, ההתחברות לנשמה שלנו, ההתחברות לחכמה שיש לנו ולתורתנו הקדושה, לנצל את הכוחות הגדולים שיש לנשמה שלנו, וכך בעזרת השם נצא מדעת דעבדות לדעת דחרות. לכן היות ועיקר החירות נקנית בדעת, נתחיל את דרכנו בקניית החירות במקום התחתון ביותר והוא בענפי הדעת התחתון של רשמי החושים.

תחילת העלייה ברעת

היות ובפסח אנו מתחילים שנה חדשה, אנו רואים שעיקר המוחין מושפעים בסוד הדעת התחתון הנ"ל, ואין עלייה כלל לפר' א"א הנקרא דעת עליון בערכם אלא עד שבועות, שאז נעשית תכלית העלייה השלמה למדרגת הגולגולת דא"א, וזה אחרי ההכנה הארוכה שעשינו לכך בימי העומר.

לכן עלינו להעמיק קצת ולהבין את סוד העלייה הנ"ל בסוד הדעת, וכיצד עלינו לנהוג בכל שלב של עליה מיוחדת זו, אך היות ועניינים אלו רבים, ואנו נעמוד על מקצתם.

תחילה עלינו להבין מהי מדרגת הדעת דתרין עטרין בבחינתה הראשונית והפשוטה ביותר אצל האיש הישראלי העובד את בוראו, ואיך עליו להכין את גופו ונשמתו להיות מרכבה לאורו יתברך בכל מעשה דיבור ומחשבה. כלומר מהי המדרגה הרוחנית שעל האדם להכין בפסח בבחינת לחם האמונה הנקרא **מצה**, ובכוח היותו בבחינת **מצה** ימשכו עליו האורות הגדולים שבסדר.

תחילה נאמר שעיקר העבודה בפסח היא בבחינת פשיטות המחשבה וביטול כוח ההשגה החוקרת, לשם קבלת האורות העליונים המאירים תוך הנשמה ממש. מצוות אכילת **המצה** שלא החמיצה, מחברת את היהודי לאמונה פשוטה בתכלית, שבה הרובד הפשוט ביותר הפועל בו, הוא זיכוכ אברי החושים שהם צינורות ההכרה המאירים לתוך נשמתו ממש, במראות וצלילים, ריחות והטעמים, והמגע של כלל המצוות הנעשים בליל הסדר.

החירות בשורשי החושים שבדעת

צריך לדעת, שהחושים הנתפסים אצלנו במחשבה ראשונית כחלונות וצינורות של האדם להכרת העולם החיצון הסובב אותו, הם לא חיצוניים כלל! אלא הם מושרשים ונמשכים מפנימיות נשמתו ממש מהתריץ עטריץ שבדעת ואף גבוה מזה, הם יוצאים ומתגלים לפי גובהם ומעלתם בכלל האברים שבגוף האדם, כל אחד לפי סגולתו⁸⁵.

גם צריך לדעת שלמרות שהם מתפשטים באברים אחד תחת השני בסוד הדעת המתפשט, ובגילויים הם בעלי יתרון איכותי אחד על השני, עדיין בשורשם שבדעת אין הם עליונים אחד על השני (אף חוש המישוש שהוא החמישי במעלתו והוא

⁸⁵ כלומר, הראייה גבוהה מהשמיעה והיא מהריח וכו, כפי שכתב הרב בע"ח ש"ד פ"א: כבר ידעת היות ד' יסודות לכל והם ראייה שמיעה ריחא דבור. והם ד' אותיות הו"ה. והם סוד נשמה לנשמה ונר"ן. ע"כ. והסיבה לכך שלחוש הראייה יש את היתרון שהיא שוכנת ממש כנגד מקום הדעת כדברי הרב שם שכ"ה דרוש ב כלל יב: בדעת דז"א יש ה"ח וה"ג והם י' הוויות גימ' ק"ל ב"פ עי"ן, כמנין ס"ר לראות, כי משם נמשכת ראייה אל העיניים היושבים ממש כנגד הדעת. ע"כ.

וכן כתב הרמ"ז על זוהר שמות (עמ' 9): מה שכתב הרב בדרוש הנקודים, שחוש העין מוציא ניצוציו לחוץ, וגם נודע שחוש זה קרוב אל חוש המשותף שהוא מח הדעת יותר משאר החושים, ולכן מקבל כח גדול מן הנשמה שהיא בדעת, ומפני זה אם הנשמה קדושה יזל רוב טוב דרך מעין העין. וכן שם (עמ' 37): הראייה היא החוש הראשון המושפע מחוש המשותף שהוא הדעת, ושתי עיניים הם בסוד חו"ג. ע"כ. ונלע"ד שלכן העיניים נקראים חו"ג ממש, יותר משאר החושים, כי שם מקום יציאת הנשמה ממשה, ובבחינה זו הארת הנשמה כולה מתגלה דרכם בעוצמה ובאיכות גבוהה מאד בערך לשאר צינורות החושים. וכבר הארכנו בזה בשיעורים ארוכים על סוד הראייה לפי "אדיר במרום" לר' הרמח"ל, ואין כאן מקומו להאריך.

תחתון ועב מכולם⁸⁶) היות ואין הם נמשכים זה מזה כלל, אלא כל עצמותם נמשכת משורשם העליון שבאור הנשמה שבדעת, ושם הם מאוחדים בתכלית האחדות הנקראת החוש המשותף.

החוש המשותף, הוא החוש המאחד בצורה נפלאה את כלל החושים השונים לגמרי במהותם לעולם אחד המורכב מעצמים שונים השרויים במקום אחד. ובו העצמים "בעולם הסובב" אותנו נראים ונשמעים ומושגים בכלל החושים בבת אחת כעצם הנתפס בחושים במגוון פרטיו. כלומר, כל חוש מגלה לשכל האדם רושם שונה לחלוטין מחברו ובאמת כשלעצמם אין כלל קשר ביניהם, כלומר אין שום דמיון בין המתגלה מחוש הראיה או השמע או המישוש, היות והם רשמים שונים בתכלית אחד מהשני, ולכן אין ביכולתנו לדמיין חוש נוסף שהוא שונה מחמשת חושינו. אך למרות זאת, אצלנו בהכרה הם נתפסים באחדות עצומה המתארת כביכול את כללותם כעצם אחד.

למשל האגוז שאני אוחז בידי, אני רואה אותו, וכאשר אני מקיש עליו אני שומע אותו, אני ממשש אותו בידי כקשה וחלק, וכשאני אוכל אותו טעמו הוא כך וכך. כלל הרשמים הנ"ל נראים לי כתכונות פרטיות של עצם האגוז הנ"ל בבת אחת, ושאני תופס אותו נראה לי שאני רואה את התפיסה עצמה של האגוז שבידי, למרות שזה ב' רשמים שונים בתכלית המושגים להכרה שלי במקביל, (כי באמת אי אפשר באמת לראות את התפיסה עצמה, והבן), אך החוש המשותף מרכיב ומאחד אותם בצורה נפלאה לדבר אחד ממש, וזה בידיעת עצם האגוז הנושא את כלל הרשמים הנ"ל.

לאחר הרכבה מיוחדת זאת הנעשית בדעת התחתון שלי, שכלי מתבונן בו ומשכיל את מגוון התופעות הנ"ל כעצם הנמצא במרחב שבהכרה שלי, ותופס בדעתו

⁸⁶ שם: שתי הידים שבהן נעשה כל פעל גם הן סודם חו"ג, (תהלים ח, ד) כי אראה שמין מעשה אצבעותיך, והוא החוש החמישי הנמשך מן המשותף.

העליונה את מציאותו כבעל חומר וצורה כוללת של אגוז כזה וכזה. הצורה כמובן אינה שייכת לשום חוש. כי הצורה הכוללת היא דבר מושכל שאינו נתפס בחושים, והוא תוצר של כוח ההשגה שבמחשבה המפשטי כביכול את הצורה מהעצם הנראה, אך באמת היא נולדה לשכלי מכוח השכל הפועל שמשם נמשך המושכל של האגוז, היות והשכל הפועל הוא משכן כל הצורות.

יוצא מכלל דברינו עד כה, שהחוש המשותף הוא פעילות השכל שבדעת התחתון המרכיב את כלל החושים כלומר הג"ר דדעת תחתון, הנקרא תרין עטרין⁸⁷, והוא פועל במחשבת ההכרה של שורש החושים ומגלה אותם באחדות עצומה הנתפסת כעין עולם חיצון שאני חי בו.

אך חשוב מאד להבין, שבאמת אין החוש המשותף מאחד אותם ב"קום עשה" ממש, כלומר אין הוא מרכיב את הרושם של החוש הראיה הזה עם הרושם של חוש השמיעה הזה על העצם הזה וכו', אלא כולם יוצאים מהמחשבה שבו כאחדות אחת מלכתחילה הקודמת לפירודם לאחר מכן באיברי החושים⁸⁸. ובזה תבין שהאמת

⁸⁷ יפה שעה על שער הכוונות דרושי הלילה דרוש ו': והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה אבל אינו מגיע אלא במקום החזה שבו ומשם נוקב אור עיניו כו' לעד"ן עיקר הדבר הזה כי הנה שורש האור שבעינים הוא נמשך משני עטרין דחו"ג שבדעת כי כל עטרא לבדה היא כי עטרא דחסד בה כלולים ה"ח ה' הויות העולים ק"ל כמספר עין והוא מאיר בעין ימין וכן עיטרא דגבורות בה כללות ה"ג ה' הויות ק"ל ומאיר בעין שמאל.

⁸⁸ ר' הרמ"ק אלימה מעין כל הארץ ת"ג פ"ב: והנה עתה במשל זה נאמר, כי כמו שהאדם בנפשו ורוחו ונשמתו, יפעול בכוחות הנפשיות באבריו ולא נאמר אבר זה מקבל מאבר זה, והנפש תשפיע כל הפעולות לאבר זה, ואבר זה מקבל מאבר פלוני, אלא הנפש תפעול בכל האברים כל הפעולות... המחשבה באדם במוח תכלול כל הפעולות, ויתפשטו בגוף מן החוש המשותף, והנה החוש המשותף הוא כעין רצון הרצונות באדם העליון על דרך משל, והפעולות המתפשטות בספירות הוא כעין התפשטות החושים באיברים, ומטעם ההתפשטות הזה, יתפשטו הספירות והנה החושים הם, מהם דקים כעין הראיה והשמיעה, ומהם גסים כמישוש וכיוצא, כך הם הפעולות העליונות מהם מקורבות דקות, מהם מתרחקות גסות בערך העליונות, וכמו שבטבע החושים הדקים עליונים על החושים

היא שהחושים נמשכים בהעלם מעצם פנימיות הנשמה ולא להיפך, כלומר מהעולם החיצון דרך אברי החוש⁸⁹.

מכאן נבין את סוד קדושת החושים שדברו עליה חכמינו הקדמונים בהרבה מקומות, והסיבה לכך היא, שעצם יציאת החושים היא מתוך הנשמה ולא להיפך, ולכן יכולים החושים להתקדש באור השכינה השוכן בנשמה עצמה⁹⁰. כלומר מכוח האמונה הפשוטה בשם יתברך המשפיע חיות וקדושה מתמדת עלינו, אנו יכולים למשוך עלינו שפע וגילויי אור אלוקי שוב ושוב בכל נשימה ונשימה, שהרי מקור העולם הסובב אותי נובע מתוך פנימיות נשמתי ממש, ושם מאירה מתוכה השכינה השוכנת בה. לכן היות ומקור העולם הפנימי והחיצון הוא פנימי לי, לכן אני יכול להמשיך ולגלות את אור ה' השוכן בי ומאיר את עולמי החיצון והפנימי יותר ויותר והכל בכוח אמונתי הפשוטה בו. וככל שגדלה אמונתי בו כך תגדל ידיעתי את דרכי ממש, בסוד אור החכמה אלוקית שמעל לשכל בשר ודם ומעל הטבע הנגלה⁹¹, כפי שנראה בסוד שביעי של פסח לקמן.

העבים, כך הפעולות הדקות שהם אותם המיוחסות בכתוב באברים העליונים כעין השגחת העיניים "עיני ה'", השגחת האזנים "אזני ה'", השגחת ההילוך "ויבוא וילך" וכיוצא הם בספירות התחתונות.

⁸⁹ הרמ"ז שם (עמ' 851): וכלהו סתימין בחכמה... והענין הוא שבה שרשי כל הנמצאים אך הוא בדרך כוללות... וכמו שהחושים מושרשים בהעלם בחוש המשותף.

⁹⁰ סוד המרכבה דמות אדם והיחוד לרמח"ל: ואמנם סדר מחשבת הנשמה, שהוא סדר של אלה המאורות, כך הוא, בתוך הנשמה יש התפשטות אור מן השכינה, כמ"ש במ"א, והנשמה סובבת אותו, וכל חשקה אליו, והיא חושבת ומתבוננת מה לעשות להידבק בו. ונמצא שכל עסק הנשמה, אם לא ימצא מי שיפריע אותה, אינו אלא להידבק בשרשה.

⁹¹ נתיבות עולם א נתיב האמונה פ"ב: הא למדת שגדולה אמונה, שבשכר אמונה שרתה עליהם שכינה ואמר שירה שנאמר ויאמינו בה', אז ישיר משה. ואומר ויאמינו בדבריו ישירו תהילתו ע"כ. המדרש רצה לבאר ענין האמונה כמה גדולה האמונה לפני הקב"ה, כי המאמין בו ית' דבק בו ומגיע זה עד אין קץ ואין סוף כמו שהתבאר למעלה בענין אמן, ולכך ראוי בו כל המדות שראוי שירש עולם הזה ועולם הבא. כי כבר אמרנו מצד האמונה מתעלה

ובזה תבין את הכוח האדיר של שמירת העניים מראיית פריצות ומקומות מטונפים המלכלכים את הנפש ממש! כי הם מושכים את השורש הרוחני של אותה הקליפה ממקורה העליון, והיא נמשכת בסוד מושכל מסואב מדעת דקל' לדעת המתבונן ממש, כי גם הקליפה ושורשיה הם פנימיים, ולכן הזהירות בה חשובה ביותר. היות והנשמה יכולה להינזק מהשפע הרע הזה ולחזק את יצרה הרע על יצרה הטוב. וכן שמירת השמיעה מלשון הרע ורכילות הפוגעים בלב האדם, ומסיתים אותו מאהבת חינום לשנאת חינום בעודו יונק ממקור שפע מקולקל המטמא את עולמו. וכן להריח ריח ערווה או ריח מטונף הפוגם במוחין, וכל שכן באכילת דברים טמאים או מאוסים המטמטמים את הנפש, כי הנשמה אינה רק ניזונה מהם אלא בעיקר משורשם הפנימי לה, והבן.

מכאן תשכיל שאם היה להיפך, וכל גילוי החושים היה באמת רק חיצון לנו, למה בכלל היינו יכולים לקדשם, שהרי הרשמים והעצמים החיצוניים הם כלל לא בשליטתנו! אך כעת, לאחר שמובן שכלל החושים יוצאים מפנימיות הנשמה, אנו יכולים להאיר להם משורשם העליון שבג"ר שבדעת התחתון ומזה הם יכולים להתקדש ולהתחבר לרשמים קדושים המגיעים מהעולם החיצון לנו והאיר באור אלוקי ממש.

וזה סוד ההכנה של המצה בפסח, שעלינו להיות פתוחים לקבלת האור הנשמה שבפנימיות החושים, ללא התערבות כל שהיא של חיצוניות החושים ששם נמצאים הסיגים והקליפות המעורבות בעולם החומרי החיצוני, המטלטלים ומעוררים את הנפש הבהמית שבנו לכל צד כאמור לעיל.

למעלה ובזה יורש עולם הזה ועולם הבא, ובעל אמונה נכנס בשער עליון שאין נכנסין בו הכל כי הוא יוצא מן העולם הגשמי ודבק בעולם העליון, וזה שאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים... וכמו שאמר הכתוב וארשתיך לי באמונה כי הארוס הוא החבור אל הש"י ודבר זה הוא על ידי האמונה שהוא הדביקות בו יתב'. וכן גדולה אמונה ששרתה עליהם רוח הקודש הכל מצד הדבוק הגמור אשר יש לבעל אמונה המגיע עד אין קץ כמו שידוע בסוד האמונה.

כמו שציינו, החושים שבאדם הם בעצם כוחות נשמתים, היות והם תולדות של ה"נפש החשה", אך הנשמה היא זו שמתחברת אל הפעילות הרוחנית שבפנימיות התחושה הזו, ונמשכת לצורה הפנימית של אותה התחושה. וכשהיא מתחברת לתחושה מסוימת לפי שרשה, הרי הצורה הנ"ל מושכת את האדם ויצריו שוב ושוב אל התחושה הזו, והוא נדבק בה שוב ושוב, ושם הוא נמצא! לכן צריך לזכור, כשם שהאדם יכול להימשך לקדושה אחרי תחושות ורשמים קדושים, כך נעשה גם להיפך.

והיות ויש הרבה מה לומר בסוד הראיה, לכן נרחיב קצת.

צריך לדעת שביותר מצוי הדבר בחוש הראיה שהוא החוש שהנשמה מאירה בו בכל כוחה, והיא כולה נדבקת לשורש צורתו המושכלת של המוחש הנראה ממש, ומשיגה את שורשו, והכל כמובן לפי הכוח הרוחני ולפי מידת הזיכוכ של אברי הגוף של אותו האדם.

הכוח הנשמתי הפועל בצורת הראיה, הוא אינו עצם הצבעים המרצדים במסך הנפש החשה, אלא הרוחניות הפועלת שישנה שם, ולכן תמצא ששני אנשים יראו תמונה אחת, וכל אחד יתמקד בפרט אחר לגמרי של התמונה. וזהו העניין שלפעמים רואים אדם צדיק, שהאדם פשוט מסתכל ומסתכל בפניו ואינו יודע שבעה, וזה משום שנשמתו יונקת מרוחניותו של אותו אדם בעל מדרגה גבוהה, והיא מקבלת תוספת נשמתית ממש מאותו צדיק וכל שכן כשהוא משמש אותו בדברים נוספים, ובזה הוא מושך לחושיו הפנימיים אור וקדושה לנר"ן שלו ממש. אך אדם רשע אינו יכול להסתכל בפני הצדיק, וזה משום שאם הרשע הוא מאותו שורש של הצדיק, האור הרוחני של הנר"ן הרשע הנמשך מהצדיק מאיר לרשע בשרשו ממש, וכנגד זה כוח הקל"ה השוכן באבריו גובר בו ושורף אותו בשעה שמאיר בו האור הזה, לכן הוא לא יכול לסבול את המלחמה הזו הנעשית בקרבו רק מלהסתכל בפני אותו צדיק, ונהפך ליבו לשנוא ממש את אותו הצדיק. זהו מה שלמדנו שיש כוחות נשמתים שהם הפעילים באדם, והם נדבקים לדבר שחושבים

אותו, והיינו לרוחניות שבו, והם אינם בלי סדר אלא הכל לפי צורת שורש הנשמה,
כיון שכל הפעילות הזו נמשכת ממנה.

ודע שלמרות שאנו מכנים את הדבקות והמשכת האורות לנשמה בסוד אמונה,
באמת הכל הוא לפי החוכמה אלוקית הפועלת כך עם נשמתו, וככל שאדם דבק
בחכמה האלוקית החיה ומאירה ומשגיחה על עולמו, היא לבסוף מתגלה בשכלו
כידיעה ממש, והבן.

החירות בתפיסת המקום והזמן

גם על היהודי להבין את סוד קדושת המקום והזמן של ליל הסדר, בכך שהחוש המשותף הוא סיבת יצירת העולם הפרטי שאדם חי בו, הולך, ישן ומתפקד בכלל תפקודיו, ובאמת הכל אצלו הם אורות ומושכלות ורשמים בהכרה המתגלים בבחינת הדעת שבשכלו, ואין הוא סגור בתוך העולם, אלא העולם נמצא בתוכו.

הדעת היא לעולם במציאות הווה, כי לעולם לדעת זה להיות בבחינת המחשבה הקיימת שנולדה בזיווג דחכמה והבינה עכשיו. מה שנקרא עבר כבר לא נמצא בדעת, ואפילו זיכרון לגבי העבר הוא נמצא וידוע עכשיו כאשר אתה זוכר אותו, כי גם זיכרון הוא כוח שכלי המופיע בדמיון, והמושכלות שבו נמשכים מייחוד חו"ב, כידוע ביחוד הזכירה.

לכן דע, שלעולם המציאות הרוחנית הקיימת בפועל היא הדעת החושבת תוך עצמה את כלל המתרחש במרחב והזמן שהם תולדותיה, ואתה קיים ונמצא בתוך השגת הדעת שלך שהצטיירה ע"י החכמה המאירה בבינה שבנשמתך, וכל הקיים הוא רק גילוי הציור עצמו הנולד בכל רגע מזיווג נעלם זה.

צריך לדעת שלמרות שאנו מאמינים באמונה פשוטה ואמיתית שהעולם הציפון הסובב אותנו קיים ומתנהג כמנהגו, עדיין העולם הציפון מתגלה בשכל האדם כרשמים השונים במהותם ללא כל שייכות ממשית למקום או לזמן, והדעת הפנימית היא מלבישה את כלל החושים ורשמיהם על צורות המושכלות השונות של עצמים הנמצאים בכוח המחשבה שלי שבדעת.

הדעת היא גם זו המחברת את כלל ההשגות שהיו בבחינת עבר - ע"י הזיכרון שבמדמה - עם בחינת הווה שהוא עצם ההשגה של הדעת ממש, ולציפייה לעתיד אל התופעות שיתרחשו על אותו העצם.

יוצא מזה שאדם מתהלך בתוך ההכרה שבתרין עטרין שבדעת שלו עצמו, שהוא כעין עולם משלו בעל מרחב וזמן ממשיים. כלומר המרחב והזמן שבעולמנו, הוא תוצר של צורת ההתבוננות של הדעת עצמה על הרשמים המתגלים בחושים, והיא

תופסת בשכלה את כלל העצמים הנמצאים בשכלה ב"מקומם הפרטי" שהוא עצם הגבול הסובב את "גופם", ומרכיבה אותם לכלל עולם כללי ב"מקום הכללי" המכיל אותם יחד בחלל משותף כעין החדר הזה שאני נמצא בו, ושאני לעולם המרכז שבו, היות ואני בחינת היושר שבעולמי, והסובב אותי הוא המלכות בבחינת העיגול הסופי הסובב אותי.

כלומר בערך לכל בחינות "הנמצאים" (נמצא=נחשב) המופיעים בכוח המדמה שבדעת שלי, אני תופס את ערכי מולם כמרכזו של המרחב הכללי, שהוא "העולם" שאני חי בו, ואני לעולם מרכזו. בכך שגבולו המדומיין חייב להיות בכוח בבחינת עיגול אשר גבולו המדומיין שווה למרחקו מהמרכז, והכל הוא תוך פעולת הנשמה שבי הפועלת בכל רגע בזמן הווה בדעת. והסיבה שעולמנו הסובב הוא עיגול דווקא, שהיות ואין בחינת דמיון אין סופי אלא לעולם כל דמיון הוא סופי, לכן המרחקים השווים ממרכז החלל יוצר עיגול מדומיין בהכרח, וזה העיגול שמחשבת היושר, והבן.

ובזה תבין שהעיגול שהוא הסלון שבו אתה מסב ועורך את הסדר עם הנשמות נוספות של בני משפחתך וחברייך, הוא תוצר פנימי של הג"ר שלך, שהיא התבוננות המחשבה במושכלות וברשמים שבתרין עטרין הנמשכים מפנימיות הנשמה, והיושר הוא כוח השכל עצמו הפועל במ ויוצר אותם ממש בכל רגע ורגע ממש.

זו הסיבה שאתה יכול להמשיך מאור השכינה שבנשמה הארה למקום ולזמן שאצלך בעולם, היות ואין הם חיצוניים לך כלל! ובזה תוכל לקדש ולהאיר את עולמך שאתה חי בו בכל רגע ורגע ממש. וכל שכן בזמן הסדר שבו אתה ומשפחתך מתבוננים על העולם באמונה פשוטה בתכלית ובשמחה גדולה של האור העצום של היום טוב, ועורכים את הסדר בחירות עליונה מעל למקום והזמן הגשמי, בעולמות העליונים ממש, בתוך אור רצונו ית' המהווה ומחייה את הכל.

לכן כאשר היהודי בליל הסדר אוכל את המצה, ומכווין שהשם יתברך יוציא אותו מקטנות המצריים שבדעת לחירות שבדעת, הוא מבטל יותר ויותר את הכוח החיצון הרוצה למשוך אותו לחיצוניות העולם ולשורש הקליפה, ונדבק עוד ועוד

בדעתו הפנימית באור ה' המאיר בנשמתו בסוד החכמה, ובכך הוא ממשיך עוד אור וקדושה בשורש החוש המשותף שבנפשו המאיר לכלל החושים שבאברים והכל מתאחד בעולמו הפרטי שבתוך נשמתו.

צריך לדעת שכוח האחדות הנ"ל נמשך בעיקר מאור החכמה שבנשמה, המאירה את אורה הגדול ומאחדת את כלל כוחות הנשמה באחדות אחת נפלאה, הנקראת קודש. היות והיא עצם הקודש ממש, והיא גילוי אור המצה המאירה את אור החכמה כידוע.

אחדות זו היא חיבור עצום של החיצוניות והפנימיות שבנשמה באור אחד ממש ללא הרהור וחקירה השייכים לאור הבינה, וכל הכוחות הגורמים פירוד מאבדים את כוחם ומסתלקים כאשר כוחה מתגלה. ולכן המלכות שהיא סוד האמונה ב"אחד" מושרשת בכוח החכמה העליונה שהיא שלמות הגילוי של "אחד", ואז בכוח החכמה המאירה בנו באכילת המצה, אנו משיגים בפשיטות שאנו לא רק אוסף של פרטים המרכיבים את המכלול, אלא, כולנו שוכנים בתוך המחשבה של הבורא ממש, והכל אחד ממש, הלמעלה והלמטה, הפרטים והכלל, המקום והזמן, הכל שכל וחיות אחת המתגלים בדעת שלנו באחדות אחת פשוטה. ודרך אור החכמה הנ"ל מאירה השכינה בפנימיות נשמתנו ומתגלה ייחודו יתברך בפשיטות בדעת ממש.

אך חשוב לדעת, שלמרות שכוחה הגדול של המצה הוא דווקא בביטול החקירה וההשגה, אין כוח האמונה אמור להישאר פעיל רק בפנימיות הדעת, אלא להיפך תכליתו הוא להוליד מעשים ממשיים של אמונה ודביקות בחיים החיצוניים ובטבע ממש, כלומר לחיות חיי אמונה בכל צעד שנעשה בעולם.

כלומר עלינו להגיע לשיא הפעילות האנושית בכוח האמונה, וזה בקניית ידיעת האמת בפועל ממש, ידיעה שהיא מעל לכל השגה אנושית. כי האמונה היא עיקר הדרך לגילוי האלוקי הנמצא בנו ובעולמות בכלל, שהוא גילוי שמעל לכל השגה

והבנה שכלית, וממנה מגיעים בפשיטות לדבקות העליונה ביותר באין סוף, שהרי היא מחברת אותנו לאין סוף ממש, ובכוחה הכל מתגלה ב"אחד".⁹²

לכן כאשר מדרגת האמונה הופכת מסבילה לפעילה בעולם המעשה, היא מהווה את תכלית העלייה שנעשית בכוח המצה, וזה עיקר תיקונם ימי העומר.

לכן נעמוד כעת על ייחודיות הזמן הקדוש והעליון הזה הנקרא עומר, ובעיקר בסוד קרבן השעורים המאפיין את סוד התקופה הנ"ל, אך היות ושיאו של יום א' לעומר שבו הונף הקורבן מגיע לשיאו ביום ו' לעומר נעמוד על תכלית המדרגה שהתגלתה בפועל בשביעי, של פסח שהוא תכלית עליית האמונה בקניית הדבקות ברצונו יתברך, הנעשה בכוח מידת ה**בטחון** של שבט יהודה, ומזה התגלתה בעולם רצונו יתברך בהשגחתו על עם ישראל.

⁹² ע"י אלימה עין כל הארץ ת"א פ"א.

השעורה - טיפה דדעת עליון

לאחר שהשגנו את מעלת האמונה הפשוטה בסדר, שהיא הרחבת הדעת התחתון בקבלת האור הנשמתי שבעולם דרך צינורות החושים המאירים לסוד המקום והזמן שהדעת שלנו חיה ומתנהלת בתוכו, אנו מתעלים במצוות קרבן העומר שנעשה ישר למחרת השבת, למדרגה אמונה עצומה הרבה יותר. והיא השפעת אור האמת ממקורו שבדעת העליון שבכתר ממש!

אחרי שהכנו ובנינו כלים ראויים לקבלת האורות שהתגלו בסדר של פסח, אנו מתחילים להעלות בירורים חדשים ממש בכל רגע ורגע מימי העומר המעלים את שכל האמונה למקיפים אדירים ממש, הממלאים את המאמין באור אמת שלפעמים הוא מעל ליכולת הקיבול שלו להכיל.

צריך לדעת שמידת האמונה שנתקנת תחילה בכוח המצה היא הכוח הגדול ביותר להשגת אור האמת, היות וכל כוחה הוא המשכת אור המקיף לפנימי, ולכן כוחה הוא עצום ויכול להעלות ולהקיף את כוח השגה שבנשמת המאמין לדרגות השגה עצומות, שהדעת שלו תרחב ותגדל לממדים רוחניים שמעל לשכל האנושי. אך זה גם החיסרון של מידה זו.

האמונה היא בעלת יכולת להעלות את דעת המאמין לדעת העליון שבכתר עד לזיווגים עליונים שבחיך וגרון שבדעת העליון, ולהמשכת אור ברוח הקודש ממש, אך זו עליה מהירה מאד ואין בה יציבות כלל. והיא סוד שבירת הכלים דמלכויות דב"ן שהם סוד קבלת האורות האלקים האדירים לתוך גוף הבהמ"ה, אך במציאות שאין ביכולתו לשאת את האורות האלה לאורך זמן, ובזה כמובן האור יכול ח"ו להפוך לו לרועץ ולפרנסת הקליפות והסיגים הלא מבוררים הקיימים בו.

תיקון זה נעשה בהנפת קרבן העומר שהוא למחרת היום טוב דפסח ממש, כלומר כבר לאחר שהחל האדם הישראלי לקנות את מידת האמונה של הקומה הרוחנית החדשה שלו לאחר ליל הסדר, וכדי שנבין את תיקון זה יותר טוב, עלינו להתבונן בדגן החשוב שבו נעשה תיקון זה והוא השעורה.

מצוות הנפת העומר נעשה כידוע ע"י קרבן שעורים אחרי שהוא נתחן דק דק, ונופה בי"ג נפה⁹³. צריך לדעת שהשעורה לא סתם קבלה את הכבוד הגדול להיות הדגן שבו נעשה הקורבן הראשון שמתיר לנו את אכילת "החדש", אלא כאשר אנו מתבוננים על תכונות השעורה, אנו רואים שבאמת היא הדגן הראוי ביותר למעמד זה, היות ותכונותיה שייכות ממש למעבר שבין הידיעה הסתומה שבאמונה להשגה המושכלת והמתוקנת שאנו מקבלים בקבלת התורה בשבועות. וזה נובע מסיבה אחת עיקרית שממנה יוצאות התכונות הייחודיות של השעורה, והיא:

היכולת שיש בשעורה לבלוע מים בריבוי גדול יותר משאר הדגנים!

ומסיבה זו יוצאות ב' תכונות חשובות בשעורה:

א) **מהירות הגדילה** - היא מזדרזת לבקר ולגדול יותר מהר מהחיטה ושאר הדגנים⁹⁴, ולכן היא נותנת לנו את הלחם החדש הראשון, ומתירה את החדש לשאר הדגנים. כלומר בחינה חשובה שאנו רואים בבחינת שעורה שאינה בחטה, בכך שהיא ממהרת בטבעה לעלות ולגדול מאשר גדילת החטה, וזה מעיד על כוח ריבוי החסד והאור שיש בסגולת כליה לסבול ולהתעלות ממנו. וזה בסוד הסגולה שיש בלב המאמין, שיכול לשאת את אור האמונה העצום בליבו ולדבוק מכוחו באור האמת

⁹³ פעולת הטחינה הוא תחילת תהליך מיתוק הדינים, שבוה נשבר הדין הקשה שבחומר, ונפרדים ממנו הסיגים, ואז ע"י בירוורו בי"ג נפה מתבררים הכלים של הדגן לחלוטין בי' כלים פנימיים וג' כלים דמקיפים, והוא מתמתק ויכול לקבל את המים בכדי להיות לחם מצה.

⁹⁴ **החינוך מצוה שג:** וביום י"ו בניסן היינו מקריבין בזמן הבית קרבן העומר מתבואה חדשה מן השעורים, כי היא התבואה המבכרת יותר מן החטים, והיא מתרת כל התבואות. ע"כ. וכן מובא בזהר ח"ג דף קפח ע"ב: פתח הווא ינוקא ואמר... ואגן שעורה מקריבין, בגין דשעורה קדמא לשאר נהמא דעלמא... דהא שעורה אקדים למיתי לעלמא.

שנמשך מהאין סוף ממש. אך הסכנה שבזה שדרך זו יכולה להיות הדרך "הקצרה" שהיא ארוכה"⁹⁵.

לעומת זאת החטה, זמן גידולה הוא ארוך יותר, הנמשך עד לחג השבועות, ששם מביאים את קורבנו הראשון. אך הוא מהווה את תהליך הגדילה הנכון והמתוקן, בכך שגדלים במאמין הכלים לקבלת האור בסוד כ"ב אותיות של התורה שהם כמניין חטה.

(ב) **מהירות ההחמצה** - כוח הספיגה של ריבוי המים גורם לה למהר להחמיץ, עד שאפילו מעט מים יכול לגרום להחמיצה"⁹⁶.

כלומר עצם כוח הסגולי המיוחד לה לקבל הרבה אור וחסד, שהוא יכולת השכל והלב של המאמין להגיע רק מעצם כוח אמונתו להשגות ודבקות נפלאה בבורא, היא עצמה המכשול הגדול ביותר שלו, היות ואין ביכולת נשמתו להכיל את האור בצורה מסודרת ובכלים ראויים, ואז בריחת האור לכל עבר, מפרנסת ממש את הקליפות הסובבות אותו בשפע רב, וינקתם יכולה לפגוע באדם ממש עצמו

⁹⁵ כוח הבכורה הזה שקיים בה, מעיד על זיווגה שלא מסטרא דילן, שהוא בבחינת זיווג חיק הנעשה בחכמה ובינה העליונים המשפיעים אור גדול וחזק מיכולת של התחתונים לקבלו בבחינת פנים. ולכן נלע"ד, שכוח בכורה זה רומז לזיווג הוא האחור שהוא הזיווג דקטנות הנעשה בעומר שהוא בבחינת תיקון הכלי ורוחא. שממנו זוכה **הבן הבכור** במעלה גדולה יותר משאר אחיו, שהוא אור הרוחא העליון שהוא סוד טיפה שנמשכת מדעת עליונה מאד.

⁹⁶ **מגן אברהם על או"ח סימן תנג**: דמעט רוק אין מחמיץ חטה קשה (טור וב"ח) ולכן אפילו אין ס' נגדן שרי בדיעבד ואפשר דדוקא חטה, **אבל שעורה ממחרת להחמיץ**.

והביא שם **בכף החיים**: וכתב שם המגן אברהם ואפשר דדוקא חטה (יש להתיר בדיעבד אפילו אין ששים כנגדן) **אבל שעורה ממחרת להחמיץ**. וכן כתב חק יעקב שם, חק יוסף שם, רבינו זלמן שם... ועיין מעם לועז פרשת בא דף נ"ה ע"א שכתב דצריך להסיר השעורים כשבוררים החטים והיינו טעמא משום דאי נפל עליו מים או טל נבלע בה יותר מהחטה יעו"ש שציין לדברי המגן אברהם וחק יעקב הנזכרים, והביאו הזכור לאברהם על סימן זה.

ובזולתו באופן שיכול לסכן את אמונתו ולסגור את עצמו בתוך עצמו ולחזק מאד את גאוותו.

האור הרב הנשפע בצורה לא מבוקרת, כלומר ללא הכ"ב אותיות התורה שהם הכלים הראויים הניתנים בחיטה של שתי הלחם שבועות, יכול לרומם את השגת האדם ברגע אחד להשגת אמת שהיא מעל להשגה אנושית ממש. ובהזאת בעל השגה שעדיין כליו לא מתוקנים כלל, הסיגים שבו מוארים ומתעוררים הקליפות הסובבות אותו, והוא הופך להיות מקור של דינים ואש שורפת על כל מי שסובב אותו, היות ואורותיו הגדולים משכנעים אותו לזלזל בכל הסובבים אותו, הנראים בעיניו כעיוורים וחשוכים ההולכים באפלה השקרית של העולם הזה.

כוח אמונתו מקבל אור של אמת שהוא אור כה עצום שאין ביכולתו לקבל ולאגוד אותו בתוך שכלו, ואז הוא נדלק ומתלהב כל כך כאש התאוה ממש השורפת את כל מציאות עולמו, ובכל מקום שהוא שם עיניו בו הוא שורף אותו בכוח קדושתו.

ופה אומר עצה שראוי להעלמה, שאדם זה צריך לדעת להיזהר מאד בשמירת הברית בשלב זה, כי עלייתו באור האמת מעלה אותו לדעת העליון, ולהמשכת טיפה שכלית משם ללא שום כלי שראוי להכיל אותה, שהם כוחות הבהמה שבגופו ובמלבושיה המסואבים. כתוצאה מזה, יכול להתהפך אור הטיפה לתאוה בהמית שתגרום לו לקרי בחלומו רח"ל.

וזה הסיבה שצריך לנפות את השעורה ב"ג נפה,⁹⁷ וכל פעם לוקחים את הסולת העליונה שהיא חלקי הביירוים העליונים משאר חלקי הקמח שהיו יורדים מטה. ונ"ל שזה רומז למדרגות הבירור של כלל הכלים שיש בשלמות הקומה לקבל את האורות הפנימיים והמקיפים שבכל קומה, בסוד י"ג תיקוני גולגולתא, כידוע ליודעי הח"ן.

⁹⁷ **משנה מנחות פ"י:** נְתַנְוּהוּ בְּרַחִים שֶׁל גְּרוֹסוֹת, וְהוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ עֶשְׂרֹן שֶׁהוּא מִנְפֵה מְשֻׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶה, וְהִשְׁאָר נִפְדָּה וְנֶאֱכַל לְכָל אָדָם.

צריך להבין שי"ג כלים אלו הם שייכים כולם לבחינת הפנימיות של המקבל, אף שג' עליונים מהם הם לקבלת אורות מקיפים, כי כלל כלים אלו הם תיקונים של התחתון לקבל את המשכת המוחין מהעליון. ולכן תיקון זה נעשה דווקא בהבאת קרבן העומר שבו נעשה התיקון לאורות הפנימיים דווקא. ובירור ממושך זה בי"ג נפה מעיד על העבודה הגדולה שצריכה השעורה לעשות בכדי לקבל את האורות הגדולים השייכים לטבעה.

השעורה היא כוח הקיבול האדיר שבאמונת נשמת ישראל שבכוחה לקבל אור אלוקי מעצם היותה נשמת ישראל, שמהותה הוא לבוש לאור השכינה ממש. כוח זה נמצא בנשמה מעצם היולדה מאור ישראל, שהיא לבוש לאור דמחצב הספירות, ולכן מעצם היותה טהורה לאחר הפסח היא מושכת אורות אלו בעומר בכוחה והם הולכים וגוברים לפי גידולה, אך הנשמה צריכה לשמור על האור שבה ולברר את מעשיה בי"ג בירורים, כלומר בכלל כליה, בכדי שאור ד' יוכל לרדת למטה בצורה של חסד ולא דין. היכולת של ריבוי הכלים בנשמת ישראל מאפשרת להורדת האור באופן תקין ומצומצם, ולכן הוא נשפע ברחמים לפי יכולת המקבל. ונלע"ד שזה הסוד של י"ג השנים שהיה רבי שמעון במערה דווקא, ורק לאחר תיקונו, הוא יצא מהמערה בפעם השנייה, שנשאר בה י"ב חודשים כנגד י"ב שנים, בבחינת חודש מול שנה שהוא בחינת תיקון המלכות שבי"ג, ומכוח הרחמים הללו היה ביכולתו להמתיק את כל מה שבנו רבי אלעזר היה שורף בעיניו, מכוח האור הגדול שהיה כעת בנשמתו. ולכן הרשב"י מייצג את תפנית הרחמים שהחלו להתגלות מל"ג לעומר ואילך⁹⁸.

⁹⁸ ונראה לי שיש כאן סוד שעדיין לא התגלה לי במלואו, והם הי"ז ימים שנתרו לעומר מל"ג לעומר, והם בחינת טו"ב, שהוא גילוי של האור הגנוז המתגלה בעומר בבחינת היסוד, וצריך עוד עיון.

חטה עליונה וחטה תחתונה

שלב ד' - בירור לבושי הנשמות

תחילה עלינו להבין מהו כוחה של החטה?

כאשר אנו מתבוננים על השערה, מסביר ר' האר"י ששערה מתחלקת לב' עניינים והם: **שער--ה**.

אותיות שער ראשונות של שערה- הם כנגד מנצפ"ך הכפולות, שהם ב' פעמים מניין של מנצפ"ך (גי' פ"ר) העולה תק"ס, ועוד יו"ד אותיותיהם עצמם העולים תקע.

ה' אחרונה של שערה- היא כנגד ה' האותיות השורשיות⁹⁹ שהם שורש הגבורות ממש, שמהם מתפשטות כל הגבורות שבעולם לרבבי רבבות.

וזה בדמיון לכוונת **את-ה** של **"אתה** גבור לעולם ד", וגם שם מסביר הרב שה' אחרונה היא שורש לכל הגבורות שבעולם, אך **את-הם** 1400 גבורות, הם המנצפ"ך

⁹⁹ שער הכוונות, חג השבועות ד"א: ה' גבו' מנצפ"ך שהם אותיות כפולות ואם תכפלם ב"פ יהיה מספרם תק"ס ועשר' אותיות שבהם הם תק"ע ועם ה' אותיות השרשיות הרי הם תקע"ה כמנין שער"ה.

הנכללים אחד בשני העולים לאלף-ת גבורות. וה' אחרונה היא שורש הגבורות עצמן,¹⁰⁰ כפי שראינו בשער-ה¹⁰¹.

ולכן נראה לומר שגם בחטה יש לחלק בין אותיות הראשונות שהן הח' וט' לבין הה' האחרונה ולעמוד על סוד הדברים.

ובס"ד תחילה אומר מה שהתגלה לי בהשגה בלבד, ולאחר כך אביא מה שמצאתי בנושא לאחר מכן.

נלע"ד בס"ד לחלק בין האותיות, היות ואותיות הח' והט' הן בסוד הי"ז אורות הנמשכות בבחינת החסדים מהיסוד דז"א למלכות בעת הזיווג, כפי שראינו בחוברת של פורים. שם ראינו ש"ז אורות אלו הנקראים **טו"ב** הם בסוד האור הגנוז לצדיקים, וכידוע שהוא חבוי תוך כ"ב אותיות התורה. והיות וכעת בשבועות נמשכים אורות החסדים לייסוד דנוק' שהיא בפנים, בסוד זיווג זו"ן הכוללים

¹⁰⁰ שם העמידה דר"ה: ותכוין במלת **אתה**... כי אלף וארבע מאות וה' גבוראן מתפשטן בחוטמא דז"א ושם ביארנו כי הם מתפשטים ונשרשים בה' גבורות הנק' מנצפ"ך לפי שהנה הם ה' גבורות וכל אחד כלולה מכולם נמצא שהם ה' פעמים מנצפ"ך אשר עולה בגי' פ"ר וה"פ פ"ר הם בגי' אלף וד' מאות ועם ה' גבורות שרשים של כולם הם אלף ות' וה' גבוראן וז"ס אתה גבור כי הגבורות מתפשטות למנין אתה שהם אלף ות' וה'. והענין הוא כי הנה כל הגבורות ניתנות אל המל' והנה הם ה' גבורות מנצפ"ך שהם שורש לכל הגבורות שבעולם המתפשטות מהן לאין קץ לאלפים ורבבות האמנם בכללותם הם אלף ות' וה' לסיבה הנז'.

¹⁰¹ ונראה לי שב"ש **שערה**" אין בחינת התכללות, שבהיות וב"ש **שערה**" שבעומר, אז המלכות היא נבנית בבחינת אחר מפחד יניקת החיצוניים, ולכן המנצפ"ך נמנה כפי שהוא בטהרתו, בכך שבמהותן הן כפולות, ואנו מונים אותם אותיות ומספר כפי שהן בלבד. אך שהמלכות ננסרת ובאה לפנים, אין חשש ליניקת האור מהחיצוניים ולכן הן נכללות אחת בשנייה בריבוי אור גדול, כי התכללות מעידה על ריבוי גדול של הארות, וזה משום שהתכללות מורה על ריבוי ההשגה, והבן.

דכללות השנה, כעין זיווג דז"ן של שבת.¹⁰² הן נמשכים בסוד כ"ב אותיות התורה שהן הלבושים לאור הא"ס ממש, והן יורדות לעם ישראל הנמצא בחמישים שערי טומאה ממש, ועל ידי לימודם ועשייתם הן מוציאות אותנו מתוך עובי הקליפה הקשה לחירות ממש.

לכן נראה לי שהאור הגנוז הנמצא בכ"ב אתוון הוא נרמז ב"ז האותיות העולים טו"ב בבחינת האור הגנוז, הנמשך משורשם שהם ה' חסדים עצמן. ואז הוא נמשך תוך נשמתנו וגופנו הנמצאים בתוך הקלי" ממש, וכופה את החיצוניים בכוח הגדול ומברר את ומעלה חלקי הניצוצין השייכים לנו מתוך הקליפה בסוד הכוח המעלה מ"ן הנמצא בנו בסוד לבושי הנשמות.

¹⁰² שם דר"ב: וכבר נודע כי בחי' האור שקדם לעולם שאחז"ל הנה הוא בחי' היסוד דאבא אשר היה מאיר מסוף העול' עד סופו שהוא בפי היסוד דז"א ויוצאת הארתו מפי היסוד אור גדול מאד ואח"כ גנוז הקב"ה לצדיקים ר"ל בתוך היסוד הנק' צדיק ושם הוא מתלבש ונגזו בתוך היסוד ההוא דז"א ושם נקרא בסוד אור זרוע לצדיק. ואומרו שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו ר"ל כי הוא מתפשט ומתגלה בו"ק ז"א הנקרא עולם ואח"כ גנוז תוך היסוד דז"א. והנה כאשר יוצא אור מזה היסוד דאבא כדי להוציא כנגדו פרצוף יעקב כנודע אין כל האור שלו יוצא להיותו נגזו שם אמנם נשאר בתוך היסוד דז"א כמנין טוב גנוז שם וז"ס אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי כו' הנז' בפ' תרומה בד' קס"ח ע"ב וז"ל אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד טוב איהו כד כליל כולא בגויה ולא אתפשט לנחתא לתתא חסד כד נחתא לתתא ועביד טיבו עם כל בריין בצדיקי וברשיעי ולא חייש ואע"ג דדרגא חד הוא מנ"ל דכתיב אך טוב וחסד ירדפוני כו' והענין הוא כי היסוד ההוא הוא דמלוי יודין הוא בגי' חסד וכולו הוא מתפשט ויוצא אל יעקב חוץ מחשבון טוב דלא התפשט ונשאר גנוז תוך יסוד דז"א. והנה אם תסיר חשבון הכ"ל מן ע"ב ישאר בגי' טוב והרי נמצא איך האורות שהם כמספר הכל ניתנים אל יעקב והשאר הם בגי' טוב והם גנוזים לצדיקים שהם צדיק וצדק ר"ל לצורך זיווג ז"א הנקר' ישראל עם רחל כי גם אז יש זיווג מבחי' חו"ג דאור"א ונמצא כי אז בזיווג ההוא נכנסים ברחל ג' יסודות יסוד דאב' ויסוד דאימא ויסוד דז"א המלביש את שניהם בתוכו וזהו הטעם שנתבאר אצלינו כי הזיווג דז"א שהוא הזיווג ישראל עם רחל הוא עליון מאד ואינו נעשה רק ביום שבת כמשי"ת במקומו.

בכך שהבירורים עולים תחילה למלכות דאצילות שהיא ה' אחרונה דאצילות, שבתחילה היא קבלה את אור הה' גבורות בתיקונה והכנתה בפרצוף האחור בעומר, והן יורדות ונכללות ביסודה לשם תיקון לבושי הנשמות בבחינת הגבורות. אך כעת בשבועות שהיא באה לפנים, היא נשלמת לגמרי בה' חסדים ביסודה, ואז היא שלמות אות הה' דאצילות המתייחדת עם בעלה שהם אותיות יה"ו הנשלמות עימה לשם הוי"ה, וזה סוד חיבור טוב עם הה' דאצילות הרומזים לגי' כ"ב אותיות התורה שבהם מלובש האור הגנוז.

אך כאשר עיינתי לאחר מכן בכמה מקומות ב זוהר, היה נראה לכאורה שזה ההיפך לגמרי ששם כתוב, שאותיות הח' והט' הם מוץ ותבן דקליפות, שהם זו"ן דקלי' ממש.

ונבאר כעת את העניין.

תחילה נציין שהחֶסֶה היא תיקון עץ הדעת טוב ורע לאחר נפילת החו"ג דז"א לקליפת נגה, בחטאו של אדם הראשון, ובהפרדת אות הה' מאותיות ח' וט' באה מיתה לעולם.¹⁰³ מחו"ג אלו היו צריכים להעשות הצלמים שהם לבושי הנשמות לעם ישראל. נפילת החו"ג לקלי' והידבקותם העצומה של הסיגים בחו"ג אלו, (בעיקר בגבורה) החלישה את כוחם הרוחני, ובמקום חטה נהייה חטא.

כלומר המלכות דאצילות שהייתה צריכה לקבל לבושים אלו בה בשביל להכין את הלבוש לנשמות ישראל, התרחקה מהם, ולכן רפיונם באה בבחינת אות הא'

¹⁰³ תיקוני זהר דף לא ע"א: חטה אילנא איהו דאכל מניה אדם קדמאה, ואיהו לא אפיק מתמן חלה, ובגין דא לא חל ביה ה', ושריא ביה ח' ט', וגרים ליה מותא:

המעידה על חולשת האות ט' שכעת אומרים אותה ללא דגש וגבורה¹⁰⁴, לעומת החֲטָה שהיא תיקון בניין המלכות בשלמות המוחין ממש.¹⁰⁵

היות והיא העץ שממנו אכל אדם הראשון ופגם בדעת, לכן באכילת החטה המתוקנת בשבועות שהיא סוד כ"ב אותיות התורה, עולים ומתבררים חלקי החו"ג מקלי' נגה בבחינת אותיות ח' וט' דחטה, ונתקנים החו"ג דדעת במלכות שהיא ה' דחטה, בסוד עץ הדעת טוב המתוקן הכופה בכוחו את הרע שבקליפה.

צריך לדעת שלאחר החטא אותיות ח' וט' שבחטה הם אותיות שבבחינות הזו"ן דקלי' הנקראים מוץ ותבן,¹⁰⁶ והם בחינת הלבושים המסואבים שנותנת הקליפה לניצוצי הקדושה העולים להתברר. אך בכוח נתינת התורה יש כוח ביהודי לברר את הביוררים הקדושים לגמרי עם לבושיהם ועולים בחינת לבושים מבוררים למעלה למלכות דאצילות, ואז נתקנים האורות העליונים במלבושים מבוררים לגמרי בבחינת חטה מוץ ותבן מבוררים, שהם הכ"ב אותיות התורה המכילים את כללות אור החסד, שבו מלבוש אור השם יתברך הנמשך לעולם, ללא חשש כלל.¹⁰⁷

¹⁰⁴ זהר, ח"ג דף קפח ע"ב: ועל פן נקודה באמצעייתא, דלא יהא חטאה, דאלו נקודה לא הוי, חטאה להוי.

¹⁰⁵ שם: חטה נקודה באמצעייתא, דלית חולקא לסטרא אחרא דחובא (חטא) תמן. אלא חטה ברתא דמתחטאה לקמי אבוה, ועביד לה רעותא, ומה חטה, כללא דכ"ב אתון.

¹⁰⁶ שם קפט ע"א: ומוץ ותבן פחדא אזלין, ועל דא פטור ממעשר. דלית בהו חולקא בקדושה. ה' דגן בנקיו (דדגן) בלא תבן ומוץ. ח"ט דכר ונוקבא, מוץ ותבן. ה בנקיו דדגן. ועל דא שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הנה. דכלא איהו ברזא, ובמלה דחטה.

¹⁰⁷ שם: אוף הכי ארעא קדישא, דהא לא עאל בה רשו אחרא, אית בה מוץ ותבן, דלאו מההוא סטר. ולבר מארעא, ההוא מוץ ותבן דסטר אחרא הוי, דאזלא בתר קדושה, כקוף בתר בני נשא.

בכוח הבירור השלם יורדת המלכות ומשפיעה את המ"ד לעולמות התחתונים, וכופה באור גבורותיה את הרע לגמרי, ומאירה לנשמות ישראל את אור האין סוף ב"ה בלבוש קדוש ללא סיגים וקליפות כלל.

וזה סוד האור הגנוז שבכ"ב אותיות התורה.

מזה יוצא שאותיות הח' וט' הם סוד הלבושים עצמם שבבחינת החו"ג הראשונים המתוקנים, שבגלל חטא אדם הראשון התחזקו ונתקנו מהם כוח החיצוניים ממש, וזה בעקבות התרחקותם מהמלכות דאצילות שהיא אות ה'. אך באמת בשורשם העליון הם קדושים לגמרי, והם בסוד החו"ג הראשונים שהוא סוד לבוש גבוה מאד לנשמה, המאיר בה את האור הגנוז לצדיקים. וכעת בעת תיקונם של הח' וט', הם מחזירים לנשמות את הצלמים שהם הלבושים הקדושים המגנים ושומרים עליהן כאן בעולם השפל ממש.

ככדי להבין יותר את קרבן הניתן בשבועות נעמוד על קצת מההבדלים שבין קרבן העומר לקרבן שתי הלחם שהוא חמץ.

שתי הלחם פנים בפנים

שלב ה' - זיווג פנים בפנים

בלומדנו את הנפת קרבן שתי הלחם, אנו רואים שיש כמה הבדלים ברורים בין קרבן העמר לשתי הלחם, והן:

הבדל ברור בין הקורבנות הוא, שקרבן העומר עולה על המזבח, והכהן מניף אותו לכיוון מזרח והוא מונח בקרן דרומית מערבית, אך קרבן ראשית שהוא שתי הלחם לא עולה כלל למזבח אלא נאכל למטה לכהנים¹⁰⁸. וזה מעיד שקרבן שתי הלחם הוא תחת המזבח שהוא נמוך מהמלכות שהיא מלכות דיצירה העומדת בראש עולם העשייה¹⁰⁹. ובזה נראה שהנפת ואכילת השתי הלחם שהוא תחת המזבח, כלומר תחת ראש עולם העשייה התחתון, הוא בו"ק שהוא בתחתית העשייה ממש. זה מעיד על כוחה הגדול של החטה המתוקנת, לרדת למטה מתחת לכל קרבן ומציאות ולפעול בעולם העשייה התחתון ולסייע לנו להתקרב ולדבוק באור השכינה, גם במצבים הקשים ביותר!

הבדל נוסף שאנו פוגשים הוא, שקרבן ראשית בא בבחינת שתי לחמים שהם ב' עשרונים¹¹⁰, והוא מעיד על פירוד לפרצופי זו"ן, שזה תיקונם ושלמותם בבחינת **פנים בפנים**, ותיקון הקרבן נעשה בעצם הזיווג, בכך שממשיך הז"א את טיפת

¹⁰⁸ ויקרא פ"ב פי"א: כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לַיהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֶמֶץ כִּי כָּל שָׂאֵר וְכָל דָּבָר לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לַיהוָה. (פי"ב) **קִרְבַּן רֵאשִׁית** תִּקְרְבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחָח.

רשב"ם שם: **תקריבו אותם לה'** - בעזרה תביאו אותם לתנופה, ולא לקרבן במזבח.
¹⁰⁹ מחברת הקודש, שער ספירת העומר - כי מזבח הוא בעשיה ששם זובחים קרבנות שסודם בעשיה כנודע, והנה מזבח הוא ביצירה ג"כ כי מזבח גימ' א"ל הוי"ה שהוא יצירה... כי מזבח העולה א"ל הוי"ה הוא ביצירה ודאי רק שהוא מלכות יצירה העומדת בראש עשיה והבן זה.

¹¹⁰ משנה מסכת מנחות פרק ו' משנה ו': הָעֹמֵר הָיָה בָּא עֲשָׂרוֹן מְשָׁלֵשׁ סְאִין. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שְׁנֵי עֲשָׂרוֹנִים מְשָׁלֵשׁ סְאִין.

החסדים שהם הכ"ב אתוון ליסוד הנוק'. אך קרבן העמר הוא בבחינת עשרון אחד, ותיקונו הוא לנוקבא דווקא בבחינת המשכת המנצפ"ך שהם הגבורות לתיקון הנוקבא העומדת באחור, והוא תיקון הבניין של הנוקבא לקבלת השפע בשבועות כאשר היא תבוא לפנים.

למרות שעוצמת הדביקות הנעשית בכוח האמונה שהוא בעיקרו בבניין האחור של המלכות היא אכן עצומה, עדיין תכלית העלייה הנ"ל הוא לשם הזיווג בפנים שנעשה בקרבן זה, שתכליתו להמשיך את אור הכ"ב אותיות התורה לנשמת היהודי ממש, ובזה מתעלה האדם בדעתו ומשיג מדרגות אמיתיות בדרכי השם בעולם שהם הספירות ומתדמה לקונו ונעשה שותף אמיתי למעשה בראשית, בבחינת **התהלך לפניו והיה תמים.**

מכאן אנו למדים שהיות ותכלית כל התיקון מפסח לשבועות התמקד בקבלת התורה לעם ישראל דווקא, והיא טיפת היחוד בפנים, אז יוצא שנשמת ישראל היא בחינת הנוק' הכוללת והאמיתית ביותר לשם יתברך והיא הכלה הכלולה, שהיא לכאורה בבחינת הסיפא הרחוקה ביותר מאור השם העליון. והיא מתייחדת כעת ע"י טיפת כ"ב אותיות התורה באור הרישא שהוא אור אין סוף ממש, ובזה הקב"ה ונשמת ישראל נעשים חד בכוח אור התורה המחברם.

הבדל נוסף שאנו פוגשים הוא, שקרבן העומר הוא קמח מבורר ב"ג נפה, וממנו עושים את ההנפה על המזבח, וזה מעיד על הבירורים עצמם שעולים ונתקנים בזמן העומר מהקליפות, אך אין הם מתוקנים רק למאכל אדם. אך שתי הלחם הם לחמים שנאפו לפני כן ממש ואותם ניפו ב"ב נפה,¹¹¹ ואותם מניפים הכהנים בעודם לחם ממש שהוא מאכל אדם בלבד, היות ואין ללחם האפוי שייכות לבהמה כלל.

¹¹¹ שם משנה ז: הָעֹמֵר הָיָה מְנוּפָה בְּשִׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶה. וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּשִׁתַּיִם עֶשְׂרֵה. וצריך עיון למה שתי הלחם מנופה בנפה אחת פחות ואולי שהניפוי ב"ג נפה מעיד על תיקון פרי' הזו"ן יחד שהם אחור באחור ולכן הנוקבא מבוטלת לזכר ונספרת כספירה אחת. לכן אנו מונים את י"ב הפר' דז"א שהם מנופים ב"ב נפה, ואילו של הנוקבא היא בבחינת נפה נוספת הכוללת את כולם בבחינת דבקותה באחור, ולכן אינה עולה אלא בבחינה אחת שהיא הי"ג, כעין הנימה הי"ג בייחוד הווים שהיא עצמה י"ב הארות נוספות. ואילו בשתי

גם עניין הקרבן שהוא לחם גמור הוא הבדל חשוב מאד, והוא מעיד שאין כאן בירורים דמ"ן שהם הכנה לקבל את מי החסדים בכדי להעשות חלה, אלא זה מעיד שיש כאן חלה שלמה לגמרי שהיא סוד צורת אדם, בבחינה אדם הראשון היה חלתו של עולם. צריך לדעת שלמרות שקרבן זה נעשה כאן בו"ק דעולם העשייה התחתון, הוא עליון מאד מאד, כי הוא סוד המשכת אור הג"ר שנתקן ע"י בירורי המ"ן והמ"ד דמ"ן, שעלו לרום המעלות ממש, וכעת יורד המ"ד שהוא סוד אור התורה הקדושה בסוד ניצוץ לצורת אדם שברישמו שהוא סוד הו"ק בבחינת מרכבה לניצוץ. כלומר, אכילת הלחם היא עצם ההמשכה שממשיכה את פנימיות שם הוי"ה ב"ה, שהוא סוד הניצוץ דבורא, אל תוך צורת האדם העליון שהוא שורש עתיק דא"ק הכולל, וזה נמשך בסוד צל"ם תוך צל"ם עד אלינו ממש בסוד "כסא" לאורו יתברך כידוע ליודעי הח"ן.

הבדל נוסף הוא שקרבן שתי הלחם הוא חמץ גמור, בשונה מכלל הקורבנות (פרט לתודה), והוא מעיד שאורו יכול לרדת למקומות התחתונים ביותר בעשייה, כלומר לעם ישראל הנמצאים בתוך בטן הנחש ממש, וזה בכוח סוד הבירור שנעשה בחטה העליונה המתוקנת שהיא כוח הכ"ב אותיות התורה מבוררים בטוב ללא רע כלל ולכן היא יכולה לרדת ולכפות את הרע שבקליפה תחתיה.

זה מעיד על התעלות ההשגה שיכול היהודי להגיע אליה ולפגוש את אביו שבשמים ולחבק ולדבוק בו ממש, זה החירות העליונה שמתגלה כאן למטה ולמעלה בו זמנית ממש, זו החירות האמיתית שמעל לכל מדרגה, שבה אור השם מאיר בנשמתו ומתגלה בדעתו של נשמת ישראל, כל אחד לפי כוח שכלו, ובזה מתגלה מפנימיות הנשמה אור האמת, הזורח בכל עולמה, ומקרב את האדם לשכינה שבפנימיות נשמתו המתגלה לו שאין עוד מלבדו.

הלחם שהיא באה לפנים, היא מתגלה גם כן בתיקון הי"ב פרצופים שלה בשלמותם, כלומר כל אחד מהזו"ן הכוללים נתקן בי"ב פרצופיו ולכן הם ב' לחמים נפרדים, ובזה ניכר שהיא יכולה לקבל את טיפת המ"ד שהוא תשלום תיקונה בפנים ביחודה עם הזכר המשפיע, וזה השפעת כ"ב אותיות התורה בה. אך היות ולא ראיתי מקור לכך, לכן צריך עוד עיון.

"נהמא עלאָה" שלימות ההשגה

אחרי שבעומר עיינו בשלימות החירות שבאמונה, שהיא שלמות העלייה בבחינת האחור. נעבור כעת אל התכלית העלייה בפנים שהיא החירות שבהשגה.

אז תחילה נציג מהם תהליכי בעליית המ"ן וירידת המ"ד:

תחילת כל השגה היא עליית בירורי הג"ר הפנימיים דאותה מדרגה, ובבירורם נקרא שיש צמצום וסילוק האור הנקראת עליית טיפת המ"ן. לעומת זאת, הבירורים הנשארים בחיצוניות הפרצוף ולא עולים נקראים רשימו. ולכן בעליית בירורי הג"ר נקרא שהו"ק נשברו ומתו.

ואז ע"י הארת הנשמה בהם מהאור החדש שתיקן את בירורי הג"ר, הוא מאיר בהם לפי ערכם וסגולתם בסוד הקו הנמשך ברשימו, ואז בירורי התחתון לו -הו"ק הנשאר למטה- גם הם נבררים ועולים ונכללים בו, ונקרא שעלה התחתון -שהיא מלכות- והלביש על חיצוניותו שזה טיפת המ"ד. וזה תיקונו באור חוזר, שהוא שלמות ההשגה, הנקראת ייחוד פנים בפנים, והיא עצם המשכת אור התורה לו"ק כלומר אור ההוי"ה המתלבש בצורת אדם.

צריך לדעת, שבכל השפעת אור עליון למשכיל תחתון, מתחלק השכל שבו לב' בחינות, והם החלק שבו שמשיג את האור בבחינת המושכל הנקרא המשכת מוחין, והחלק שבו שעדין לא השיגו אלא בהרגשה דקה בלבד, הנק' ירידת הרפ"ח ניצוצין כללים השבורים.

החלק המשיג, הוא פנימיות השכל שבתחתון, והוא משיג ניצוצות של הבנה, והם הארות קטנות חיצוניות מאותו המושכל העליון. וכאשר מתאמץ השכל לדעת הוא מתברר יותר בכדי להמשיך להשיגם, והוא מבטל בעצם הפעולה זו את מחשבת עצמו, היות וכל כוח מחשבתו מופנה למושכל החדש שכובש באותו הרגע את כלל שכלו. וכאילו גופו וישותו אינם במציאות, וזה סוד המיתה כללים התחתונים.

תופעה זו היא מחויבת בכל עלייה, כי עצם העלייה שהוא ב"רצוא" ולא ב"שוב", כי ה"שוב" הוא השלמת המשכת המוחין לו"ק שקבלה הנשמה בג"ר דילה ב"רצוא" שהוא עליית הג"ר תחילה. ולכן ברצוא מחויב העולה לאבד כביכול את מחשבתו לגבי עצמו לגמרי, היות ושכלו הוא מוגבל בגדר צורתו, לעומת אור החירות העליון שהוא רצון חופשי לאין סוף. לכן יוצא שבהכרח במחשבתו העצמית, תגשים דעת התחתון את האור, ותהפוך אותו לערכו שלה, ולכן התחתון חייב להתבטל.

בעלייה עצומה זו של הנשמה ב"רצוא", מתבטלות כביכול בחינות העילה והעלול, ומדמה העלול לעילה עצמה¹¹², בידועו בתחילה שהוא עלול, ובסוף עלייתו הוא דבק ונעלם שם לגמרי כעין מיתה. ובזה תבין שבערך זה עליית המ"ן היא גבוהה וקשה מירידת המ"ד לאין ערוך, ולכן אנו חייבים את לחם המצה המבורר מכל חמץ, בכדי שנוכל לעלות ללא בחינות עצמיות ואנוכיות שיש בנו, כי הם עצמם המעצור והמסך לקבל את האור החירות העליון.

ונסביר כעת את העניין יותר באריכות.

למרות שקבלת ההארה הנשמטית נעשית תוך שכל המשכיל עצמו, עדיין היות ואור זה הוא השגה חדשה לכלי השכל של המשכיל, הוא צריך לברר חלקים מכוח שכלו בכדי לתופשה ולהשיגה.

זה נקרא שעולה הג"ר של הנשמה למדרגה עליונה ממנה, בבחינת בירורים של פנימיות שכלה, שהוא כוח חוכמתה, להלביש על הניצוצות החיצוניות של אותו האור המושכל העליון, אשר בשלב זה הן נתפסות כהשגות סתומות שבחוכמתה בסוד מ"ן.

לכן כוח האמונה הוא הכוח החזק בעלייה לאור המקיף, שהוא אור שאין לנשמת היהודי העולה אליו השגה כלל, כי אם היה בו השגה הוא כבר לא היה מקיף. ולכן

¹¹² רמ"ק אלימה עין כל תמר ב פרק כא: וכאשר יתעלו אל כתר שבכתר אין הבדל בין הנפעלים והפועל והמסובבים עם המסבב דבקים בו תכלית כל מה שאפשר ויאחדו ממש באין סוף שאין שם מסובב וסיבה אלא הכל סיבה.

הכנת הדעת העליון שביהודי ככלי, כלומר הכנת הדעת הקודמת שהיא אור המוחין עצמם שבנשמת התחתון נהיה כעת רק כלי לאור המקיף החדש שצריך לרדת ולהתגלות בו, בסוד החיה והיחידה המתלבשים בנשמה שבכלי הפנימי ככלי ממש.

אז ממשיכה הנשמה לברר את שכלה עוד ועוד עד שתדע לפי כוח דעתה את האור הנ"ל, וזה ע"י כוח ההרהור והניתוח שבבינתה עד תומו וזה המ"ד שבדעת, שנעשה ע"י היגיעה באור התורה נמשך בה באור פנימי, בבחינת לחם הנקרא לכו לחמו בלחמי, שהוא הלחם הנמשך באברים ממש. ובזה מתחדשת הנשמה בגילוי אור אלוקי חדש בערכה, כלומר לפי כליה החדשים שנתקנו, אך רק בערך לשלמות עלייתה למדרגתה החדשה, אך לא בערך לקומתה הכללית שהייתה מקודם.

במקביל לתהליך של התחדשות זה, המושכל הכולל הקודם של הנשמה, שהוא למעשה כל עולמה ומחשבתה טרם קבלת האור החדש, נדחה כביכול ממחשבת הנשמה, והוא אינו עולה בשכלה כלל, והוא נקרא כאינו בערך לאור החדש, וזה נקרא מקום החלל שנשאר לאחר צמצום וסילוק האור דג"ר, שהוא עליית הברורים של חלקי מחשבת הנשמה בהתעסקותה עם האור החדש, שכעת היא מוארת ממנו כולה במדרגתה "העליונה" החדשה.

בשלב זה הנשמה שקבלה את האור החדש בשכלה, היא אמנם עולה ונדבקת בו בחינת הג"ר דו"ק שמלבישים על הו"ק דג"ר, אך עדיין אין בכוחה להמשיך ולהאיר את האור הזה לחלקיה התחתונים שהם דרכי הפעולה והתיקון של הנשמה את הנשמות האחרות התחתונות ממנה, ובזה נקראים חלקיה החיצוניים המשפיעים לתחתונים ממנה ריקים ופנויים מאור, כלומר מאותו אור של המושכל החדש.

בזה נקראים חלקי הגוף התחתון של מציאות העולם שהיה טרם העלייה של הנשמה כחלקים מתים וחשוכים ללא כל יכולת לפעול פעולה עצמית, הנמשכת מהנהגת המחשבה של הנשמה אליהם, וזה סוד סילוק הג"ר.

הפעולה העצמית היא מציאות מלכות המלכים בפועל, שהם דרכי הפעולה של הנשמה להמשיך ולהאיר את אורה לתחתונים ממנה. ובהמשכת האור החדש

לשכלה, ניטלה מהם כביכול יכולת זאת, והם חסרים מהחיבור לשליטה שהייתה להם קודם. ויוצא שסוד סילוק הג"ר, שהוא הפסקת פעולת הנשמה לפי מחשבתה הקודמת, הוא סוד המיתה של אותם כוחות הפעולה שבנשמה, ע"י סילוק הבירורים שעלו מהם לשם השגת אור ההשגה החדש, שעזב אותם לבדם.

היות וכעת אין ביכולת הפעולות המתאימות למחשבה הקודמת (הז"ת הישנים שלא התבררו) לשמש את אור המושכל החדש, (חוץ מאותם הבירורים דז"ת שעלו גם כן עם הג"ר, והם קומתה החדשה של הנשמה שאכן משמשת את האור להתגלות) הם נקראים ככלים שבורים בלבד, ללא כל שימוש מעשי בהם, וזה נקרא נפילתם לבי"ע. כלומר שלמרות שבאמת הם לא זזו ממקומם, הם עדיין נשארו בערך של כלים לערך לבירורים המובחרים שעלו מהם, הנקראים כלים לאצילות אורו יתברך, ונקראים אורות.

כל זה, עד שתתחכם הנשמה יותר, ותמשוך הארה מיוחדת מהאור החדש, שהיא ירידת המ"ד ממש, והיא הארה המתאימה ליכולתם ולסגולתם המושרשת בכלים אלו, ואז יכולתם המיוחדת רק להם תצא מהכוח אל הפועל, באיכות שמייוחדת רק לסגולתם, וזה יהיה עצם העלאתם מבי"ע התחתונים, כלומר ממציאותם הנקרא כלים ריקים ושבורים, לפעילות חיה ומוארת של קבלה והשפעה של אור אלוקי המתלבש בהם ובסובבים אותם, והם יהיו מוארים באור האלוקות ממש.

בעלייה זו של הכלים לאור החדש גם כן, הנעשה ע"י ירידת המ"ד של אור הכ"ב אותיות התורה בשכל היהודי, מבינה הנשמה את דרכי העבודה שלה בעולמה ואת ההנהגה שלה כיצד להאיר ולהשפיע לאלה התחתונים ממנה, הדומים לבחינת כליה שהיו שבורים, ודרכם היא מאירה ומרוממת את עולמו של בורא עולם, בבחינת אורו השוכן בתחתונים.

מכאן נשכיל שפעולת הצמצום ושבירת הכלים הוא אינו כפשוטו, היות ובאמת לא הייתה מעולם נפילה או ירידה לשום כלי מתחת למקומו הראשוני, וכל תיאור **השבירה** והירידה מעולם לעולם שקרתה לז"מ לעומת הג"ר דנקודים היא רק שם **מושאל**, כלומר, תיאור בערכין למידת האור הנשפע בכלי שהם בערך של ניצוצות

קטנים, מול ערך אורות הג"ר שעלו והתבררו והם האורות העתידיים שהו"ק ראוי לקבל, וחסרון הג"ר הנ"ל נקראים שבירה ומוות.¹¹³

¹¹³ תו"ח, דף כב ע"ג, וז"ל: ונבין מ"ש מורי הרב ז"ל בהקדמת המעביר (דצ"א ע"ב) וז"ל המוחין דזו"ן דיום א' יורדים בליל ג' לבי"ע, לברר ועולים עם הביירוים בד' חלקי התפילה, ואח"כ בליל ד' עולים במדריגה או"א וכו'. כוונתו מבוארת למבין דבריו, שהרי הוא כתב שביום א' וב' וג' של השבוע נתקנים ב"ע דאחור שהם עי' ויניקה ומוחין דאחור, ובג' ימים אחרונים דפנים ועי"מ דפנים נק' בשם או"א, ומ"ש שיורדים ביום ג' לבי"ע, ר"ל כיון שביום א' וב' נתקנו עי' ויניקה שהם בחינת נה"י וחג"ת, נמצא שבאלו השני ימים לא נתקנו כי אם ב"ע דז"א שהם ו"ק, א"כ ביום ג' שלוקח החב"ד נקרא שעולה לאצילות שהג"ר נקרא ים אצילות ואנו אומרים בהשאלה שיורד לבי"ע, ואח"כ עולה לאצילות, לאפוקי שבשני ימים א' וב' לא עלה לאצילות כל זה אחור שהוא בחינת ו"ק זו"ן, אח"כ בשלשה ימים אחרונים עולה במדרגת או"א שהם עי"מ דפנים שהם נקראים ג"ר או"א בערך האחור, ולעולם לא יש ירידה לבי"ע, והירידה ר"ל שנסתלקו מהם הג"ר אצילות בזמן המלכים, ועכשיו מקבלים אצילות ג"ר נקרא שעולים לאצילות. עכ"ל. וכך נראה גם מלשון הרב בשעה"כ דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ו, ח"ל: דע כי הנה ענין ברכת אהבת עולם הוא בהיכל אהבה שהוא בחי' החסד ונודע מש"ה והוכן בחסד כסא וגם הפסוק אומר ואיש כי יקח את אחותו בת אביו או כו' חסד הוא לפי שמדת החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם. והנה כבר ידעת כי כונת התפלות הם לחבר ולזווג זו"ן ובזמן שהיה ב"ה קיים היו המוחין שלהם תדירין ולא היו מסתלקין, אבל אחר החורבן המוחין באים לפרקי' וחוזרין ומסתלקין מהם וזהו הטעם שנקרא זו"ן נופלים ואובדים וזהו סוד תפלותינו כדי להחזיר בהם המוחין שנסתלקו מהם, ע"כ.

אך עדיין צריך לציין, ששימוש התו"ח במושג 'סילוק מוחין' אינו כפשוטו, שהרי כתב התו"ח בכמה מקומות, שסילוק המוחין הוא על שם מידת האור של תיקון המדרגה הבאה בערך לזו שתוקנה כבר, אבל, ואין כאן המקום להאריך ולהעמיק בדבר זה. בכל מקרה זה עומק העניין שתירץ המהרח"ו בהגהה בשי"א פ"ה מ"ב וז"ל: גם צריך עיון, כי הרי מז"א לא יצאו רק ו' נקודות, א"כ איך אמר שנתבררו ט"ס הראשונים שהם מן הכתר עד היסוד בט' חודשים של עיבור, וכו', אפשר לתרץ שהם בחי' של הו' נקודות, כי כ"א מהם ודאי שהיה כלולה מי"ס, ונמצא כי בט' חדשי עיבור נתקנו ט"ס הראשונים שיש בכל נקודה ונקודה מן הז' נקודות, כי פרצוף גמור דבריאה אינו כ"א נקודה קטנה באצילות, עכ"ל. ושם כתב השמ"ש,

לכן, עצם חסרון האור הראוי לאותה מדרגה להגיע לנקודת אצילותה האמיתית, **נקרא** כשבירה ונפילה בערך למידת האור שיש כבר למדרגות הפנימיות שנשמה שלה. היות וגם הג"ר שנקראים שלמים בערכה הם למעשה הג"ר שלה שעלו והתבררו בערכה, נקראים הג"ר הכוללים דאיתה נשמה כג"ר דכללות האצילות, כלומר פרצופים אחרים בערכה ממש, אך האמת היא שהם למעשה הג"ר שלה ממש שעלו והתבררו בערך לאור החדש, ולא עולה בשם, והבן.¹¹⁴

כי נה"י דכל נקודה **נקרא** עשייה, וחג"ת יצירה, וחב"ד בריאה, וג"ר דכללות הפרצוף **נקראים** אצילות. עכ"ל. מזה נלמד שערך ב"ע דאיתה מדרגה **נקרא** מוחין דחב"ד חג"ת נה"י דו"ק, ומוחין דו"ק דאיתה מדרגה ממש, **נקראים** נקודה קטנה באצילות בערך הג"ר הכוללים, ולכן, תיקון פרצוף שלם בעולם הנקודים, שהוא ג"ר וו"ק דו"ק, **נקרא** נקודה קטנה, והיות והוא חסר ג"ר כוללים, **נקרא** שירד עולם לבי"ע שזה בחי' מיתה, והמשכת המוחין דג"ר דכללות, **נקרא** עלית הכלים לאצילות, אך אין באמת נפילה לבי"ע כפשוטו.

¹¹⁴ תו"ח דף קו ע"א: כמ"ש במבוא שערים ש"ב ח"ב פ"ג וז"ל ונלע"ד פירוש דברים אלו כי השלשה עליונות שבז"א הם שורשי הז"ת שלו, ולכן בהיותם חסרי המוחין מיתו ובעת התיקון החזירם אל שורשיהם שהם השלשה עליונות שלו בסוד העיבור ויצאו שלמים עמהם ונתקיימו עכ"ל, הרי כי מה שעלו והלבישו לג"ר שלהם זהו נקרא עיבור... ועוד נראה שהכוונה היא שאלו הו"ק דא"א הם דא"א דז"א שעלו לשורשיהם ג"ר שלהם שהם נה"י דבינה דא"א שלו ואבא דז"א גם הוא עלה לשורשו להלביש ג"ר שלו שהם נה"י דו"ק דא"א דז"א, והז"א דז"א גם הוא עלה לשרשו להלביש ג"ר שלו שהם נה"י דאימא שלו שסיבת מיתת המלכים היתה שנפרדו כל בחינות ז"א כל אחד מג"ר שלו.

וכן שם, בדף קיט ע"א: או נוכל לומר שלא נשאר ממנו באימא דכללות שום דבר אלא כיון שנקרא ז"א דכללות בחינת ו"ק בערך או"א דכללות, א"כ נקרא חסר ג"ר דכללות בערכם, ואו"א עצמם הם הם הג"ר דז"א דכללות שנשארו באימא דכללות וכשיעלה הז"א ויקח כל בחינת או"א דכללות נקרא שהוא שלם בג"ר, וכן על דרך זה כלם שכלם נקראים ז"א דכללות בערך העליון מהם, ומ"ש שג"ר דז"א דכללות לא יצא ונשארו באימא דכללות, ר"ל שלעולם יצאו לאויר העולם, אלא כיון שעדין לא לקחם הז"א דכללות נקרא שלא יצאו ונשארו באימא דכללות שהוא בפרצוף א"א ונוק' שנקרא אימא דכללות בערך זה, כי אין להשיג

ובעלייה זו עולה היהודי לעמל למדרגתו הקודמת ומקבל חירות מהדעת הישנה שהייתה בו והיא החירות מכליו שלו עצמו, ובעלייה זו הוא נדבק באור החירות שבמקיף והוא עונג הנשמה בהשגתה באותיות התורה ממש, והבן.

על הפשטות שכתב הרב ז"ל כי אם להבין כוונתו כי הוא מכוין להעלים העניינים וסומך על המעיין כנודע.

מכון
שמונה
שערים